B

TABVLA DECLARATORII.

A

B

Spatia

TABVLA ORDINATIONVM.

C

E

F

H

Legendã

L

M

N

b

O

P

FINIS.

REGVLA SANctissimi Patris nostri Benedicti: cum declarationibus editis a patribus congregationis Casinẽsis, p directiõe & cõseruatiõe regularis obseruantię & salubris regiminis dictę congregationis.

✠

Tabula Capitulorum.

FINIS.

IN NOMINE DOMINI NOstri Iesu Christi ¶ Prologus. Regulæ Sanctissimi Patris nostri Benedicti.

A Vsculta o fili præcæpta magistri: & inclina aurem cordis tui: & admonitionem pii patris libenter excipe/ & efficaciter comple: ut ad eum per obedientiæ laborem redeas: a quo per inobedientię desidiam recesseras. Ad te ergo nunc meus sermo dirigitur: quisquis abrenuntians propriis uoluntatibus domino Iesu Christo uero regi militaturus: obedientiæ fortissima atq; præclara arma assumis. In primis/ut quicquid agendum inchoas bonum ab eo perfici instantissima oratione deposcas: ut quos in filiorum iam dignatus est numero computare: non debeat aliquando de nostris malis actibus contristari. Ita enim ei omni tempore de bonis in nobis parēdum est: ut non solum: ut iratus pater suos non aliquando filios exhæredet: sed nec ut metuēdus dominus irritatus malis nostris/ut nequissimos seruos perpetuam tradat ad pœnā/qui eum sequi noluerint ad gloriam.

ADmoniti pia nostræ regulæ institutione: qua admonemur: ut Abbas omnia sic temperet: et dispo nat: qualiter animę saluentur: & quod faciunt mo nachi absq; murmurationibus faciant. Et alibi. Et ita omnia moderetur Abbas: ut feruentes habeant: quod cupiant: & debiles non refugiant. Sufsulti etiam auctoritate apostolica: quædam regulæ dubia declarabimus: modificãdo ea: quæ aspera uidentur: & nonnullos uiuendi modos compo nendo: ut uniformitas cerimoniarum in congregatione nostra seruetur.

¶ Diuisio prima. Regula.

EXurgamus ergo tandem: aliquando excitante nos scriptura ac dicente. Hora est iam nos de somno surgere: & apertis oculis nostris ad deificum lumen: attonitis auribus audiamus: diuina quotidie clamans: quid nos admoneat: uox dicens. Hodie si uocem eius audieritis: nolite obdurare corda uestra. Et iterum. Qui habet aures audiendi audiat: quid spiritus dicat ecclesiis. Et quid dicit? Venite filii audite me: Timorem Domini docebo uos. Currite: dum lumen uitæ habetis: ne tenebræ mortis uos

comprehendant: Et quærens dominus in multitudine populi sui: cui hæc clamat: operarium suum: iterum dicit. Quis est homo qui uult uitã & cupit dies uidere bonos? Quod si tu audiens: respondeas: Ego: dicit tibi Deus. Si uis habere ueram & perpetuam uitam: prohibe linguam tuam a malo: & labia tua: ne loquantur dolum. Diuerte a malo: & fac bonum: inquire pacem: & sequere eam: et cum hæc feceritis: Oculi mei super uos: & aures meæ ad præces uřas. Et anteq̃ me inuocetis: dicam uobis. Ecce ad sum. Quid dulcius nobis hac uoce Domini inuitantis nos fratres carissimi? Ecce pietate sua demonstrat nobis uiã uitę.

¶Diuisio secunda. Regula.

SVccinctis ergo fide: uel obseruantia bonoꝝ actuum lumbis nostris: & calciatis in præparatione Euangelii pacis pedibus: pergamus itinera eius: ut mereamur: eum: qui nos uocauit: in regno suo uidere. In cuius regni tabernaculo: si uolumus habitare: nisi illuc bonis actibus currendo: minime peruenitur. Sed interrogemus cum Propheta dominum: dicentes ei. Domine: quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in mõte sancto tuo? Post hãc interrogationem fratres: audiamus dominum respondentẽ: & ostendentem no

nobis ipsius tabernaculi uiam ac dicentem: qui ingreditur sine macula: & operatur iustiam: qui loquitur ueritatem in corde suo: qui non egit dolum in lingua sua: qui non fecit proximo suo malum: qui obprobrium non accepit aduersus proximum suum. Qui malignum Diabolum aliqua suadentem sibi: cum ipsa suasione sua a conspectibus cordis sui respuens: deducit ad nihilum: & paruulos cogitatus eius tenuit: & allisit ad Christum. Qui timentes Deum: de bona obseruantia sua non se reddunt elatos: sed in se bona: non a se posse: sed a domino fieri existimantes: operantem in se dominum magnificant: illud cum Propheta dicentes. Non nobis domine: non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Sicut nec Paulus apostolus de prædicatiõe sua sibi aliquid imputauit dicens. Gratia Dei sum: id quod sum. Et iterum ipse dicit. Qui gloriatur: in domino glorietur: unde & dominus in Euãgelio ait. Qui audit uerba mea hæc & facit ea: similabo eum uiro sapienti: qui ædificauit domũ suam supra petrã. Venerũt flumina: flauerunt uẽti: & impegerũt in domũ illam: & nõ cecidit: quia fundata erat supra petrã. Hæc cõplens dominus expectat nos quotidie iis sanctis suis monitis: opibus nos respõdere debere. Ideo nobis ꝓpter emẽdationẽ maloꝝ: huius uitæ dies ad indu-

tias relaxantur: dicente apostolo. An nescis: quia patientia Dei ad pœnitentiam te adducit? Nam pius dominus dicit. Nolo mortem peccatoris: sed ut conuertatur: & uiuat.

¶Diuisio Tertia.

CVm ergo interogassemus dñm fratres carissimi de habitatorē tabernaculi eius: audiuimus habitā di pceptum. Sed & si cōpleamus habitatoris officiū: erimus hæredes regni cælo℞. Ergo pparanda sunt corda & corpora nostra sanctæ præceptorum obedientię militatura: & quod minus in nobis habet natura possibile: rogemus dñm: ut gratiæ suæ iubeat nobis adiutoriū ministrare. Et si fugiētes Gehennæ penas: ad uitā uolumus puenire perpetuā: dum adhuc uacat: & in hoc corpore sumus: & per hanc lucis uitā uacat īplere: currendū: & agendum est modo: quod in perpetuū nobis expediat. Constituēdā est ergo a nobis dominici schola seruitii: in qua institutiōe nihil asperum: nihilq; graue nos cōstituturos speramus. Sed & si quid paulum restrictius: dictante æquitatis ratione: propter emendationem uitiorum: uel conseruationē charitatis pcesserit: nō illico pauore pterritus refugias uiā salutis: q̄ nō est: nisi angusto initio in

Qui bini: aut terni: aut certe singuli: sine pastore: non dominicis: sed suis inclusi ouilibus pro lege eis est desideriorum uoluptas: Cum quicquid putauerint: uel elegerint: hoc dicunt sanctum & quod noluerint: hoc putant non licere. Quartum uero genus est monachorum: quod nominatur Gyrouagum: qui tota uita sua: per diuersas prouincias: ternis aut quaternis diebus per diuersorum cellas hospitantur: semper uagi: & nunquam stabiles: & propriis uoluptatibus & gulæ illecebris seruientes: & per omnia deteriores sarabaitis. De quorum omnium miserrima conuersatione: melius est silere q̄ loqui. His ergo omissis ad cœnobitarum fortissimum genus disponendū domino adiuuante ueniamus.

¶ Qualis debeat esse Abbas. Cap. ii.

ABbas: qui præesse dignus est monasterio: semper meminisse debet: quod dicitur: & nomen maioris factis impleri. Christi enim agere uices in monasterio creditur: quando ipsius uocatur prænomine: dicēte Apostolo. Accepistis spiritum adoptionis filiorum: in quo clamamus Abba Pater. Ideoq; Abbas nihil extra præceptum Domini: quod absit: debet aut docere: aut constituere: uel iubere. Sed iussio eius: uel doctrina: fermentum

diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus asper-
gatur. Memor semper sit Abbas: quia doctrinæ
suæ: uel discipulorum obedientiæ: utrarumq; re-
rum in tremendo iudicio Dei: facienda erit discus
sio: sciatq; Abbas culpæ Pastoris incumbere:
quicquid in ouibus paterfamilias utilitatis mi-
nus potuerit inuenire: tantum iterum liber erit:
ut si inquieto uel inobedienti gregi: Pastoris fue-
rit omnis diligentia attributa. Et morbidis ea-
rum actibus uniuersa fuerit cura exhibita. Pa-
stor earum in iudicio domini absolutus: dicat cū
Propheta domino. Iustitiam tuam non abscondi
in corde meo: ueritatem & salutare tuum dixi: ipsi
autem contemnentes spreuerunt me. Et tunc de-
mum inobedientibus curæ suæ ouibus pœna sit
eis præualens: ipsa mors.

¶ Diuisio Prima. Regula.

ERgo cum aliquis suscipit nomen Abbatis: dupli-
ci debet doctrina suis præesse discipulis: id est:
ómnia bona & sancta: factis amplius q̄ uerbis
ostendat: ut capacibus discipulis mandata Dei
uerbis proponat: duris uero corde & simplicio-
ribus: factis suis diuina præcepta demonstret.
Omnia uero: quæ discipulis: docuerit esse contra
ria: in suis factis indicet non agenda: ne aliis præ-

dicans: ipse reprobus inueniatur: Nequādo illi di cat Deus peccanti: Quare tu enarras iustitias me as: & assumis testamētum meū per os tuum? Tu uero odisti disciplinā: & proiecisti sermones meos post te: Et qui in fratris tui oculo festucam uide bas: in tuo proprio trabem non uidisti. Nō ab eo persona in monasterio discernatur: nō unus plus ametur q̄ alius: nisi quē in bonis actibus: aut obe dientia inuenerit meliorem. Non conuertenti ex seruitio præponatur ingenuus: nisi alia rationabi lis causa existat. Quod si ita iustitia dictāte Abba ti: uisum fuerit: & de cuiuslibet ordine: id faciat: Sin alias: propria teneant loca: quia siue seruus: si ue liber omnes in Christo unū sumus: & sub uno domino æqualem seruitutis militiam baiulamus: quia non est apud Deum personarum acceptio: solūmodo in hac parte apud ipsum discernimur: si meliores aliis: in operibus bonis & humiles in ueniamur. Ergo æqualis sit ab omnibus charitas: una præbeatur omnibus sm merita disciplina.

¶ Diuisio Secunda. Regula.

IN doctrina nanq; sua Abbas Apostolicam de bet illam semper formam seruare: in qua dicit: Argue: Obsecra: Increpa: idest/ miscēs temporibus tempora/ terroribus blandimenta/ dirum magi

non

non solum detrimenta gregis sibi commissi non patiatur: uerum etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Ante omnia: ne dissimulans: aut paruipendens salutem animarum sibi commissarum: plus gerat sollicitudinem de rebus transitoriis: & terrenis: atq; caducis: sed semper cogitet: quia animas suscæpit regendas: de quibus & rationem redditurus est. Et ne causetur forte de minori substantia: meminerit scriptum. Primum quærite regnum Dei & iustitiam eius: & hæc omnia adiicientur uobis: Et iterum. Nihil deest timentibus eum. Sciatq;: quia qui suscæpit animas regendas: præparet se ad rationem reddendam. Et quantum sub cura sua fratrum se habere scierit numerum/ agnoscat pro certo: quia in die iudicii ipsarum omnium animarum: est redditurus domino rationem: sine dubio addita & suæ animæ. Et ita timens semper futuram discussiõem pastoris de creditis ouibus: cum de alienis ratiociniis cauet: redditur de suis sollicitus. Et cum de admonitionibus suis emendationē aliis subministrat: ipse efficitur a uitiis emē datus.

De adhibendis ad consilium fratribus. Cap. iii.

Quotiens aliqua præcipua agenda sunt in monasterio: conuocet Abbas omnem cõgregationem:

& dicat ipse: unde agitur: & audiens cõsilium fratrũ: tractet apud se: & quod utilius iudicauerit faciat. Ideo autem omnes ad consilium uocari diximus: quia sæpe iuniori dominus reuelat: quod melius est. Sic autem dent fratres consilium cum omni humilitatis subiectione: ut non præsumant procaciter defendere: quod eis uisum fuerit: sed magis in Abbatis pendeat arbitrio: ut quod salubrius esse iudicauerit: ei cuncti obediant. Sed sicut discipulis conuenit obedire magistro: ita & ipsum prouide & iuste condecet cuncta disponere. In omnibus igitur omnes magistram sequantur regulam: neq; ab ea temere declinetur a quoq̃.

¶Declaratio.

IN uerbo. Aliqua præcipua. ¶Inter præcipua: in quibus maxime totius congregationis siue conuentus cuiuscũq; monasterii: uota requiri debẽt: est receptio monachorum ad professionem: collatio beneficiorum: ubi consueuit conuentus interuenire huiusmodi collationibus: sindicatus. Locationes ad longum tempus: & alia huiusmodi. Quælibet etiam alienatio rerum ecclesiasticarũ: immobilium: & preciosarum mobilium: quæ per sacros canones sine permissione summi Pontificis: quando monasteria sunt exempta: omnino fieri prohibentur. ¶Ne facilitate qualibet:

Prælati & conuentus nostræ congregationis prædicta monasteriorum bona quoquomodo alienare præsumant. Ordinamus: ꝙ quotiensc unq; pro aliquo monasterio est facienda alienatio alicuius ꝓprietatis: ut omnia rite procedant: priusq̃ a diffinitoribus petatur licentia ineatur inter ipsos superiores consilium: an utilitati expediat monasterii. Demum de cõsensu superiorum deducatur ad fratres in capitulum. In quo examinato diligẽtius negotio: si iudicauerint in utilitatem monasterii cedere: tunc a capitulo generali licẽtiam petant: declarando patribus se rite secundum ordinationes nostras inter fratres negocium pertractasse: firmiter statuentes: ꝙ nullam omnino alienationem facere possint de possessiõibus: uel rebus immobilibus: & mobilibus pretiosis mõasteriorum nostrorum: nisi prius obtenta licentia a capitulo generali: etiã si petentes obtinuissent a sede Apostolica Prælatus & conuentus: talia posse facere. ❡Bona uero emphitheotica aut feudalia: siqua defectu descendentium: aut alio quouis modo ad monasteria deuolui libere contingat pari lege: nisi obtenta: ut præfertur: a capitulo generali licentia in emphiteosin uel in feudum dari: prætérquã si esset fundus modici ualoris: qui precium ducatorum quinquaginta nõ excedat. ❡Obtenta uero licentia: siqua res est alienanda: quantum possibile est per permutationem fiat: aut ita caute

inuestiant pecuniæ in alia bona: ne monasteria aliquod detrimentū patiant. Sæpe enim cōtingit bona laicorum esse hypotecata/aut fidei cōmisso subiecta/uel aliter obligata. ℭ Q d si res alienāda excederet summā ducatoꝝ ducentoꝝ de camera necesse er.t/ultra licentiam capli generalis. a patribus diffinitoribus deputari aliquos p̄res cōmissarios: qui scdm formā constitutōis Pauli secundi ꝑcedere debēt: ut ex indulto Innocētii octaui est cōgregationi cōcessum. Hanc tm̄ alienandi solēnitatem non intelligimus habere locum in rebus non excedētibus ualorem ducatoꝝ qnquaginta. Et ibi. ℭ Conuocet Abbas oēm congregationē &c. ℭ Hortamur: ꝙ anteꝗ Abbas exponat cām de qua agendū est: exhortet frēs/ut cū humilitate dent cōsiliū iuxta hoc caplm. ℭ Prohibemus aūt/neqs frater audeat reuelare ea/ꝗ in pticulari bus capitulis monasterioꝝ tractata fuerint: quæ sint ꝓhibita a patribus reuelari: uel ea: de quibus scandalum oriri posset: quod si quis trangressus fuerit/iniungat ei ꝓ hac graui inobedientia: ut dicat suam culpam in capitulo coram Prælato & fratribus monasterii/ ieiunetqꝫ semel in pane & aqua in terra in refectorio: & priuetur sex menses uoce actiua & passiua capituli. ℭ Super uerbo Abbas. ℭ Declaramus per totam regulā idē intelligendum de Priore: ubi dignitas monasterii non esset abbatia sed prioratus.

Diuisio

¶Diuisio. Reg.

NVllus in monasterio sequatur cordis propriam uolũtatem: neq; presumat quisquam cum Abbate suo proterue intus aut foris monasterium contendere. Quod si presumpserit: regulari disciplinæ subiaceat. Ipse tamen Abbas: cum timore dei & obseruatione regulæ omnia faciat: sciẽs se procul dubio de omnibus iudiciis suis: æquissimo iudici deo rationem redditurum. Si qua uero minora agenda sunt in monasterii utilitatibus seniorum tantum utatur consilio: sicut scriptũ est. Omnia fac cum consilio: & post factum non pœnitebis.

¶Declaratio.

VBi dicit. ¶Seniorum tantum utatur consilio. ¶Declaramus seniores esse: Priorem Claustralem: decanos: magistrum nouitiorum: & in temporalibus cellerarium. ¶Cum quibus etiã solis plati: negocia mõasteriorum: suis monasteriis p capitulum generale unitorum siue applicatorum occurrentia tã in spiritualibus q̃ in temporalibus libere possint expedire. Non obstante si eorum administrationes datę fuerint Abbatibus & conuentibus monasteriorum illorum: quibus unita siue applicata sunt.

Quæ sunt instrumenta bonorum operum. Cap. iiii.

IN primis dominum deum diligere ex toto corde: tota anima tota uirtute: deinde proximum tanquam seipsum. Deinde non occidere: non adulterare: non facere furtum: non concupiscere: non falsum testimonium dicere. Honorare omnes homines: & quod sibi fieri: quis non uult: alii ne faciat. Abnegare semetipsum sibi: ut sequatur Christum. Corpus castigare. Delitias nõ amplecti. Ieiunium amare. Pauperes recreare. Nudum uestire. Infirmum uisitare. Mortuum sepellire. In tribulatione subuenire. Dolentem cõsolari. A sæculi actibus se facere alienum. Nihil amori Christi præponere. Iram non perficere. Iracundiæ tempus non reseruare. Dolum in corde non tenere. Pacem falsam non dare. Charitatem non derelinquere. Non iurare omnino: ne forte periuret. Veritatem ex corde & ore proferre. Malum pro malo non reddere. Iniuriam non facere. Sed & factam patienter sufferre. Inimicos diligere: & maledicentes se non remaledicere: sed magis benedicere. Persecutionem propter iustitiam substinere. Non esse superbum: non uinolentum: non multum edacem: non somnolentum: non pigrum: non murmurosum: non detractorem; spem suam Deo committere: bo

num aliquod in se cum uiderit: Deo applicet: non sibi: malum uero semper a se factum sciat: & sibi reputet: diem iudicii timere: gehennam expauescere: uitam æternam omni concupiscentia spirituali desiderare. Mortem quotidie ante oculos suspectam habere. Actus uitæ suæ omni hora custodire. In omni loco deum se respicere pro certo scire.

¶Diuisio. Regula.

COgitationes malas cordi suo aduenientes mox ad Christum allidere: & seniori spirituali patefacere. Os suum a malo uel prauo eloquio custodire. Multum loqui non amare. Verba uana: aut risui apta non loqui. Risum multum aut excussum non amare. Lectiones sanctas libenter audire. Orationi frequenter incumbere. Mala sua præterita cum lachrymis uel gemitu quotidie in oratione deo confiteri. De ipsis malis de cætero emendare. Desideria carnis non perficere. Voluntatem propriam odire. Præceptis Abbatis in omnibus obedire: etiã: si ipse aliter: quod absit: agat: memor illius domini præcepti: quæ dicunt facite: quæ autem faciunt: facere nolite. Non uelle sanctum dici ante q̃ sit: sed prius eẽ quo uerius dicat. Præcepta dei

factis quotidie adimplere. Castitatem amare: nullum odire. Zelum & inuidiam non habere. Contentionem non diligere. Elationem fugere. Seniores uenerari. Iuniores diligere in christi amore. Pro inimicis orare. Cum discordantibus ante Solis occasum in pacem redire: & de dei misericordia nunq̃ desperare. Ecce hec sunt instrumenta artis spiritualis: Quæ cum fuerint a nobis die noctuq; incessabiliter adimpleta: & in die iudicii recōsignata: illa merces nobis a Domino recompensabitur: quam ipse promisit: Quod oculus non uidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quæ præparauit deus iis: qui diligunt eum. Officina uero, ubi hæc omnia diligenter operemur, claustra sunt monasterii: & stabilitas in congregatione.

De obedientia discipulorum. Cap. V.

PRimus humilitatis gradus est obedientia sine mora. Hæc conuenit iis qui nihil sibi Christo carius existimant propter seruitiū sanctum: Quod professi sunt: seu propter metum gehennæ uel gloriam uitæ æternæ. Et mox ut aliquid imperatum a maiore fuerit, ac si diuinitus imperetur, moram pati nesciunt in faciendo: De quibus dominus dicit. Obauditu auris obediuit mihi: Et itē dicit doctoribus. Qui uos audit: me audit. Ergo hi

hi tales relinquentes statim: que sua sunt: & uoluntatem propriam deserentes: mox ex occupatis manibus: & quod agebant imperfectum relinquentes: uicino obedientiæ pede: iubentis uocem factis sequuntur. Et ueluti uno momento: prædicta magistri iussio & perfecta discipuli opera in uelocitate timoris Dei ambę res communiter citius explicantur: Quibus ad uitã ęternam gradiendi amor incumbit: ideo angustam uiam arripiunt. unde domin⁹ dicit. Angusta uia est: quæ ducit ad uitam. Vt non suo arbitrio uiuentes: uel desideriis suis & uoluptatibus obedientes: sed ambulantes alieno iudicio & imperio: in cœnobiis degentes: Abbatem sibi præesse desiderant. Sine dubio hi tales illam domini sententiam imitantur: qua dicit. Non ueni facere uoluntatem meam sed eius: qui misit me. Sed hæc ipsa obedientia: tunc acceptabilis erit Deo: et dulcis hominibus: si quod iubetur: non trepide non tarde: non tepide: aut cum murmure: uel cũ responso nolentis efficiatur. Quia obedientia: quę maioribus præbetur: Deo exhibetur. Ipse enim dixit. Qui uos audit: me audit. Et cum bono animo a discipulis præberi oportet: quia hylarem datorem diligit deus. Nam cum malo animo si obedit discipulus: & non solum ore: sed etiam corde si murmurauerit: & si impleat iussionem: tamen acceptum iam non erit deo: qui cor

respicit murmurantis. Et pro tali facto nullam consequitur gratiam: immo murmurantum pœnam incurrit: si non cum satisfactione emendauerit.

F ¶De taciturnitate. Capi.vi.

Aciamus: quod ait propheta. Dixi custodiam uias meas: ut non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam: obmutui: & humiliatus sum: & silui a bonis. Hic ostendit propheta: si a bonis eloquiis interdum propter taciturnitatem debet taceri: quanto magis a malis uerbis propter pœnam peccati debet cessari? Ergo quãuis de bonis & sanctis ædificationum eloquiis perfectis discipulis propter taciturnitatis grauitatem: rara loquendi concedatur licentia: quia scriptum est. In multiloquio non effugies peccatum. Et alibi. Mors & uita in manibus linguæ. Nam loqui & docere magistrum condecet: tacere et audire discipulo conuenit. Et ideo siqua requirenda sunt a priore: cum omni humilitate & subiectione reuerentiæ requirantur. Scurrilitates uero: uel uerba ociosa: & risum mouentia æterna clausura in omnibus locis dãnamus: & ad tale eloquiũ discipulum aperire os nõ pmittim⁹.

Declaratio.

I Bi scurrilitates uero. ¶Moti hac terribili sententia patris nostri: mandamus prælatis: cæterisq; superioribus monasteriorum nostrorum: ut diligẽ

ter faciant hanc partem regulæ obseruari. Et pro huiusmodi excessibus graues constituant pœnas. ℭ Et ut scurrilitatum ac leuitatum occasiones tollantur: interdicimus in monasteriis teneri aues: aut animalia ad iocum aut leuitatem prouocantia. ℭ Ludum quoq; scacchorum: & omne ludi genus minime religiosis conueniens tam intus q̃ extra monasteria. Vana etiã spectacula: & choræas: omnemq; habitus transformationẽ: & ludicra omnia pœnitus inhibemus. ℭ Fratres uero: nec in mari: nec in fluminibus causa lauandi se spolient. ℭ Si aũt uel in monasterio: uel extra fratres: quandocunq; recreationis gratia conuenerint: caueant dissolutiones: manuum iniectiões: impulsiones: & huiusmodi iocos honestati religionis minime conuenientes. Sintq; solatia eorum honesta & modesta: quæ iuxta dictũ sancti Bernardi potius recreent q̃ eneruent. Qui uero cõtrafecerit: ieiunet semel in pane & aqua comedẽs ĩ refectorio ĩ terra totiẽs quotiẽs. Quę ut melius obseruent᷑: uolum⁹: ut huiusmodi recreatiõibus intersit prælatus: uel saltẽ un⁹ de supiorib⁹. ℭ Neq; audeant fratres p̃dicta cã: aut ꝑpter uindemias: uel fruges colligẽdas extra monasterium dormire nisi præsente p̃lato: uel uno e supiorib⁹ sed ad monasterium reuertant᷑. ℭ Cellerarii tamen aut commissi: aut alii fratres ad ea deputati ob supradictas cãs extra monasteriũ dormire po-

terunt: in locis tamen honestis & minime suspectis.

De humilitate. Cap. vii.

CLamat nobis scriptura diuina fratres dicens. Omnis qui se exaltat humiliabitur: & qui se humiliat exaltabitur. Cum hæc ergo dicit: ostendit omnem exaltatiõem genus esse superbię. Quod se cauere Propheta indicat dicens. Domine non est exaltatum cor meum: neq; elati sũt oculi mei. Neq; ambulaui in magnis: neq; in mirabilibus super me. Sed quid? Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui animam meam: sicut ablactatus super matrem suam: ita retributio in anima mea. Vnde fratres: si summæ humilitatis uolumus culmen attingere: & ad exaltationem illam cœlestem: ad quam per præsentis uitæ humilitatem ascẽditur: uolumus uelociter peruenire actibus nostris ascendentibus: scala erigenda est. Quæ in somno Iacob apparuit: Per quam ei descendentes & ascendentes angeli monstrabantur. Non aliud sine dubio descensus ille: & ascensus a nobis intelligitur: nisi exaltatione descendere: & humilitate ascendere. Scala uero ipsa erecta: nostra est uita in sæculo: Quæ humiliato corde a domino erigitur ad cœlum. Latera enim huius scalæ: dicimus nostrum esse corpus & animam. In quibus lateribus diuersos gradus humilita-

tis uel disciplinæ: uocatio diuina ascendendos inseruit.

¶ Gradus. i.

PRimus itaq; humilitatis gradus est: si timorem Dei sibi ante oculos semper ponens: obliuiõem omnino fugiat: & semper sit memor omnium: quæ præcæpit Deus: qualiter contemnentes deũ in gehennam pro peccatis incidunt: & uitam æternam: quæ timentibus deum præparata est: animo suo semper reuoluat. Et custodiens se omni hora a peccatis & uitiis: id est cogitationum linguæ: oculorum: manuum: pedum: uel uoluntatis propriæ. Sed & desideria carnis amputare festinet. Aestimet se homo de cœlis a Deo semper respici omni hora: & facta sua in omni loco ab aspectu diuinitatis uideri: & ab angelis omni hora Deo nuntiari. Demonstrat nobis hoc Propheta: cũ in cogitatiõibus nostris: ita Deum semper præsentem ostendit dicens. Scrutans corda: & renes Deus. Et item. Dominus nouit cogitationes hominum. Et item dicit. Intellexisti cogitationes meas de longe. Et quia cogitatio hominis confitebitur tibi. Nam ut sollicitus sit circa cogitationes peruersas: dicat semper utilis frater in corde suo. Tunc ero immaculatus coram eo: si obseruauero me ab iniquitate mea. Voluntatem uero propriam ita facere prohibemur: cum

dicit nobis scriptura. Et a uoluntatibus tuis auertere. Et item rogamus Deum in oratione: ut fiat illius uoluntas in nobis.

¶ Diuisio. Regula.

DOcemur ergo merito nostram non facere uoluntatem; cum cauemus illud quod dicit scriptura: Sunt uiæ quæ putantur ab hominibus rectæ: quarum finis usque ad prufundum inferni demergit: Et cum item cauemus illud quod de negligentibus dictum est. Corrupti sunt: & abhominabiles facti sunt in uoluptatib⁹ suis. In desideriis uero carnis ita Deum nobis credamus esse præsentem semper: cum dicit Propheta domino. Domine ante te est omne desiderium meum. Cauēdum est ergo ideo malum desiderium: quia mors secus introitum delectationis posita est. Vnde scriptura præcipit dicens. Post concupiscentias tuas non eas. Ergo si oculi domini speculantur bonos & malos: & Dominus de cœlo semper respicit super filios hominum: ut uideat: si est intelligens: aut requirens deum: & ab angelis nobis deputatis quotidie: die noctuq; domino factori nostro: & creatori omniū Deo opera nostra nuntiantur. Cauendum est ergo omni hora fratres: sicut in psalmo dicit Propheta: ne nos declinantes in malum & inutiles factos aliqua hora aspiciat Deus. Et parcendo nobis in hoc tempore: quia pius est. Et expectat nos con

uerti in melius: ne dicat nobis in futuro. Hæc fe-
cistis: & tacui.

ℭ Gradus. ii.

SEcundus humilitatis gradus est: si propriam quis non amans uoluntatem desideria sua non delectetur implere: sed uocem illam domini factis imitetur dicentis. Non ueni facere uoluntatem meam: sed eius qui misit me. Item dicit scriptura. Voluntas habet pœnam: & necessitas parit coronam.

ℭ Gradus. iii.

TErtius humilitatis gradus est: ut quis pro Dei amore omni obedientia se subdat maiori: imitans dominum: De quo dicit Apostolus. Factus obediens usq; ad mortem.

ℭ Gradus. iiii.

QVartus humilitatis gradus est: si in ipsa obedientia duris & contrariis rebus: uel etiam quibuslibet irrogatis iniuriis: tacita conscientia patientiã amplectatur: & sustinens nõ lassescat: uel discedat: dicente scriptura. Qui perseuerauerit usq; in finem: hic saluus erit. Item cõfortetur cor tuum & sustine dominum. Et ostendens fidelem ꝓ domino uniuersa etiã cõtraria subsistere debere: dicit ex persona sufferentiũ. Propter te morte afficimur tota die: æstimati sumus: sicut oues occisiõis. Et securi de spe retributõis diuinæ subsequũtur gaudẽtes & dicẽtes. Sed in his oĩbus supam⁹

propter eum: qui dilexit nos. Et item alio loco scriptura: probasti nos inquit Deus: igne nos examinasti: sicut examinatur argentum: induxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro: & ut ostendat sub priore debere nos esse subsequitur dicens. Imposuisti homines super capita nostra. Sed et præceptũ domini in aduersis & iniuriis per patientiam adimplentes: percussi in maxilla: præbent & alterã: auferenti tunicã: dimittunt & pallium: angariati miliario: uadunt & duo. Cum Paulo apostolo falsos fratres sustinent & psecutionẽ: & maledicẽtes se bñdicũt.

℄ Gradus. v.

QVintus humilitatis gradus est: si omnes cogitationes malas cordi suo aduenientes: uel mala a se absconse commissa per humilem confessionem Abbati non cælauerit suo. Hortans nos de hac re scriptura dicit. Reuela domino uiam tuam: & spera in eo. Et item dicit. Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius. Et item Propheta. Delictum meũm cognitum tibi feci: & iniustitias meas non operui. Dixi pronũciabo aduersum me iniustitias meas domino: & tu remisisti impietatem cordis mei.

Gradus. vi.

SExtus humililatis gradus est: si omni uilitate: uel extremitate contentus sit monachus: & ad

omnia

omnia quæ sibi iniunguntur uelut operarium se malum iudicet & indignum dicens cum Propheta. Ad nihilum redactus sum: & nesciui. Vt iumētum factus sum apud te: & ego semper tecum.

¶ Gradus. vii.

SEptimus humilitatis gradus est: si omnibus se inferiorem & uiliorem, nō solum sua lingua pronuntiet: sed, etiam intimo cordis credat affectu humilians se & dicens cum Propheta. Ego autē sum uermis & non homo: opprobrium hominū & abiectio plebis. Exaltatus sum & humiliatus & confusus. Et item. Bonum mihi ꝙ humiliasti me: ut discam mandata tua.

¶ Gradus. viii.

OCtauus humilitatis gradus est: si nihil agat monachus: nisi quod communis monasterii regula uel maiorum cohortantur exempla.

¶ Gradus. ix.

NOnus humilitatis gradus est: si linguā ad loquēdum ꝓhibeat monachus: & taciturnitatē habēs usq; ad interrogationem nō loquatur mōstrante scriptura: qa in multiloqo non effugiet peccatū: & qa uir linguosus nō dirigetur super terram.

Gradus. x.

DEcimus humilitatis gradus est: si non sit facilis: ac promptus in risus quia scriptum est. Stultus in risu exaltat uocem suam.

Gradus. xi.

VNdecimus humilitatis gradus est: si cum loquitur mōachus: leniter & sine risu: humiliter cum grauitate uel pauca uerba & rationabilia loquatur: & non sit clamosus in uoce. Sicut scriptum est, Sapiens uerbis innotescit paucis.

Gradus. xii.

DVodecimus humilitatis gradus est: si nō solum corde monachus: sed etiam ipso corpore humilitatem uidentibus se semper indicet: id est in opere: in monasterio: in oratorio: in horto: in uia: in agro: uel ubicūq; sedens: ambulans: uel stans inclinato sit semper capite: Defixis in terram aspectibus reum se omni hora de peccatis suis existimans: iam se tremendo dei iudicio præsentari existimet: dicens sibi in corde semper illud: quod publicanus ille euangelicus fixis in terram oculis dixit. Domine non sum dignus ego peccator leuare oculos meos ad cœlum. Et itē cū Propheta: Incuruatus sum & humiliatus sum usquequaq;.

Ergo his omnibus humilitatis gradibus ascensis monachus mox ad charitatem dei perueniet illã: quæ perfecta foras mittit timorem: Per quã uniuersa: quæ prius non sine formidine obseruabat: absq; ullo labore: uelut naturaliter ex consuetudine incipiet custodire: non iam timore gehennæ: sed amore christi: & cõsuetudine ipsa bona: & delectatiõe uirtutum. Quod dominus iam in operarium suum: mundum a uitiis: & peccatis: spiritu sancto dignabitur demonstrare.

¶ De diuinis officiis in noctibus. Cap. viii.

HYemis tpe: id est a kalendis Nouembris usq; ad Pascha: iuxta cõsiderationem rõnis octaua hora noctis surgendum est: ut modice amplius de media nocte pausentur: & iam digesti surgãt. Quod uero restat post uigilias a fratribus: qui psalterii uel lectionum aliquid indigent: meditationi inseruiatur. A Pascha autem usq; ad supradictas kalendas Nouembris: sic temperetur hora uigiliarum agenda: ut paruissimo interuallo: quo fratres ad necessaria naturæ exeant: custodito: mox matutini: qui incipiente luce agendi sunt: subsequantur.

¶ Hyemis tempore &c. ¶ Declaratio.

SEruetur cõsuetudo breuiarii circa ordinẽ diuini

officii per totum annum: in quo plenius cuncta: ad diuinum officiũ ptinentia digessimus. ¶ Super eo q̄ regl'a dicit. octaua ora surgendum est.
¶ Quia inter potissimas uirtutes discretio commendatur: propterea declaramus sufficere omni ætati omniq; naturæ horas septem ad dormiendum. Ideo iuxta nostram antiquam obseruantiam hyemis tempore post completorium fratres uacent orationi peculiari: omni tempore usq; ad dormitionem: & hora prima noctis pulsetur pro dormitione. Qua pulsata habeant fratres spatiũ dimidiæ horæ. Quo dimisso omni exercitio: præparent se ire dormitum. Quod siqs: elapsa illa dimidia hora repertus fuerit: non iuisse dormitũ: legitimo impedimento cessante: a prælato aut ab aliquo seniorum redarguatur. Post illam dimidiam horam: damus horas septem ad dormiendũ quibus transactis surgentes circa octauam horã dicimur surgere iuxta regulam.
Ibi. ¶ A pascha autem &c. ¶ Præterq̃ si predictum festum occurret in mense Aprilis. ¶ Quo tempore dispensando declaramus tempus æstatis incipere a festo sanctissimi patris nostri Benedicti: & consequenter meridianæ dormitionis. Quo tempore sic modificetur hora dormitionis in nocte: ut computata dormitione dici: fratrib⁹ deputentur horæ septem pro dormitione. ¶ Notandum est tamen: q̄ a principio quadragesimæ

usq; ad

usq; ad kalendas Nouembris: pulsandum est pro dormitione hora uigesima quarta cum dimidia. ¶ In uigilia autem sanctæ Crucis de mēse Septē bris exclusiue cessamus a dormitione meridiana. ¶ Interuallum uero magnum: inter nocturnos & laudes facimus a kalendis Nouembris usq; ad Purificationem beatissimæ uirginis Mariæ: nisi sit festum duodecim lectionum: & quotiens laudes dicuntur cum prima: fiat signum quinq; ictibus campanæ: paulo anteq̄ pulsetur pro laudibus: ut debito tempore fratres ualeant officio interesse. ¶ Interuallum quoq; breue inter nocturnos & laudes reliquo tempore seruetur: iuxta regulā saltem in quadragesima prostationibus accipiendis. ¶ Ordinamus præterea: q̄ a prædicto festo beatissimi patris nostri Benedicti usq; ad kalēdas Octobris: nocturni & laudes beatæ uirginis cōuentualiter non dicantur in choro ob noctium breuitatem: et ut ordinarium officium morosius & deuotius dicatur. ¶ Quod etiam in omnibus festis duodecim lectiōum per totum annum propter officiorum prolixitatē: seruari uolumus.

¶ Quot Psalmi dicendi sunt in nocturnis horis. Cap. ix.

HYemis tempore præmisso in primis uersu. Deus in adiutorium meum intēde: domine ad adiuuādū me festina: in secūdo ter dicendum est: domi-

ne labia mea apies: & os meũ annuntiabit laudẽ tuã. Cui subiungendũ est tertius psalm⁹ & gloria Post hũc psalmus nonagesim⁹ quart⁹cũ antiphona: aut certe decãtãdus. Inde sequat̃ ambrosianũ Deide sex psalmi cũ antiphonis. Quibis dictis dicto uersu: bñdicat abbas. Et se dentib⁹oibus i scãnis legant̃ uicissim a fratrib⁹in codice sũp analogiũ tres lectiões: inter quas tria rñsoria canantur duo rñsoria sine gl̃ia dicant̃. Post tertiã uero lectionẽ: q cantat dicat gloriã: Quã dũ incipit cantor dicere: mox oẽs de sedilib⁹surgãt ob honorẽ & reuerentiã sanctę trinitatis: codices aũt legant̃ in uigiliis: diuinę auctoritatis tam ueteris testi q̃ noui. Sed & expositiões eaꝝ: q̃ a nominatissimis & orthodoxis catholicisq; prib⁹ factę sunt. Post has uero tres lectões cũ rñsoriis suis: sequãt̃ reliq sex psalmi cũ all'a canẽdi. Post hos lectio ap̃li seq̃tur ex corde recitãda: & uersus & supplicatio litanię. i. kyrieleison. & sic finiant̃ uigilæ nocturnæ.

Qualiter æstatis tpe agat̃ nocturna laus. Cap. x.

A pascha aũt usq; ad kal̃. nouẽbris (oĩs ut supradictũ est) psalmodię q̃titas teneat̃: excepto q lectiones i codice pp breuitatẽ noctiũ mĩme legãt̃: sed p ipsis trib⁹ lectióibus una de ueteri testõ memoriter dicat̃: quã breue rñsoriũ subsequat̃: & reliq oia (ut supra dcm̃ est) ipleat̃. i. ut nũq̃ min⁹a duodeci psalmoꝝ q̃titate ad uigilias nocturnas dicat̃

exceptis tertio & nonagesimo quarto psalmo.

ℭQualiter dñicis diebus uigiliæ agant. Cap.xi.

DOminico die tempori⁹ surgat ad uigilias: in quibus uigiliis teneat mẽsura.i.modulatis (ut supra disposuim⁹) sex psalmis & uersu: residẽtib⁹ cũctis dispositę & p ordinẽ in subselliis: legant in codice) ut supra dixim⁹ quatuor lectiones cũ rñsoriis suis: ubi tñ in respõsorio q̃rto dicat a cantãte gloria: quam dũ incipit mox omnes cũ reuerẽtia surgãt. Post quas lectiones: sequãtur ex ordine alii sex psalmi cum antiphõis: sicut anteriores: & uersus. Post quas iterum legantur aliæ quatuor lectiones cum responsoriis suis: ordine quo supra. Post quas iterum dicantur tria cantica de Prophetis: quæ instituerit Abbas: quæ cantica cum alleluia psallantur. Dicto etiam uersu: & benedicente abbate: legantur aliæ quatuor lectiones de nouo testamento: ordine quo supra. Post quartum uero responsorium: incipiat abbas hymnũ. Te deum laudamus. Quo dicto legat Abbas lectionem de euangelio cum honore & tremore stantibus oibus. Qua plecta: respõdeant oẽs. Amen. Et subsequatur mox abbas hymnum. Te decet laus. Et data benedictione incipiant matutinos. Qui ordo uigiliarũ: omni tpe: tã ęstatis q̃ hyemis: ęqualiter in die dominico teneatur: nisi forte (quod absit) tardius surgatur: quia tunc ali

quid de lectionibus breuiandum est: aut respõso riis: quod tamẽ omnino caueatur ne proueniat. Quod si contigerit digne inde satisfaciat in oratorio per cuius euenerit neglectum.

ℭ Qualiter matutinorum solemnitas agatur. Cap. xii.

IN matutinis dñico die in primis dicatur sexagesimussextus psalmus sine antiphona in directũ. Post quem dicatur quinquagesimus psalmus cũ alleluia. Post quem dicatur centesimusdecimusseptimus: & sexagesimussecundus: deinde benedictiões & laudes: Lectio de apocalypsi una ex corde: & responsoriũ: & ambrosianum: & uersus: & canticum de euãgelio; litaniæ: & completum est.

ℭ Priuatis diebus qualiter matutini agantur. Cap. xiii.

DIebus aũt priuatis matutinorũ solẽnitas ita agatur. i. sexagesimussextus psalmus dicatur sine antiphona in directũ: subtrahẽdo modice sicut dominica: ut oẽs occurrant ad qnquagesimum: qui cũ antiphona dicatur. Post quẽ alii duo psalmi dicantur ẽm consuetudinẽ. i. secunda feria qntus & trigesimusqntus. Tertia feria quadragesimus secundus: & qnquagesimussextus. Quarta feria sexagesimus tertius: & sexagesimus quartus. Quinta feria octuagesimus septimus: & octuagesimus

nonus. Sexta feria septuagesim⁹ q̄ntus: & nonagesimus prim⁹. Sabbato aūt cētesim⁹ q̄dragesim⁹ scds: & canticū deuteronomii: qđ diuidat': in duas glorias. Nā cæteris diebus canticū unūquodq̄ die suo ex pphetis: sicut psallit eccl'ia romana: dicat'. Post hæc sequāt' laudes: deinde lectio una apl'i memoriter recitāda. R̄n̄soriū: ambrosianū: uersus: canticū de euangelio: litaniæ: & cōpletū est. Plane agenda matutina uel uespertina nō transeat aliq̄n: nisi in ultimo p ordinē oratio dn̄ica oībus audientibus dicat' a priore: pp scandalo℞ spinas q̄ oriri solent: ut cōuenti p ipsius oratiōis spōsionē: qua dicunt: dimitte nobis debita nostra: sicut & nos dimittimus debitorib⁹ nostris: purgēt se ab huiusmodi uitio. Cæteris uero agēdis: ultima pars eius oratiōis dicat': ut ab omnibus respōdeatur. Sed libera nos a malo.

¶ Declaratio.

I Bi: litaniȩ: & completū est. ¶ Litanias intelligim⁹ kyrieleison: Christeleison: kyrieleison: Pater noster. ita ut pronūciato Ver. & ne nos. & dn̄s uobiscū: immediate sequat'. oratio: p̄terq̄ ad primam: & ad completoriū: & præterq̄ in triduo ante pasca: quo tempore dicimus officium secundum romanam curiam.

¶ In nataliciis sancto℞ qualiter uigiliæ agant'.
Cap. xiiii.

I N sancto℞ uero festiuitatibus uel oībus solēnita

tib⁹: sicut dixim⁹ dñico die agẽdũ: ita agat: excepto: ꝙ psalmi: aut antiphone: uel lectões ad ipm die ptinẽtes dicãt: modus ãt supra dict⁹ teneat.

¶ Declaratio.

I Bi. Sicut dixim⁹ dñico die agendũ. ¶ Declaram⁹ de scis nõ debere fieri alr: q̃ duodeci lectiões: aut cõmemorationẽ: pterq̃ itra octauas: quo tpe tres debẽt tm̃ lectões dici. ¶ Itẽ: ꝙ de oibus scis: quorũ noibus ecclĩæ: seu monasteria cõgregatiõi unita: dedicata sunt: fiat p totã cõgregationẽ nostrã saltẽ cõmemoratio. ¶ Festũ uero sciss̃imi patris nr̃i Bñdicti i monasteriis ac locis nr̃is celebre habeat: ita ut a fratribus: famulis: laborãtibusq; ab operibus cessetur: quemadmodum si festũ ipsum ab ecclesia præceptum esset.

¶ Alleluia quibus temporibus dicatur.

Cap. xv.

A Sancto pascha usq; ad pentecosten: sine itermissione dicat all'a: tã in psalmis: q̃ in rñsoriis. A pẽtecoste aũt usq; ad caput q̃dragesimę: oib⁹ noctibus cũ sex posterioribus psalmis: tm̃ ad nocturnos dicat. Omni uero dñica extra quadragesimã cãtica matutini: prima: tertia: sexta: nonaq; cũ alleluia dicant: uespera uero cum antiphonis. Responsoria uero nunq̃ dicant cum alleluia: nisi a pascha usq; ad pentecosten.

Declaratio.

I Bi. Usq; ad caput q̃dragesimę. ¶ Modern⁹ mod⁹

eccliastic⁹ quē ēt nos seruam⁹: i uespis sabbati añ dñicam septuagesimæ terminat alleluia.

¶ Qualr diuina opa per diē agant. Ca. xvi.

VT ait Propheta: septies i die laudē dixi tibi. Qui septenarius sacratus numerus a nobis sic iplebit: si matutini primę: tertiæ: sextæ: nonæ: uesperi: cōpletoriiq; tpe nr̄æ seruitutis officia psoluamus: qa de his horis dixit Propheta: septies in die laudē dixi tibi. Ergo his tpibus referam⁹ laudes creatori nostro: sup iudicia iustitiæ suæ. i. matutinis: prima: tertia: sexta: nona: uespera: cōplectorio: & nocte surgamus ad confitendum ei.

Declaratio.

IBi. Matutini: primę. ¶ Matutinoꝝ horæ: qñ dñr separatim a nocturnis: sic temperari debēt p totū annum: ut illucescente die dicant.

¶ Quot psalmi p easdem horas dicendi sunt. Cap. xvii.

IAm de nocturnis uel matutinis digessim⁹ ordinē psalmodię: nunc de sequentibus horis uideamus Prima hora dicant psalmi tres sigillatim: & non sub una gloria. Hymnus eiusdem horę post Versum: Deus in adiutorium meum intende: antequam psalmi incipiant. Post expletionē uero triū psalmorum: recitetur lectio una: uersus: & kyrieleison: & missæ sint. Tertia uero sexta: nona: eodē ordine celebret. i. uersus: hymni earūdē horaꝝ. Terni psalmi: lectio & uersus, kyrieleison: & mis-

sæ sint. Si maior cōgregatio fuerit cū antiphōnis dicanť: Si uero minor: in directo psallantur. Vespertina aūt synaxis quatuor psalmis cū antiphonis termineť. Post quos psalmos lectio recitāda est. Inde rñsoriū: ambrosianū: uersus: canticū de euāgelio: litaniç: & oratio dñica: & fiāt missæ. Cōpletoriū aūt triū psalmoꝝ dictiōe termineť. Qui psalmi directanei sine antiphona dicēdi sūt. Post quos hymnus eiusdē horæ: lectio una: uersus: & kyrieleison: & benedictio: & missæ fiant.

¶ Declaratio.

SVper eo ꝙ regula dicit. ¶ Prima hora dř kyrieleison: & missæ sint. ¶ Scdm antiquā nostrā consuetudinē dicta pria: imediate ꝓcessionalr exeundo de ecclesia: cōmemorationē facimus de fřibus defunctis: familiarib⁹ & bñfactorib⁹ nřis cū psalmo De profundis: & orone. Deus ueniæ largitor &c. Et pgimus ad caplm: ubi ꝓnūtianť in martylogio festa scōꝝ occurrentium: & dř ptiosa more Romanç curiæ. Vltimo legiť una lectio regulæ: & dať bñdictio more Romanæ curiç: & audiunť culpæ: ꝑterq̄ in dieb⁹ dñicis: uel festis de pcepto ecclesiç: aut de cōsuetudine ciuitatū. In qb⁹ legiť principiū euāgelii cū aliq̄ pticula homiliç. In dñicis diebus intra octauas legiť de homilia festi: & nō dñice. ¶ Et in fine ibi & bñdictio. ¶ Ista bñdictio dať a supiore: & sufficiat ꝑ pñtibus fřibus & abñtibus: ita ꝙ opus nō sit ēt abñtibus ꝑ dor

mitione aliā bñdictionē qrere. ℭ Laudamus tñ si fratres casu supiori obuiātes hmōi bñdictionem accępint. ℭ Et nouitii ac iuniores ꝓfessi suos magistros ad cellam pro ipsa bñdictiōe adeāt: Quos hortamur a magistris expediri. ℭ Fit ēt post completoriū a supiore cū aqua bñdicta aspersio: dicēdo: aspges me &c. quo repetito absq; alia oṙone: dicat psalmus. De profundis: cū oratiōe. Deꝰ ueniæ largitor: & oratione. Deus qui inter apostolicos: pro Papa Egenio quarto.

ℭ Quo ordine ipsi psalmi dicēdi sūt. Cap. xyiii.

IN primis semp diurnis horis dicat. Ver. Deus in adiutoriū meū intēde: Dñe ad adiuuādū me festina: & gloria. Inde hymnꝰ uniuscuiusq; horę. Deinde pria hora dñica dicēda q̄tuor capl'a psalmi cētesimi octaui decimi. Reliqs uero horis. i. tertia: sexta: & nona: terna capl'a supradicti psalmi centesimi octaui decimi dicant. Ad primā aūt scdæ feriæ dicant tres psalmi. i. primꝰ: scds & sextꝰ: & ita p singulos dies ad primā usq; ad dñicā dicant p ordinē terni psalmi usq; ad nonūdecimū psalmū: ita sane: ut nonus psalmꝰ & septimus decimus partiant i binas glorias: & sic fiat: ut ad uigilias dñica semp a uigesimo incipiat. Ad tertiā uero sextā & nonā scdæ feriæ nouē capl'a q̄ residua sunt de cētesimodecimo octauo psalmo: ipsa terna capl'a p easdē horas dicant. Expēso ergo psalmo cētesimo octauo decimo duobꝰ diebꝰ. i. dñico & scda fe

ria: tertia feria iā ad tertiā: sextā: uł nonā psallant̄ terni psalmi a cētesimonono decimo usq; ad cētesimū uigesimūseptimū. i. psalmi nouē: qq; psalmi sp usq; addn̄icā p easdē horas itidē repetāt̄. Hymnoꝝ nihilomin⁹: lectionū: uel uersuū: dispóe uniformi cūctis dieb⁹ seruata: & ita. s. ut semp dn̄ica a centesimo octauo decimo incipiatur.

¶ Diuisio prima. Regula.

VEspa aūt quotidie q̄tuor psalmoꝝ modulatóe canat̄. q psalmi icipiant̄ a centesimonono: usq; ad cētesimū q̄dragesimūseptimū: exceptis iis: qui diuersis horis ex eis seq̄strāt̄. i. a cētesimodecioseptimo: usq; ad cētesimū uigemūseptimū: & cētesimo trigesimotertio: & cētesimo q̄drēgesimoscdo. Reliq oēs ī uespa dicēdi sunt. Et qa min⁹ ueniūt tres psalmi: iō diuidēdi sūt: q in nūero supradicto fortiores ïueniūt̄. i. cētesimus. xxxviii. & cētesim⁹ q̄dragesim⁹ terti⁹: & cētesim⁹ q̄dragesim⁹ q̄rt⁹. Cētesim⁹ uero sext⁹ decim⁹: qa pu⁹ ē: cū cētesimoqnto decimo cōiūgat̄. Digesto ergo ordine psalmorū uesptinoꝝ: reliq. i. lectōes: rn̄soria: hymni: uers⁹: uel cātica sicut supra taxauim⁹ ipleāt̄. Ad cōpletoriū uero quotidie iidē psalmi repetātur. i. q̄rtus: nonagesimus: & centesimus trigesimus tertius.

¶ Diuisio secunda. Regula.

DIsposito ordīe psalmodię diurnę: reliq bēs psal. q supsūt ęq̄lr diuidāt̄ in. vii. noctiū uigilias: ptiēdo . s. q iter eos plixiōs s̄t̄ psalmi: & . xii. p unāq̄q; cōstituētes noctē. Hoc p̄cipue cōmonētes: ut si cui

forte hæc distributio psalmo℞ displicuerit: ordiet
si meli⁹ aľr iudicauerit: dūmō oīmodis id attēdať:
ut oī hebdomada psalteriū ex itegro numero. cl.
psalmo℞ psallať. Et dñico die sp a capite repetať
ad uigilias: qa nimis iers deuotōis suæ fuitiū ostē
dūt mōachi: q min⁹ psalterio cū cāticis cōsuetudi
nariis p septimanæ circulū psallūt: cū legam⁹ scōs
pr̄es nr̄os unó die hoc strenue iplesse: qđ nos te
pidi utinā septimana integra psoluamus.

¶ Declaratio.

IN fine ibi: qđ nos tepidi &c. ¶ Pr̄ nr̄ S. Bñd. nul
lū ex mōachis excipit a diuino offō dicēdo: & qli
bet pfess⁹ teneť dr̄e offm̄ sui ordis. ¶ Iōq; ordia
m⁹: q̄ qlibet mōach⁹ pfess⁹ sciēs dr̄e offm̄: dicat:
ēt si nō sit ī sacris. ¶ De disciplia psallēdi. C. xix.

VBiq; credim⁹ dīnā eē pn̄tiā: & oculos dñi ī oī loco
speculari bonos & malos. Maxīe tñ hoc sine aliq̄
dubitatiōe credim⁹: cū ad op⁹ dīnū assistim⁹. Iō
sp mēores sim⁹: q̄ ait pp̄heta. Seruite dño ī timō
re: & ite℞: Psallite sapiēter: & ī cōspectu angelo℞
psallā tibi. Ergo cōsiderem⁹ q̄lr oporteat nos ī cō
spectu diuinitatis & āgelo℞ eē: & sic stem⁹ ad psal
lēdū: ut mēs nr̄a cōcordet uoci nr̄ę. ¶ Decla.

VBiq; diuinā credimus esse præsentiā: &c. ¶ Sta
tuimus q̄ sm̄ morē nr̄æ cōgregationis alta psal
latur uoce: sonora & pari: uerba nō ptrahanť: pa
riter incipiať uersus & termineť: pūctus bon⁹ &
bōa pausa iterponať in medio cuiuslibet uersus:
uocib⁹ nō pcať. ¶ Volum⁹ ēt q̄ offm̄ btē uirgis

dicat̃ ita morose: sicut officium dñi: sed uoce aliquanto summissiore. ¶ Et in monasteriis in qb⁹ sunt ultra p̄latũ quatuor clerici oĩno dicat̃ offm̃ conuentualiter in choro. In cantu aũt morose cãtet̃: pausa in uirgulis (ꝑ ut decet) fiat: & cãtus figurat⁹ uitet̃ oĩno. ¶ Et pp hoc in septimana sctã nullo pacto mutet̃ aut uariet̃ cãtus tã in lamẽtationibus & bñdictus & passione dñi: q̃ in aliis oĩbus: sed scdm ritũ & morẽ antiquũ cõgregatiõis fiat: ut simplicitas & uniformitas seruet̃ in oib⁹: ne scãdalizent̃ laici huiusmodi uanitatibus. ¶ Et ut hoc facilius & cõmodi⁹ seruet̃: & nemo sup his ualeat excusare: uolumus ut imprimant̃ libelli & ad oĩa monasteria mittant̃: q̃ cõtineãt oẽs cãt⁹ septimanæ sanctę: & laudes: q̃ in receptiõe nouitiorũ in capitulo cantari solẽt: & alia hmõi. ¶ Neq3 aliquo pacto introducant̃ sclares ad cãtãdũ cũ monachis: & nõ nisi duo cãtẽt simul: excepta passione: quã tres tñ cantẽt: & excepto bñdict⁹. Cõtrafacientes uero in aliqb⁹ supra dictoꝝ comedãt in pane & aq̃: ĩ terra in refectorio toties quoties. Supiores uero id pmittẽtes dicãt ex ĩtegro totum psalteriũ. Prohibem⁹ ĩsup de cętero fieri organa d̃ nouo ĩ mõasteriis nr̃ę cõgregatõis: absq3 pmissiõe capituli gñalis. ¶ Si qua tñ sunt monasteria: q̃ ea habuerint: nõ nisi ĩ festis duplicibus: q̃ obseruãt̃ in diuersis monasteriis & ciuitatibus pulsent̃: & hoc p alios: q̃ p frẽs nostros: qbus interdicimus

tam

tam prefatorum organorum: q̄ aliorum musicoꝝ instrumentorum pulsatiōem: inmo etiā eis inhibemus: ut nec addiscere nec alios docere possint.

℄ Et idem de cantu figurato intelligimus: uidelicet ꝗ neq; ipsi addiscere: neq; alios docere: neq; extra chorum eo uti possint sub pœna: de qua supra: quoniam ex huiusmodi uana leuitate: plurimos labi uidimus in suarum pernitiē animarum.

℄ Concedimus autem quod aliquādo ultra dies solēnes prælati monasterioꝝ aliqua honesta causa: discrete tamē possint pulsari facere organa: sed non ducatur in consuetudinem.

℄ De reuerentia orationis. Cap. xx.

SI cū hominibus potentibus uolumus aliqua suggerere: non præsumimus: nisi cum humilitate & reuerentia: quanto magis domino deo uniuersorum: cum omni humilitate & puritatis deuotiōe supplicādum est: & nō in multiloquio: sed in puritate cordis: & cōpunctione lachrymarum nos exaudiri sciamus. Et ideo breuis debet esse & pura oratio: nisi forte ex affectu inspiratiōis diuinæ gratiæ protendat̃. In cōuentu tñ oīo breuiet̃ oratio: & facto signo a Priore oēs pariter surgant.

℄ Declaratio.

IBi cū humilitate & reuerētia &c. ℄ Declaramus modo infrascripto reuerentiā debere seruari in diuinis officiis. ℄ Quādo fratres ingrediunt̃ eccle

ſiam: in medio ante altare omni tpe profunde ſe inclinent: poſtea uenientes ad ſedilia ſua: reuerētiam faciant uerſus ſedē prælati. ℭSed aduertendum ē: q̧ ſi fuerit feria extra tp̄s paſchale: fratres maneāt genibus flexis in principio officii uſq̧ ad ſignū: qđ fit poſt pater noſter. ℭEt ſimiliter q̄n dicit̃ kyrieleiſon & oratio in fine officii: anteq̄ incipiat̃ officiū beatæ Mariæ uirginis: qđ ſemp dicitur ſtando. ℭFlectimus ēt genua: q̄n incipitur Hymnus: Aue maris ſtella: & in hymno ſanctæ crucis: q̄n dicit̃: O crux aue ſpes unica: & in hymno: Te deū laudamus: q̄n dr̄. Ver. Te ergo q̄s: & q̄n dicit̃ antiphona Salue regina: & antiphona: Aue regina cœloꝝ: excepto a uigilia aſcenſionis uſq̧ ad octauā Pentecoſtes incluſiue. Item in miſſa: q̄n dicit̃. Ver. Flectamus genua. Itē q̄n dicit̃. Ver. Adiuua nos: in tractu quadrageſimæ. Itē in pricipio hymni: Veni creator ſp̄ūs: & in miſſa de dn̄a: q̄n dr̄: Salue ſancta parens. ℭSi uero fuerit feſtū: aut paſchale tp̄s: in principio fratres ſtantes ſolū ꝓfunde inclinent caput dū dr̄ Pater noſter: & ſic ꝓfunde & reuerēter ſe inclinēt: q̄n intra officiū dicit̃: Pater noſter: & prima oratio in qualibet hora & miſſa. ℭSed ſi miſſa cantabit̃ in feria extra tp̄s paſchale: ad oēs orationes maneāt genibus flexis: excepto q̄n cantat̃ miſſa de Dn̄a: quia tūc in primis orationibus non flectimus genua. ℭCū cantat̃ miſſa ꝓ defunctis oī tpe ad oratio-

nes genuflectit: tam in festiuitatibus & octauis: q̃ et paschali tpe: excepta soléni cómemoratione defunctoꝝ: & qñ fit solénc officiũ: ꝑ tunc defuncto fratre illius monasterii. ℂQuãdo uero incipitur officiũ usq; ad gloria patri: & qñ dr̃ capitulũ: frẽs stent uersus altare capite nudato. ℂQuãdo dicit gloria patri: aut in fine hymnoꝝ: qñ fit mẽtio de scã trinitate: ꝓfunde inclinent se: unus uersus aliũ: choris diuisis. ℂCantores in choro parati si extra sua sedilia fuerint uersa facie se iclinẽt ad gloria patri & hmõi: sed sacerdos paratus in choro: se iclinet uersus altare. ℂQuotiescũq; dicit: confiteor deo: ad Missam. s. ad primã & ad cõpletorium fiat mẽtio de sctissimo Patre nostro Bñdicto & de scã Iustina. ℂDũ uero cantat epĩa uel ꝓphetia: uersus aut tractus post epistolã uel ꝓphetiã: sedeãt fratres. ℂAduertendum tñ q; in prima dñica quadragesimæ & in dñica palmarũ: illi duo tractus lõgiores nõ dicant psallẽdo: q; est indecens & absurdũ: sed aut cantent integri: aut aliqui coꝝ uersus ꝑ dispositione & arbitrio supioris. ℂAd euangeliũ oẽs recti uersus altare stent capite nudato. ℂPostq̃ cãtatũ fuerit offertoriũ: fratres maneant genibus flexis uel aliter ꝓstratis: usq; ad finẽ missæ exceptis iis q cantãt: pterq̃ in uersu offerendę mortuoꝝ: quo tpe: q̃ nõ cantãt: sedeãt. ℂSi missa nõ cãtat: maneãt frẽs genibus flexis: uel alr̃ ꝓstrati p totã missam: excepto euan

gelio. ℂ Sacerdotes & alii i ſacris miniſtrãtes: utã tur ſcapulariis cum caputiis: ſicut ſunt ſcapularia cõia: q̃bus fratres cõiter utunt̃. ℂ In p̃dictis tñ: p̃terq̃ in reuerentia quæ fit añ altare: diſpẽſamus cũ fratrib⁹ pp multorũ infirmitates: ꝙ a kalẽdis Octobris uſq; ad finẽ mẽſis Aprilis ſtent fratres capite ſeminudato. ℂ In quolibet aũt monaſterio ſit tabula: in qua deſcriptum ſit: quibus horis: & diebus feſtis cucullæ deferri debeant: qui modus inuiolabiliter ab omnibus fratribus ſeruetur.

De decanis monaſterii.

Cap. xxi.

SI maior fuerit cõgregatio: eligant̃ de ipſis fratres boni teſtimonii & ſanctæ conuerſationis: & cõſtituant̃ decani: q ſollicitudinem gerãt ſup decanias ſuas in oĩbus: ſcdm mandata dei: & p̃cepta Abbatis ſui. Qui decani tales eligant̃: in q̃bus ſecurus Abbas partiatur onera ſua. Et non eligant̃ p ordinem: ſed ſecundum uitæ meritũ: & ſapientię doctrinã. Q đ ſiqs ex eis: aliqua forte inflatus ſup bia reptus fuerit rep̃henſibilis: correptus ſemel: & iterum: & tertio, ſi emendare noluerit, deiiciat̃, & alter in loco eius: qui dignus eſt: ſubroget̃. Et de p̃poſito eadem conſtituimus.

Declaratio.

IBi: Sollicitudinem gerant ſuper decanias ſuas. Declaram⁹

¶Declaramus ad officium Prioris clauftralis & decano℞ pertinere: effe follicitos: ꝙ regularis obferuantia teneať in monafterio. ¶Fratrũ fibi per prælatum deputato℞ confeffiones audiãt: officinas monafterii horis cõpetentibus uifitẽt: ipforũ etiã fratrũ corrigant exceffus: nifi notabiles inueniant Prælato referuandos: eis etiã particulares licentias: iuxta facultatem eis a prælato traditam concedant. Diligentem infuper curam habeant: ꝙ cerimoniæ congregationis: & ordinata per capitulum feu prælatum obferuentur: inuigilent ut diuinum officium deuote dicať: ftudeant cõmunibus fratrum exercitiis: & capitulo culparum intereffe. ¶Magiftri quoq; nouitiorum: fi locũ fuperiorem teneant: culpas & ipfi in capitulo ficut alii fuperiores: audire poffint. Silentia feruari ꝓcurent: hofpitibus: abfentibus fuperioribus fuis: uel aliter occupatis, occurrant. Caueant ne in fuis correptionibus & admonitionibus, fint nimis tepidi: aut aufteri. Hęc omnia & alia faciãt aut omittant: iuxta fuorum prælatorum difpofitionẽ: contra quorum mandata, nihil penitus attentẽt. Habeant præterea penes fe regulam & declaratiões: ut fratres inftruere poffint. ¶Ibi non eligantur per ordinem. ¶Nullus fratrum noftro℞ amodo ꝓmoueri poffit ad aliquem gradum fuperioritatis: neq; ẽt ad curã nouitio℞ fine loco: nifi elapfo quadriẽnio a ꝓmotiõe facerdotii. ¶Silr nec ꝗ ad

religionē sacerdotes uenerint: nisi elapso dcō tpē tredecim annoꝝ, pmoueri possint. ❡ Pro charitate aūt & pace seruāda: & ut liberi⁹ suꝑiores uota sua exprimere possint: ordinam⁹: ꝙ siqs eoꝝ reuelauerit aliqd ex tractatis īter deputatos: ita ꝙ scādalū oriri possit: ipso fcō a ceteroꝝ deputatoꝝ cōsortio in agēdis anno ītegro priuat⁹ existat. ❡ Prior aūt & decani ad aliud monasteriū mutati: postq̄ sibi de sua mutatōe īnotuerit: possint audire cōfessiōes discipuloꝝ suoꝝ: ac sacerdotū: ut pri⁹: dū illic morā trahūt: ipsisq; bñficiū absolutiōis impēdere: cum licentia tamen superioris monasterii.

❡ Quomodo dormiant monachi.

Cap. xxii.

Singuli p singulos lectos dormiant. Lectisternia p modo conuersationis: scdm dispensationē Abbatis sui singuli accipiant. Si pōt fieri oēs in uno loco dormiant. Si aūt multitudo non sinit: deni aut uiceni cū seniorib⁹ suis: q̄ sup eos solliciti sint pausent. Cādela iugiter in eadem cella ardeat usq; mane. Vestiti dormiant: & cincti cingulis aut funibus: & cultellos ad latus nō habeāt dū dormiūt: ne forte p somniū uulnerent dormiētes: & ut parati sint monachi semp: & facto signo: absq; mora surgentes: festinēt inuicem se præuenire ad opus dei: cum omni tamen grauitate & modestia. Adolescentiores fratres iuxta se nō hēant lectos sed permixti cum senioribus, Surgentes uero ad

opus dei inuicem se moderate cohortent̃ ꝓpter somnolentorum excusationes.

Declaratio.

Singuli p̃ singulos lectos dormiãt &c. ¶ Scd̃m modernum morem ꝓpter honestatẽ: & ut liberi⁹ fratres se exercere possint in orõnib⁹: & aliis exercitiis sp̃ualibus: & ut uitet̃ curiositas: dormitorium diuisum est per diuersas cellas: & assignam⁹ unicuiq; fratrũ cellã unã: sic ut singuli in singulis dormiãt cellis. ¶ Quælibet aũt cella hẽat in superiori pte hostii foramen rotundũ cooptũ a foris tabella: q̃ faciliter hincinde deduci possit: p quod frater in cella existens uideri possit a prælato siue a superioribus: quibus tantum hoc concedimus: si se spiritualiter exerceat an aliud agat. Quod foramen nullus ab intus operire præsumat: sub pœna infra scripta. ¶ Frater fratris cellam: etiam si de alieno monasterio existit: minime ingrediatur: ipso in ea existente: & similiter absente fratre cuius est cella: sine eius licentia: aut nisi de licentia prælati uel seniorum: & quandiu cum debita licẽtia simul in cella sunt: hostiũ semiapertũ teneat̃. ¶ Nec possit frater quãcũq; eccl'iasticam uel laycam p̃sonam cuiuscũq; conditiõis existat: in cellã introducere: sine licentia supioris monasterii. ¶ Nec audeat frater aliqs sine licẽtia supioris monasterii aliquo tpe cellã claudere: ita q; a foris ñ possit aperiri claue cõi. Quicũq; uero ĩ quoli

bet supradictorum sex casuũ cõtrafecerit: ieiunet semel in pane & aqua ĩ terra in refectorio. ¶ Frater extra cellam suam existens licentiam dare ualeat alteri fratri: ut cellam suã aliqua honesta causa ingrediatur. ¶ Et ne contingat a sæcularibus aliquid asportari de cellis: qui plerũq; curiosi per monasteriũ & dormitoriũ uagantur: mandamus ut seraturæ: quæ clauibus cõmunibus aperiantur hostiis cellarum apponant. ¶ Claues ad capsas seu scabella: seu ubilibet nullus ex fratribus habeat: præter Priorem claustralem: cui tantũ cõcedimus: ut ad scabellum seu capsam serraturam applicare possit: quæ claui aperiatur: consignando alteram similem clauem Prælato: intra octo dies ab officialium publicatione: qui si cõtrafecerit: dicat intra octo dies totũ ex ordine psalteriũ. ¶ Ordinamus præterea quantum fieri põt ne cõfessiones sæcularium in dormitorio audiantur a quocunq;: cum exinde alii perturbentur. ¶ Quilibet frater caute & diligenter teneat lumen in cella: & extinguat: & nullus cãdelas applicet ad lecticas: aut parietes ligneos: propter incendii periculũ: si quis uero contrafecerit dicat culpam suam in capitulo: grauiter puniẽdus. ¶ Silentium cõtinuũ in dormitorio ab omnibus: omnibus horis seruetur: nisi aliquis uoluerit aliquid breuiter & summissa uoce dicere. ¶ Prælati & seniores fratrũ cõfessiões ibi audire; eosq; summissa uoce exhortari

possint. ¶ Fratres incedentes per dormitorium: quiete ac leui passu pergant: & in cunctis sic moderate: & sine strepitu: ibidē se hēant: ut alios nō inqetēt. ¶ Singulis hebdomadis dormitoriū cū cellis ꝑpter immūditias scopet̃. Ibi. ¶ Cādela. Siue lucerna uel lampas: quæ accendat̃ a sacrista tali hora: ꝙ fratres exeuntes a completorio semper lumen reperiant in dormitorio: et ardeat tota nocte usq; ad diem. Ibi. ¶ In eadē cella idest in eodē dormitorio. Ibi. ¶ Vestiti dormiāt. Declaramus hoc modo uestitos dormire fratres: in hyeme cū gunella & scapulari lato desuper: quod habet q̄si formam cucullæ: secūdum clementinam. In ęstate cum eodem scapulari sup tunicellā laneā ꝑpter nimios calores & propter immunditiam.

¶ De excōmunicatione culparum. Cap. xxiii.

SIquis frater contumax: aut inobediens: aut superbus: aut murmurans: uel in alio contrarius existens sanctæ regulæ: & præceptis seniorum suoꝝ contemptor repertus fuerit: hic secundū dn̄i nostri præceptum admoneat̃ semel & secundo secrete a senioribus suis: si nō emendauerit: obiurget̃ publice coram oībus: si uero neq; sic correxerit: si intelligit qualis pœna sit: excommunicatiōi subiaceat: Si autem improbus est: uindictæ corporali subdatur.

¶ Qualis debeat esse modus excommunicationis. Cap. xxiiii.

SEcundum modum culpæ: excõmunicationis uel disciplinæ debet extendi mensura: qui culparum modus in Abbatis pendeat iudicio. Siquis tamẽ frater in leuioribus culpis inuenit̃: tantum a mẽsæ participatione priuet̃. Priuatus autem a mensæ cõsortio: ista erit ratio: ut in oratorio psalmũ aut antiphonã non imponat: neq; lectionem recitet, usq; ad satisfactionẽ. Refectionẽ autem cibi: post fratrum refectionem accipiat: mẽsura uel hora: q̃ præuiderit Abbas ei cõpetere: ut si uerbi gratia fratres reficiunt̃ sexta hora: ille frater nona: si fratres nona: ille uespertina: usq; dũ satisfactione cõgrua ueniam consequatur.

¶ De grauioribus culpis. Cap. xxv.

IS frater: qui grauioris culpæ noxa tenet̃: suspendat̃ a mensa simul & ab oratorio: nullus ei fratrum in ullo iungat̃ consortio: neq; in colloqo: solus sit ad opus sibi iniunctũ: persistens in pœnitentiæ luctu: sciens illam terribilẽ Apostoli sentẽtiam dicentis: traditum huiusmodi hoĩem Sathanę in interitum carnis: ut spiritus saluus sit in die domini. Cibi autem refectionem solus percipiat mensura uel hora: qua præuiderit ei Abbas com

petere. Nec a quoq benedicatur transeunte: neq cibus qui ei datur.

Declaratio.

IBi. Qui grauioris culpæ noxa tenet &c. ¶ Quia in huius declaratorii & etiam ordinationum capi tuli generalis celebrãdi plerisq locis & casibus ꝓ qualitate & grauitate culparum: certæ pœnæ seu pœnitẽtię taxatæ sunt: ꝓ pace bonoꝝ: & ad repri mẽdã improboꝝ: ac temerarioꝝ audaciam: & qa iustum est ut metus pœnę cohorceat: quos Dei metus & uirtutis amor à malo non reuocat: uolu mus ac præcipimus omnino & inuiolabiliter a trãsgressorib⁹ obseruari. ¶ Q d si delictũ: aut trãs gressio huiusmodi secreta fuerit: secreto quoq ta xatã pœnitentiam facere non postponat: nec ali ter in cõsciã a quoquã: ẽt a ꝑlato ꝓprio absolui ua leat: si uero manifestũ delictũ: aut trãsgressio ipa fuerit: publice ẽt scḋm taxatam pniam pœniteat. Quod si facere neglexerit: aut recusauerit a nemi ne ut supra absolui ualeat. Et si intra triduum pu blice non pœnituerit: pro huiusmodi contemptu bis eandem pœnitentiam facere teneat. Si uero intra aliud sequẽs triduũ ꝓterue & ꝑtinaciter di stulerit: eandẽ pniam ẽt tertio cogat iterare. De inum si aliis adhuc tribus diebus: animo: q deus auertat: perstiterit contumaci & indurato: statim tanq incorrigibilis rebellis & obstinatus ac cõtẽ pror sanctę regulę & ordinationũ gñalis capituli

custodiæ: donec resipuerit: & prædictam pœnitē tiam totiens facere promiserit; quotiens ut supra distulerat uel recusauerat: mancipetur. ¶ Nec in aliquo præmissorum a Prelato suo: nec ab aliquo alio: etiam a Præsidente ipso: nisi forte in aliqua breui prædictorum terminorum aut dilatiōis mora: & hoc ex aliqua rationabili causa: ualeat dispē sari. Maiori quippe uindictæ secundum q̄ dicit beatus Pater Benedictus in regula: subiacere debet: qui non uult humilitate corrigere: quod negligētię culpa deliquit. ¶ Quod si nec sic resipuerit: nec ad cor redierit: tunc demum utendum est ferro abscisionis: & tanq̄ diaboli putridum membrum: a capitulo generali: seu congregationis regimine: de ipsa congregatione eiiciatur: sm̄ regulam quæ præcipit: ut huiusmodi corporali uindictæ subiaceat: aut si cōtumax fuerit de mōasterio expellat̄. ¶ Igitur generale capitulū & cōgregationis regimen: monasterioꝶ quoq; nostroꝶ Prelati prædicta omnia seruent diligēter: & ut dictū est procurent ab huiusmodi transgressoribus inuiolabiliter obseruari.

¶ De iis qui sine iussione Abbatis iungunt̄ excōmunicatis. Cap. xxvi.

SIquis frater præsumpserit sine iussione Abbatis fratri excōmunicato quolibet modo se iūgere aut loqui cum eo: uel mandatū ei dirigere: similē sortiatur excōicationis uindictam.

¶Qualiter debeat sollicitus esse Abbas circa excõmunicatos. Cap. xxvii.

OMni sollicitudine curã gerat Abbas circa delinquẽtes frẽs: qa nõ est opus sanis medicus: sed male habẽtibus. Et ideo uti debet omni modo ut sapiens medicus: immittere quasi occultos cõsolatores senipetas. i. seniores sapiẽtes fratres: q quasi secrete consolentur fratrem fluctuantem: & ꝓuocent eum ad humilitatis satisfactionem. Et cõsolentur eũ: ne abundantiori tristitia absorbeat͛: sed sicut ait Apostolus confirmet͛ in eo charitas: & oretur ꝓ eo ab omnibus. Magnopere enim debet sollicitudinem gerere Abbas circa delinquentes fratres: & omni sagacitate & industria curare: ne aliquam de ouibus sibi creditis perdat. Nouerit enim se infirmarum curam suscępisse animaꝶ: nõ super sanas tyrannidem: & metuat Prophetæ cõminationem per quem dicit Deus: qđ crassum uidebatis assumebatis: & quod debile erat: proiiciebatis: & Pastoris bõi pium imitetur exẽplum: qui relictis nonagintanouem ouibus in mõtib⁹: abiit unam ouem: quæ errauerat/quærere.

¶De iis qui sæpius correcti nõ emẽdant͛. Cap. xxviii.

SI qs frater frequẽter correpť ꝓ qualibet culpa: si etiã excõicatus nõ emendauerit: acrior ei accedat correctio. i. ut uerberũ uindicta in eum ꝓcedat. Quod si nec ita correxerit: aut forte (ꝙ absit) in

superbiam elatus etiam defendere uoluerit opera suā: tunc Abbas faciat quod sapiens medicus. Si exhibuit fomenta: si unguenta adhortationū: si medicamina scripturarum diuinarum: si ad ultimum ustionem excōmunicationis uel plagas uirgarum: & si uiderit nihil suā præualere industriā: adhibeat etiam: quod maius est: suam & omniū fratrum pro eo orationem: ut Dominus: qui omnia potest: operetur salutem circa infirmū fratrē. Quod si nec isto modo sanatus fuerit: tunc iam utat Abbas ferro abscisiōis: ut ait Apl's: auferte malū ex uobis: & iteꝝ: īfidelis si discedit: discedat: ne una ouis morbida omnem gregē contaminet.

¶Declaratio.

IBi. Vtatur ferro abscisionis. ¶Iste modus abscisionis uidetur reuocatus per capitulum finale extra de reg. & transf. ubi expresse mandat tales nō expelli: sed fugitiuos requiri: & si opus est retrudi: quod nos quoq; seruari uolum⁹: districte præcipiendo: mandantes omnibus monasterioꝝ nostrorum prælatis: ut in singulis monasteriis habeant loca custodiȩ sana & solida: ubi huiusmodi fugitiui rebelles & incorrigibiles retrūdantur. ¶Dare uero licentiā cuiq̄ ex fratribus nostræ cōgregationis transeūdi ad aliā religionem ēt maiorem: omnibus patribus cuiuscūq; status: gradus: uel dignitatis existāt penit⁹ denegam⁹: sed hmōi licētia arbitrio capituli generalis oīo relinquat:

ad quod et̃ spectat: si quis esset frater cõtumax rebellis: & icorrigibilis: ut supra dictũ est: ipsum expellere extra cõgregationẽ aut uices aliis cõmittere. ℭ Sed cũ plerũq; cõtingat tales ex correctiõe peiores euadere. S. Papa Pius. ii. concessit nobis facultatẽ: ut hmõi incorrigibilib⁹ licentiã impertiri possemus trãseundi ad religionẽ eiusdẽ regulæ et̃ laxiorẽ: ut in qua et̃ minus regl'r uiuat. Deinde p Sanctiss. Sixtũ. iiii. fuit etiã cõgregationi nr̃æ indultũ: ut hmõi rebelles: & incorrigibiles p p̃res libere & ipune expelli possint extra cõgregationẽ. ℭ Qui si biẽniũ steterint extra monasteriũ suæ pfessionis & postea fugerint: reqrant a plato mõasterii: uñ fugerint: Si añ biẽniũ reqrãt a mõasterio: ubi pfessi sũt: ut cautiores sint: ad recipiẽdos tales ad pfessionẽ: qd et̃ de fatuis & aliis grãuib⁹ ifirmis tenẽdũ censem⁹: ut si post bienniũ id eis euenerit: ad monasteriũ suæ pfessionis remitti nõ possint: secus si añ biẽniũ. ℭ Cõmissi quoq; nr̃i icorrigibiles & cõtumaces eo mõ quo recipiũtur expelli pñt: sublata oĩ spe recæptionis. ℭ Et nulla rõne pmittant f̃res nr̃i cũ monachis seu cõmissis tal'r expulsis: Iniatis & fugitiuis: h̃re cõmertiũ aut conuersationẽ. ℭ Et ut tales a nobis differãt: uolumus q̃ oĩo hitũ a nr̃o distinctũ deferãt: ſm formã breuis aplici: nec al'r det eis Inia: & hęc ipsa ordiatio deiceps i oib⁹ licẽtiis iserat: & pñt p p̃res cõgregatiõis cogi ad dimittendũ habitũ tri-

na monitione ꝑmissa:non obstãte quacũq; licen-tia seu gratia apostolica; ꝙ extra cõgregationem manere possint:implorato ẽt ad hoc(si opus fue-rit)auxilio brachii secularis.¶In ipa ẽt licẽtia in-serat̃:& amodo nõ nisi ea conditiõe det̃:ut non habitent in locis ubi professi sunt:uel ẽt ubi nati si ibi monasteria nostra fuerint.¶Nec postq̃ licẽ-tiam cõsecuti sunt aut expulsi fuerint in monaste-riis nostris admittant̃:& si alibi stabilitatem su-am firmauerint:non recipiantur:nisi de licentia capituli generalis.

¶Si debeant iterũ recipi fratres exeuntes de mo-nasterio. Cap.xxix.

FRater:q ꝓprio uitio egredit̃ aut proiicit̃ de mo-nasterio:si reuerti uoluerit:spondeat prius oẽm emendationem uitii:pro quo egressus est:& sic in ultimo gradu recipiat̃:ut ex hoc eius humili-tas cõprobet̃:quod si denuo exierit:usq; tertio re-cipiat̃.Iam uero postea sciat omnem sibi reuersio-nis aditum denegari.

¶Declaratio.

IBi ꝓprio uitio.¶Experiẽtia docti:qa ut plurimũ uidemus fratres nostros a nobis nõ recedere:nisi diabolica suggestione seductos:propterea decla-ramus ẽt proprio uitio fratres egredi:quãdo ac-cepta licentia transeundi ad maiorem religionẽ:

uel

uel parem: uel etiam eiusdem regulæ laxiorē: eam non seruant: sed uadunt uagando. ¶ Ad maiorē igitur huius materiæ declarationem. Notādum: ꝙ isti tales: aut sunt expulsi & eiecti quia incorrigibiles: & huiusmodi ultra in cōgregationē non recipimus: aut sunt licentiati aut fugitiui: & hi tales aut habitum dimiserunt aut nō: si dimiserūt: sunt apostate: & ipso iure excōmunicati: contra quos si redire uoluerint taliter ꝓcedetur. Primo ponantur in custodia māsuri ibi ad arbitriū capituli generalis: in qua dum fuerint: indicimus illis triduanum ieiunium in pane & aqua: & triduanā disciplinā in hebdomada. De qua egressi stent in ultimo loco professoꝝ: sine ulla spe restitutiōis: nec unꝙ eligi possint in cōuentualem: nec ad aliquem gradum superioritatis ꝓmoueri: super quibus: cum ipsis: etiam per capitulum generale nō dispensetur. ¶ Illi aūt fugitiui: qui habitū non reliquerint: sed intra quinq; dies nō redierint: eo ipso excōmunicati censeātur: qui si postea & ipsi redierint: stent & ipsi in ultimo loco professoꝝ nō dispensandi per regimen: sed per capitulū generale tantum: & hoc si omnes nouem diffinitores cōsenserint: indicto illis in qualibet hebdomada semel: ieiunio in pane & aqua: & disciplina: eiusdem capituli arbitrio duraturis: sintq; & ipsi inhabiles ad oēm dignitatis: ac superioritatis gradū: nisi omnes nouem diffinitores cōsenserint: neq;

durante eorum degradatiõe in cõuentuales eligi po
terũt. ℂ De licẽtiatis uero: q licẽtias suas non ser
uant: sed uagant: si reliq̃rint habitũ: idẽ decerni
mus q̃d supra de apostatis declarauimus. Si uero
habitũ nõ dimiserint: & ipsi elapso termino suarum
licentiarum sunt excõicati: si postea redierint/idẽ de
cernimus q̃d supra/de fugitiuis habitũ nõ dimit
tentibus est dictũ. ℂ Durãte uero degradatiõe p̃
dictorum oĩum: nõ mittant extra monasteria ad alia
loca/habitaturi: ne hm̃oi ordinationis dispositio
nẽ per indirectũ frustrari cõtingat. ℂ Fratres aũt
nõ fugitiui: qui custodię pro grauioribus culpis se
mel legitime mãcipati fuerint/ad nullum amodo
superioritatis gradũ promoueri possint/nisi oẽs no
uem diffinitores cõsenserint. ℂ At si frater fugiti
uus uenerit ad monasteriũ: & cõtritus petierit se
recipi: nõ ei aperiatur: sed portinarius prius nun
tiet prælato: qui procedat erga eum s̃m regulam.
ℂ Si uero expulsus aut licẽtiatus uenerit nõ ani
mo redeundi ad cõgregationẽ nostrã: recipiat in
hospitio: & dato illi prãdio aut cœna: & hospitio
unius noctis tãtum: licentiet: nec permittatur in
gredi claustrũ monachorum: ne suo malo exemplo
aliis occasionem scandali præbeat: nisi is postmo
dum exemplarẽ uitã duxerit: & fuerit bõæ famę:
quo casu: in arbitrio prælatorũ sit ad quos deue
nerint: qualiter suscipi debeat: & quãto tempore.
ℂ Idem seruetur circa fratres: qui animo non re

deundi ad sua monasteria: sine litteris suo℞ Prælatorum ad alia mõasteria: accesserint: presertim si suspecti fuerint. ℂ Fratres uero: maxime nõ suspecti: qui causa transitus: aut negotii peragendi ad alia monasteria ueniunt animo ad sua reuertẽdi: cum omni charitate & gratia recipiantur: qui etiam conferant de negotiis suis cum prelato: ut unitas inter nos appareat. ℂ Fugitiuus tñ qui aliquid notabile furto abstulerit: uel aliud flagitiũ perpetrauerit: oĩno non negligatur: sed diligentius laboribus & expensis nõ parcẽdo inquirat᷑: & etiã/si aliter fieri nõ põt: auxilio brachii secularis implorato: ad monasterium reducat᷑: in custodiã retrudẽdus: donec p capitulum generale siue regimẽ: quid de ipso agi debeat disponat᷑. ℂ Idẽ decernimus de fugitiuis: qui extra monasteriũ eadẽ ppetrant: aut publice uitiose uiuũt cum scãdalo congregationis & layco℞: hi tales: nisi moniti inde discesserint: requirãtur a prælatis & superioribus monasteriorum nostrorum: & custodiæ deputentur ad arbitriũ capituli generalis. Et ut hæc executioni: ubi opus fuerit mãdari possint: districte præcipiendo mandamus: ut in singulis monasteriis nostris sint loca custodię sana & solida pro huiusmodi fugitiuis: ut in pręcedenti capitulo dictum est. ℂ Si uero dicti fugitiui aut licentiati extra nostram congregationẽ uitã finierint: nullatenus ad sepulturam fratrum nostro℞ recipiantur:

ſed in ſeculariũ tumulentur cimiteriis: ſi tñ laudabilẽ uitã duxerint: cũ maioris ptis cõuentus conſenſu recipi poterũt. ¶ Admoneanť ẽt pr̃es monaſterioꝝ noſtroꝝ de fratribus fugitiuis: aut expulſis: uel licentiatis a ſupioribus monaſterioꝝ a quib⁹ recedũt: quẽadmodũ fit de fratribus defunctis: ut ab omnibus euitari poſſint.

¶ De pueris minori ætate qualiter corripianť. Cap. xxx.

OMnis ætas uel intellectus ꝓprias debet hr̃e mẽſuras. Ideoq́ʒ quotiens pueri uel adoleſcentiores ætate: aut q minus intelligere poſſunt quãta pœna ſit excõicationis. Hi tales dum delinquũt: aut ieiuniis nimiis affliganť: aut acris uerberibus coherceantur: ut ſanentur.

¶ Declaratio.

OMnis ætas uel intellectus &c. ¶ Moderno tempore uiſum eſt nobis non recipere aliquem nouitium: etiam ad ꝓbatiõem: niſi compleuerit ſextũdecimum annum. ¶ Prælatus uero qui contrafecerit: & ante dictum tempus ad probationem aliquem receperit: dicat pſalterium totum ex integro: ulterius arbitrio regiminis puniẽdus: nec tamẽ talis ſic receptus proponi poſſit in conuentu aut recipi ad pfeſſionem niſi compleuerit decimũſeptimum annum. ¶ Circa uero adoleſcentiores

fratres

fratres quia experientia didicimus: quosdam ex his incurabiles ægritudines incurrisse ob nimias austeritates: hortamur prælatos & patres monasteriorum nostræ congregationis: ut in ieiuniis & uigiliis regularibus erga huiusmodi adolescentes pium & discretum habeant intuitum: quatenus in ualidiori ætate regularis uitę obseruantiam ꝑpensiori fructu ualeãt obseruare.

De cellerario monasterii. Cap. xxxi.

Cellerarius monasterii eligaẗ de cõgregatione sapiens: maturus moribus: sobrius: non multum edax: non elatus: non turbulentus: non iniuriosus: non tardus: nõ prodigus: sed timens deum: qui omni congregationi sit sicut pater. Curam gerat de omnibus: sine iussione Abbatis nihil faciat. Quę iubenẗ custodiat: fratres non contristet. Si quis autem frater ab eo forte aliquid irrationabiliter postulat: non spernendo eum cõtristet. sed rationabiliter cum humilitate male petenti deneget. Animam suam custodiat: memor semper illius Apostolici præcepti: quia: qui bene ministrauerit gradum sibi bonum acquirit. Infirmorũ, infantium: hospitium: pauperumq; cum omni sollicitudine curam gerat: sciens sine dubio: quia pro his omnibus in die iudicii rationem redditurus est.

¶Declaratio.

IBi eligat̃. ¶Scilicet a prælato de consilio senio℞. ¶Ibi aĩam suam custodiat. ¶Cellerarii nõ sic se immergãt temporalibus: quin uacent spũalibus: sed sic transeant per bona temporalia: ne amittãt æterna. ¶Ibi sine iussione Abbatis nihil faciat. ¶Et præcipue ne omnino fabricet, intus uel extra monasteriũ sine scitu uel uoluntate prelati sui ¶In aliis quoq; reb⁹: quæ erũt alicuius mométi uel considerationis: utputa in uenditione frugũ: uini: olei: & aliarum rerum in magna summa & similium: cũm prælato uel superiore communicet. ¶Ibi. Infirmorum & pauperum: hanc partem regulæ cum omni diligentia & timore dei seruet cellerarius: & præcipue in absentia prælati: sciẽs secundũ regulam: q̃ de his omnibus est in die iudicii redditurus domino rationem.

Diuisio. Regula.

OMnia uasa monasterii: cũctãq; substantiã: ac si altaris uasa sacrata cõspiciat. Nihil ducat negligendũ: neq; auaritiæ studeat: neq; ꝓdigus sit: aut extirpator substãtiæ monasterii: sed oĩa mẽsurate faciat & scd̃m iussionẽ Abbatis sui. Humilitatẽ añ omnia habeat: & cui substãtia non est: q̃ tribuat̃: sermo responsionis porrigat̃ bonus: quia scriptũ est: sermo bonus sup datum optimum. Omnia'q̃ ei iiunxerit Abbas: ipse habeat sub cura sua: a qui

bus eum phibuerit: non psumat: Fratribus costitutā annonam sine aliquo typo uel mora offerat ut non scādalizent: memor diuini eloquii qd mereat: q scandalizauerit unū de pusillis. Si congregatio maior fuerit: solacia ei dent: a quibus adiutus: & ipse æquo animo impleat officium sibi cōmissum. Horis competentibus dent: quæ danda sunt: & petant quæ petenda sunt: ut nemo pturbet: neq contristet in domo dei.

¶Declaratio.

IBi. Nihil negligendū ducat. ¶Quilibet cellerarius cōputa rōnes debita & credita monasterii: bis in anno: p ut in capīo pxime sequenti continet: ostendat plato & supioribus: & mutatus ad aliud monasteriū: priusq recedat: pcuret p posse rōnē ponere psentibus sociis suis: necnon rōnem omnino reddat de exercitio sibi cōmisso: coram supērioribus psati monasterii: & si cōtrafecerit: ieiunet semel i pane & aq: ulteri⁹ arbitrio regiminis acri⁹ puniēdus. ¶Et ibi phibuerit. ¶Si uero cōtrafecerit: & cōtra phibitionē plati aliqd notabilr fecerit: ul sibi a plato cōmissa facere recusauerit: dicat p qualibet uice septē psalmos pniales irremissibiliter: ulteri⁹ arbitrio supioris puniēdus. ¶Et ibi solatia dent. ¶Ordinam⁹ q tpalia monasterio℞ negocia p sclares aut cōmissos: potius q p monachos tractent: psertim i emēdis reb⁹: q quotidiano usui sunt necessaria. Q ñ uero cellerariū eqtat

contingat: nullo modo solus uadat: sed saltem cū socio famulo semper existat: præcipue si pedester iter faciat.

De ferramentis uel rebus monasterii.

Cap. xxxii.

SVbstantiæ monasterii in ferramētis uel uestibus: seu quibuslibet rebus: prouideat Abbas fratres: de quorum uita uel moribus securus sit: & eis singula: ut utile iudicauerit cōsignet custodiēda atq; recolligenda. Ex quibus Abbas breue teneat: ut dum sibi in ipsa assignata fratres uicissim succedunt: sciat quid dat: aut quid recipit. Si quis autē sordide aut negligenter res monasterii tractauerit corripiatur: si non emendauerit disciplinæ regulari subiaceat.

Declaratio.

SVbastantię monasterii &c. Quilibet officialis intra mensem a die publicationis suæ faciat inuētarium de rebus mōasterii: quæ pertinent ad suū officium: & Prælatus habeat apud se inuentariū uniuersale omnium rerum tam mobilium q̄ immobilium monasterii: ne perdātur: quod etiam: si opus fuerit possit uisitatoribus exhiberi. Omnes uero libri monasteriorum nostrorum notentur in inuentario: scribendo in eis congregationis nomen: ac monasterii: cuius sunt: necnon numerum: uidelicet librorum eiusdem monasterii per ordinem. Tapetia uero ecclesiarū

& ornamenta diuino cultui dicata : quia nō sunt
amplius ad humanos usus transferenda deinceps
sclaribus non cōmedent:nisi forte imineret peri
culum grauioris scandali:quo casu habita discre
tione psonarū & temporum plati prudēter puidē
re possint. ¶Ibi: Ut sciat qd dat:aut quid recipit.
¶ Ut diligentius res monasterioꝝ nostrorū tra
ctent. ¶Ordinamus ꝙ prælati monasterioꝝ no
stroꝝ bis in anno:uidelicet circa festum oīum san
ctoꝝ:& ante quadragesimam una cū senioribus:
computa & rōnes monasterioꝝ suorum diligētis
sime uidisse debeant. Quod si prælatus implere
neglexerit legitimo cessante impedimento:tenea
tur dicere totū ex integro psalteriū:& cellerarius
comedat in terra in refectorio in pane & aqua ie
iunans totiēs quotiēs obseruatū nō fuerit. ¶In
absentia aūt plati prior cū deputatis & cellerariꝰ
idē facere teneant sub iisdē pœnis. ¶Necnō & se
mel in mēse teneāt uidere expēsas quotidianas:
aut uideri faciāt. ¶Ibi cōsignet custodiēda. ¶Di
ligēti cura faciāt pñs hoc caplm obseruari: ut sol
licite custodiant & cōseruent oīa bona mobilia
monasterioꝝ. ¶Sane priuilegia ipsa cōgregatio
nis cū multis magnisq; sumptibꝰ ac difficultatibꝰ
impetrata sint:summa diligētia & custodia obser
uari mādamꝰ: q̄ cum ēt quadruplicata sint: ī qua
tuor monasteriis deputamus custodienda: uideli
cet in monasterio sanctæ Iustinæ de Padua sancti

spūs ꝓpe Papiam: abbatiæ florentinæ: & scī Pauli de urbe: in q̄bus monasteriis maxima cura seruari uolumꝰ in loco tuto: ab igne: ab humiditate a furibꝰ in capsa forti habēte duas claues. ¶ Extrahātur q̄ bis aut ter in āno: ne forte a tineis corrodant: aut a ī r deuastent. Nec teneant plicata: q̄a facilíꝰ rūpunt: sed in rotulo: interponēdo sericū: uel aliā rē subtilē supra scripturā. ¶ Districtiꝰ aūt mādamus & ihibemꝰ ne inde amoueant sine speciali lnīa p̄sidētis uel duoꝝ uisitatoꝝ: urgēte uero necessitate absq̄ lnía eoꝝ ferri possint ad alia monasteria: nostra tn̄. ¶ Qui ea req̄sierint: teneant remittere post usum eoꝝ intra mēsem legitima cā cessante: & si distulerit itra mēsem remittere: is q̄ acceperit singulis diebꝰ septē psalmos pniales cū litaniis usq̄ quo remissa fuerint dicere teneat. ¶ Quælibet uero monasteria hēant trāsūpta autētentica priuilegioꝝ saltē usitatioꝝ: q̄ accurate custodiāt: caueātq̄ oēs de cōgregatōe nr̄a ne sine licētia saltē unius uisitatoris priuilegia: aut eoꝝ exēplaria cuiquā: q̄ de ipsa cōgregatiōe ośdāt: p̄terq̄ i graui necessitate: q̄d ēt caute fiat: ostēdēdo: si satis erit tm̄ p̄ticulas: q̄ facto opꝰ erūt. ¶ Prælati uero priuilegioꝝ nr̄oꝝ exēplaria: & oīa ab ipsis priuilegiis extracta de manibus fratrū nr̄oꝝ req̄rāt: ac apud se seruēt. ¶ Siq̄s aūt fratrū nr̄oꝝ priuilegia p̄fata: eorūq̄ exēplaria siue extracta tenere p̄sumpserint: oī hebdomadā ieiunēt semel in pane

& aqua: usq; quo restituerit. ¶ Si q̃ sunt aũt aliæ scripturæ ad cõgregationẽ nr̃am spectãtes in monasterio scẽ Iustinæ seruẽt. ¶ Sigilla cõgregationis tã magnũ q̃ paruũ cautissime custodiant: ne aut amittant / aut aliqua fraus fiat. ¶ Quodlibet aũt monasteriũ diligẽter seruet sua sigilla siue magnũ: quo utant cũ q̃d fit noĩe p̃lati & cõuẽtus: siue paruũ: quo utit p̃latus in priuatis lr̃is: & null9 alioꝝ fratrũ nisi de licẽtia ipsius p̃lati uti possit ipso sigillo: q̃ sigilla tam cõgregationis q̃ monasteriorum: siqs suadente diabolo falsificare p̃sumpserit: stet degradatus p menses duos post oẽs p fessos: ieiunetq; semel in hebdomada in pane & aqua in refectorio durante ipsa degradatõe. ¶ Et quia non sufficit custodire scripturas & iura mo- sterioꝝ: nisi ab impũgnatoribus tueant: idcirco statuimus: q̃ si aliq̃n secularis aut ecclesiastica p̃sona iura aut priuilegia congregationis in toto uel in parte infregerit: uel aliquo modo molestare tẽtauerit: siquidem ipsa iniuria in detrimentum particularis tm̃ monasterii cesserit: prælatus monasterii omni quo ualuerit iusto remedio cãm suã impigre prudenterq; tueat: nec aliquo modo iura ac priuilegia ipa uiolari permittat: ubi uero se causæ tuendæ imparem uiderit Patri Præsidenti uel uisitatori negocium omne insinuare nõ negligat quem omnino uolumus causam huiusmodi in se suscipere: & sumptibus ipsius monasterii in cu-

ria romana: uel alibi: sicut opus fuerit: tueri. ¶Si uero Præsidens aut uisitatores ipsum monasteriū iudicauerint impotēs ad expensas: fiat sumptib⁹ cōgregationis: ad quas restituēdas ipsum mōaste rium teneatur: nisi caplm generale duxerit indulgendum. ¶Poterunt tñ pater Præsidens cū uno uisitatore: uel duo uisitatores ꝓuidere ꝙ unū aut plura monasteria subueniāt monasterio impotēti ꝓ iure suo tuendo: si in cōgregatione desint pecuniæ: restitutione tñ fienda de pecuniis cōcessis: tpe per ipsos cōstituendo. ¶At si molestia illata ad totius cōgregatiōis redundat iacturam: Pater Præsidens cōibus congregationis sumptibus defendere teneat. ¶In unoquoq; monasterio sit registrum: in quo: quæ singulis annis: per generale ordinant capitulum notent: uidelicet: quæ totā respiciunt cōgregationem. Et similiter habeat libellus: in quo notetur ea: quæ specialiter ad unū quodq; monasterium pertinent: ꝓut fuerint annuatim per capitulum generale ordinata.

¶Si quid debeant monachi proprium habere.

Cap. xxxiii.

PRæcipue hoc uitium amputet de monasterio: ne quis præsumat aliquid dare aut accipere sine iussione Abbatis: neq; aliquid habere propriū nullam oīno rem: neq; codicē: neq; tabulas: neq; graphium: sed nihil oīno: quippe quibus: nec corpo

rā ſua: nec uoluntates licet hr̄e in propria ptāte.
Omnia uero neceſſaria a patre monaſterii ſperare: nec quicq̄ liceat habere: quod Abbas nō dederit aut permiſerit: omniaq; oībus ſint cōia: ut ſcriptum eſt: nec quiſq̄ ſuū eſſe aliquid dicat aut præſumat. Quod ſi quiſq̄ hoc nequiſſimo uitio dep̄hēſus fuerit delectari: admoneat̄ ſemel & iterū: ſi nō emendauerit̄ correptioni ſubiaceat̄.

¶Declaratio.

IBi. Radicitus. ¶Intētio regulæ eſt: q̄ nō ſolū in exterioribus amputāda ſit̄ proprietas: ſed etiam quando Prælatus perpendit aliquam rem nimio affectu poſſideri: ita ut forte frater reſiſteret: ſi ab eo auferri cōtingeret. ¶Propterea Patres caueant ne aliquid concedāt alicui ad uſum in uita eius: quia talis conceſſio eſt ualde ꝓprietati ſimilis: ſed cōcedant uſq; ad beneplacitū ſuperioris. ¶Permittimus aūt f̄ribus noſtris hr̄e breuiaria & diurna cū lnia ſuoꝝ prælatoꝝ: & pro uſu ſuo tenere: etiam ſi miſſi fuerint ad alia loca congregationis noſtræ reſtituēda nihilominus cum aliis libris poſt uſum eorū uel deceſſum uel mortē illis mōaſteriis: q̄bus inſcripta fuerint. In ipſis quoq; breuiariis: ſicut & in aliis libris: ſcribat̄ nomē monaſterii ubi acq̄ſitū fuerit: & nomē Caſinēſis cōgregationis: alias ſanctæ Iuſtinæ: mādantes oībꝰ nr̄æ cōgregationis Patribus: ut cum finito capitulo ad ꝓpria monaſteria applicuerint: in ipſorū

Siq̄d debeāt monachi ꝓpriū hr̄e.

reformatione monasterioꝝ: ante uel post officia-
liū absolutionem īmediate: breuiaria & libros: &
alia quæcūq; si habuerint cōcupiscibilia: sibi a frī
bus deferri mādent: uel nūtiari: quæ oīa ipsoꝝ ar
bitrio & eoꝝ bn̄placito sunt dispensanda: ut uitiū
ꝓprietatis amputet̄ in monachis. ℂInsup ēt stri-
ctius imponāt: ut oēs: penes quos pecuniæ q̄uis
cā depositæ fuerint: tā monasterioꝝ nr̄oꝝ: q̄ alia-
rum quarūcūq; ꝑsonaꝝ: eas sibi assignēt. ℂEt ne
q̄nq; aliqd̄ scandalū oriri cōtingat: inhibemus ēt
frībus nr̄is: ne inordinate ꝑ se: uel ꝑ alios a parēti
bus suis uel ab aliis secularib⁹: breuiaria uel alios
codices emēdi cā: pecunias exigant. ℂInhibem⁹
ēt ne quaslibet res inuicē emant: aut uendant: cō
trafaciētes rebus & pecuniis ilico priuent̄: come
dantq; in terra in refectorio in pane & aq̄ ꝓ quali
bet uice. ℂSub eadē quoq; pœna nemo fratrum
nr̄oꝝ p̄sumat qcq̄ emere in qbusuis ciuitatib⁹ aut
locis noīe laicoꝝ: aut ēt ab eis accipe: ut id aspor-
tet absq; gabellaꝝ solutione: consequēter ēt prīs
Præsidētis arbitrio puniēdus. ℂInsup ordinam⁹
& p̄cipimus q̄ nullus nr̄æ cōgregationis ꝓfessus:
seu alr̄ in nr̄is monasteriis sub obediētia patrū cō
stitutus: ēt si fuerit officialis in mōasterio: præter
cellerarios audeat tenere uel expendere pecunias
sine lr̄ia p̄lati sui: sed pecuniā ad se ꝑueniētē defe
rat p̄lato suo: quā constitutionē mādamus oībus
p̄latis & prībus nr̄æ cōgregatiōis: quatenus rea-

liter & cũ effectu faciāt in ſuis monaſteriis obſeruari. ℭOrdinamus inſup ne qs p̄latus aut frater nrę cõgregationis audeat pecuniā: uel aliam rem cuiuſcũq; pſonæ noīe depoſiti recipe: niſi de ſcia duoꝝ aut triũ monachoꝝ ſui monaſterii: q ſint loco teſtiũ rei ſic depoſitæ pręuia tñ ſnia pręlati ſui. ℭReſtituant̃ ēt ſub teſtimonio adeo bono: ꝙ inde ſcādalũ oriri nõ poſſit: q aũt alr fecerit ſiquidem p̄latus fuerit: eo ipſo ſit ſuſpenſus a diuinis: donec duob⁹ aut tribus fr̃ibus q ſint loco teſtiũ: hmõi depoſitũ notificauerit: ſi aũt alius ſuperior fuerit per menſem ſtet ad locum profeſſiõis ſuæ: qui uero ſuperior nõ fuerit per mẽſem ſtet degradatus poſt oẽs profeſſos: & hoc niſi intra triduũ ſuperiori monaſterii notificauerit.

ℭSi omnes æqualiter debeāt neceſſaria accipe. Cap. xxxiiii.

SIcut ſcriptum eſt: diuidebatur ſingulis: ꝓut cuiq; opus erat: ubi nõ dicimus: ꝙ pſonaꝝ: ꝙ abſit: acceptio ſit: ſed infirmitatũ cõſideratio: ubi q̃ min⁹ idiget / agat deo gr̃as: & nõ cõtriſtet̃: q uero plus indiget: humilietur pro infirmitate: & nõ extollatur pro miſericordia: & ita omnia membra erunt in pace. Ante omnia ne murmurationis malum ꝓ qualicunq; cauſa in aliquo qualicunq; uerbo: uel ſignificatione appareat. Quod ſi deprehẽſus fuerit quis: diſtrictioni diſciplinæ ſubdat̃.

ℭDe ſeptimanariis coquinæ. Cap.xxxv.

FRatres ſic ſibi inuicē ſeruiant: ut nullus excuſet a coquinę officio: niſi aut ægritudine: aut in cāgrauis utilitatis quis occupatus fuerit: qa exinde maior merces acquirit. Imbecillibus aūt ꝓcurent ſolatia: ut non cū triſtitia hoc faciāt: ſed habeāt oēs ſolatia ſcdm modū congregationis aut poſitōem loci: ſi maior congregatio fuerit: cellerarius excuſet a coquina: uel ſi qui (ut diximus) maiorib⁹ utilitatibus occupant. Cęteri uero ſibi ſub charitate inuicem ſeruiant. Egreſſurus de ſeptimana: ſabbato munditias faciat: linteamina: cū quibus ſibi fratres manus ac pedes tergūt: lauet: pedes uero tā ipſe: qui egredit q̄ ille q itraturus eſt: oibus lauent. Vaſa miniſterii ſui munda & ſana cellerario recōſignet: qui cellerarius itē intranti cōſignet: ut ſciat quid dat aut quid recipit.

ℭDeclaratio.

IBi. Nullus excuſet. ℭErgo nec prior clauſtralis: maxime cum pręlatus erit in monaſterio: excepto cellerario: de quo infra in eodem capitulo: qui prior ad menſam quoq; etiam abſente pręlato legere & ſeruire debet.

Diuiſio. Regula.

SEptimanarii aūt ante unam horam refectiōis accipiant ſup ſtatutā annonā ſingulos biberes & panē: ut hora refectōis ſine murmuratione & graui labore

labore seruiant fratribus suis. In diebus tñ solẽni bus usq; ad missas substineant. Intrantes autẽ: & exeuntes hebdomadarii: in oratorio mox matuti nis finitis dominica: omniũ genibus prouoluan tur: postulantes pro se orari. Egrediens aũt de se ptimana dicat hunc uersum. Benedictus es domi ne deus q adiuuisti me: & consolatus es me: quo dicto tertio accipiat benedictionẽ egre diẽs: sub sequatur ingrediẽs & dicat. Deus in adiutorium meũ intende: domine ad adiuuandũ me festina. Et hoc idem tertio repetat̃ ab omnibus: & accæ pta benedictione ingrediatur.

¶Declaratio.

Ibi. Singulos biberes & panem. ¶Infra de heb domadario lectore dicit mixtũ: quod intelligim⁹ tm̃ uini q̃tũ capere põt unus scyphus: cũ quo in refectorio bibitur: & circa uncias duas panis. ¶Q đ uero dr̃ de hebdomadariis coqnę: idẽ dici mus de oĩb⁹ officialibus q in suis officiis occupa ti nequeũt primæ mensæ interesse: in ieiuniis ue ro de præcæpto: fieri põt cũ licẽtia superioris mo nasterii. ¶Ibi prouoluant̃. Declaramus: q̄ egre diẽs de septimana dñico die finito matutino: stet genibus flexis ante altare: & dicat ter. Ver. Bñdi ctus es dñe deus &c. quo tertio a choro repetito: supior dicat. Ver. Saluũ fac: chorus rñdeat. Rñ. Deus meus &c. Ver. Cõuertere. Rñ. Et depreca bilis. Ver. Dñs uobiscũ. Rñ. Et cum spiritu tuo.

Oratio. Deus cui humilium &c. Pro ingrediente dicatur ter ab ipso. Ver. Deus in adiutorium &c. & a choro respondeatur. Rñ. Domine ad adiuuandum &c. Ver. Saluum fac. Rñ. Deus meus. Ver: Mitte ei domine &c. Rñ. Et de syon. Ver. Dñs uobiscum. Rñ. & cũ spiritu tuo. Oratio. Misericors ac piissime deus/qui: &c.

De infirmis fratribus. Cap. xxxvi.

Infirmorũ cura ante omnia & super oĩa adhibẽda est: ut sicut re uera Christo: ita eis seruiat: qa ipse dixit: Infirmus fui & uisitastis me. Et quod fecistis uni de his minimis meis: mihi fecistis. Sed & ipsi infirmi considerent in honorem Dei sibi seruiri: & non superfluitate sua contristent fratres suos seruientes sibi. Qui tamen patienter portandi sunt: quia de talibus copiosior merces acquiritur. Ergo cura maxima sit Abbati: ne aliquam negligẽtiam patiantur: quibus fratribus infirmis sit cella super se deputata: & seruitor timens deum: & diligens ac sollicitus.

Declaratio.

Ibi. Sit cella sup se deputata. Volumus inq̃tum fieri põt ut quilibet infirmus habeat lectũ separatũ: & cellã cũ camino. Ordinamus ẽt q̃ nullus fratrũ loquat cũ medico: aut ab eo petat cõsiliũ: sine licẽtia superioris: nec potionẽ aliquã: uel pillulas custodia egẽtes: sine spãli licentia medici ca

piat: in utroq; aũt pdictoꝝ casuũ: q contrafecerit dicat ter septẽ psalmos pniales cũ litaniis. ¶Moneat plane medicus q audita diligẽter morbi q̃litate ab infirmo: remedia: medicinas: ac uitæ modũ nõ infirmo: sed infirmario notificet. Ad mensam: si plures sunt infirmi: cũ modestia sedeãt: & aliqd in principio refectõis saltẽ legat: nec bis in die carnes comedãt: nisi de cõsilio medicoꝝ: qb⁹ ẽt sufficere credim⁹ uncias octo ꝑ q̃libet ꝑsona. ¶Sit ĩfirmi obediẽtes ĩfirmariis suis: & ecõtra ĩfirmarii sint discreti & cõpatiẽtes infirmis suis. In tangendo aũt corpora nuda infirmoꝝ sint ualde cauti infirmarii & seruitores: ut suadente necessitate id faciant & cum omni honestate.

¶Diuisio. Regula.

BAlneorum usus: infirmis quotiens expedit: offerat: Sanis aũt & maxime iuuenibus tardius cõcedat: sed & carniũ esus infirmis oĩnoq; debilib⁹ ꝑ repatiõe cõcedat: at ubi meliorati fuerint a carnibus more solito oẽs abstineãt. Curã aũt maximã hẽat Abbas ne a cellerariis aut seruitorib⁹ negligant infirmi: qa ad ipsum respicit qcqd a discipulis delinquitur.

¶Declaratio.

IBi. Balneoꝝ usus. ¶Intelligim⁹ de balneis q̃ sunt in mõasteriis. ¶Ad balnea uero: q̃ sunt extra monasteria ꝑpter periculũ animarũ nemo accedere præsumat sine licentia speciali capituli generalis:

si proxime fieri debet: & non sit periculum in mōra: aliter præsidentis aut unius ex uisitatoribus suis: quando etiam maior instaret necessitas: & differri non posset: sufficiat licentia prælati sui una cum deputatis. ℭ Si igit̃ pro aliquo infirmo fratre petenda sunt balnea: prælatus ipse & non alius, requirat ipsam licentiam. ℭ Et ne aliqua facilitate inducant̃ fratres ad balnea requirenda: facilis eis licentia non tribuat̃: sed siquis talibus indiguerit: consulat prælatus medicum: & si aliis remediis infirmo subueniri poterit hortet̃ ut faciat quod si medicus eidem fratri usum balneorũ omnino necessarium esse duxerit: tunc prælatus cũ consensu suorẽm deputatorum licentiam a capitulo generali: si tunc celebrabit̃: sinautem a patre Præsidente: aut ab aliquo uisitatorum petat: qua obtenta: fratri indigenti a monasterio suo ita prouideat̃: ꝙ non cogat̃ mendicare. ℭ Nec ꝓsumãt fratres ꝑ balneis consequendis infestare medicos sed tantum suorum superiorum prouisione iuxtà præscriptam formam: qui indiguerit: accipiat.

ℭ Quam quidem licentiam declaramus non nisi per biennium ualituram: quo elapso: & monasterium ipsum: quod ad expensas tenebat̃: liberũ remaneat: & denuo illã gr̃am petere teneat̃: si idiguerit: ℭ Fratres igit̃ nostrę congregationis euntes ad balnea: licet e diuersis monasteriis ibi conueniant: aliorum tamen monasteriorum nostrorum

rum superioribus deferant: quos ibi adesse contigerit: conferantq; simul omnia tanquam fratres: & si commode fieri pōt simul cōhabitent. ¶ Nec pecunias ꝓ expensis balneorum sibi creditās: alr expendere p̄sumant: rectoq; itinere uadant: & reuertant: nullo pacto uagantes: aut ad loca alia diuertentes: contrafacientes dicant psalteriū ex integro: ulterius arbitrio superioris grauiter puniēdi. ¶ Ibi. Nō negligant infirmi: nō solum ī tpalibus: sed nec in sp̄ualibus ēt: ut uidelicet admoneant: ne omittāt ꝓpter infirmitatem confessionē: & cōionem temporibus consuetis: immo hortēt: ut ea crebrius faciant.

¶ De senibus uel infantibus.

Cap. xxxvii.

Licet ipsa natura humana trahat ad misericordiā in his ętatibus: senū uidelicet & infantū tñ & regulę auctoritas eis p̄spiciat. Consideret semp ī eis imbecillitas: & nullatenus eis districtio regulę teneat in alimentis: sed sit in eis pia cōsideratio: & præueniant horas canonicas.

¶ Declaratio.

Ibi senum. ¶ Non tam ætate: q̄ imbecillitate iuxtā prælati considerationem. ¶ Infantes uero omnino non recipimus ad religionē: sicut supra dictū est in caplo: de pueris minori ætate.

De hebdomadario lectore. Cap. xxxviii.

MEnsis fratrum edentium lectio deesse non debet: nec fortuito casu: qui arripuerit codicem legere audeat ibi: sed lecturus tota hebdomada dominica ingrediatur. Qui ingrediens post missas & communionem: petat ab omnibus pro se orari: ut auertat ab eo deus spiritum elationis. Et dicatur hic uersus in oratorio tertio ab omnibus: ipso tamen incipiente: Domine labia mea aperies: & os meum annunciabit laudem tuam. Et sic accepta benedictione ingrediatur ad legendum. Summumq; fiat silentium ad mēsam ut nullius musitatio uel uox: nisi solius legentis ibi audiatur. Quæ uero necessaria sunt comedētibus & bibentibus: sic sibi inuicem ministrent fratres: ut nullus indigeat petere aliquid. Siquid tamen opus fuerit: sonitu cuiuscunq; signi potius petatur q̄ uoce. Nec præsumat ibi aliquis: de ipsa lectione: aut aliunde quicquam requirere: ne det occasio: nisi forte prior uoluerit ꝑ ędificatione aliquid breuiter dicere. Frater autem hebdomadarius accipiat mixtum priusquam incipiat legere: propter communionem sanctam: & ne forte graue sit ei ieiunium substinere. Postea autē cū coquīs hebdomadariis & seruitoribus reficiat: Fratres autem non ꝑ ordinē legant aut cantent:

ſed qui ædificent audientes.

¶ Declaratio.

IBi menſis fratrum. ¶ Ad ſecundam menſam ubi fuerit maior congregatio non deſit lectio. ¶ Et ibi lectio deeſſe non debet. ¶ In lectionibus primæ menſæ hic ordo ſeruet. ¶ Si dies illa ꝓpriũ habuerit euangeliũ eius homilia legat: item ſermones ſup eo iuxta diſpoſitionẽ ſupioris. Poſteã legant paſſiones ſcõꝝ: poſtea de biblia: in fine cõmixtionis aliqd in uulgari legat: ut grammaticã ignorãtes aliquid unde ædificent: habeant: & ſpiritualiter paſcant: & ſpecialiter non omittat lectio regulæ in uulgari: quæ lecta fuerit in capitulo: cum tota integra declaratiõe ſua: q̃ etiam ad ſecundã menſam repetat. Cum uero cõtigerit ſuperiorẽ in conuẽtu legere: excepto prælato: is q immediate ſequit ſigna pticularia faciat. ¶ Ibi. Et cõmunionẽ: ¶ Ex eo: qd hic btũs Benedictus dicit, & infra in eodem caplo: ibi: ꝓpter ſanctam cõmunionem: oſtendit: ꝙ quolibet dominico die fratres cõicabãt: quod ut fiat hortamur: pſertim tpe quadrageſimali: & aduentus dñi: & in feſtis præcipuis: non tamẽ aſtringim⁹ pterq̃ in prima dñica menſis cuiuſlibet: iuxta clemẽtinã: Ne in agro: niſi forte ob reuerentiã alicui⁹ feſti ſolẽnis differat: aut pueniat huiuſmodi cõmunio: iuxta cõceſſionẽ dñi Eugenii Papæ quarti. ¶ Si quãdo ãt ſacer

dotes propter infirmitatem: aut in die cœnæ domini: aut qui aliqua ex causa nõ celebrant: cõmunicare contigerit: iuxta decreta sanctorum patrũ: orarium semper siue stolam: super ambos humeros habeant: sicut quando celebrant. ℂ Fiat autẽ dicta cõmunio statim post cõmunionem sacerdotis: & sacramẽtum statim post cõmuniõem reportetur in locum suum anteq̃ missa finiat. ℂ Et cũ fratres omnes cõmunicãt: hortamur: ꝙ prælatus audiat confessiones omnium fratrum nõ sacerdotum: si cõmode fieri potest. ℂ Et ibi: petat ab omnibus ꝑ se orari. ℂ Stet in medio chori die dominica post sextã uersus altare genibus flexis: & dicto ter. Ver. Domine labia mea &c. & a choro repetito: Supior dicat. Ver. Saluũ fac. R ñ. Deꝰ meus. Ver. Mitte ei domine. R ñ. Et de syõ. Ver. Dominus uobiscum. R ñ. Et cũ spiritu tuo. Oratio. Aufer ab hoc famulo tuo &c. ℂ Et ibi ingrediatur ad legendum. ℂ Facta benedictiõe lector non incipiat nisi fratres prius sederint ad mẽsam. Lecta uero breui particula lectionis: Superior faciat signum: post quod fratres incipiant comedere: & hoc ut aĩa prius q̃ corpus reficiat. ℂ Et in fine mensæ nemo exurgat: nisi prius respõso: deo gratias. ℂ Ibi. Vicissim: hæc uicissitudo intelligitur: ꝙ quilibet legat: una hebdomada: alter alteri succedẽdo in hoc officio. ℂ Ibi. Mixtũ. ℂ Quod hic dicit mixtum: supra de septimanariis coquinæ

dixit singulos biberes & panem: quorum uerborum expositionem: ibi uide.

De mensura ciborum. Cap. xxxix.

SVfficere credimus ad refectionem quotidianam tam sextæ q̃ nonæ: omnibus mēsis cocta dua pulmētaria: ꝓpter diuersorum infirmitates: ut forte qui ex uno non poterit edere: ex alio reficiat. Ergo dua pulmentaria cocta fratribus sufficiāt: & si fuerint inde poma: aut nascentia leguminum: addat & tertiū. Panis libra una ꝓ pensa sufficiat in die: siue una sit refectio siue prādii & cœnæ. Q d si cœnaturi sunt: de eadē libra tertia ps a cellerario reseruet: reddēda cœnaturis. Quod si labor forte fact⁹ fuerit maior: in arbitrio & ptāte Abbatis erit: si expediat aliq̃d augere. Remota p̄ oībus crapula: ut nūq̃ surripiat monacho indigeries: qa nihil sic contrariū est omni xp̄iano: quō crapula sicut ait dn̄s noster. Videte ne grauent corda uestra ĩ crapula & ebrietate. Pueris uero minori ętate nō eadē seruet q̃titas: sed minor: q̃ maioribus: seruata in oībus parcitate. Carniū uero quadrupedum omnino ab omnibus abstineat comestio: præter omnino debiles & ægrotos.

Declaratio.

SVfficere credimus &c. Iuxta morem antiquū

nostrum quando ieiunamus damus ferculũ: pitã
tiam: & fructus: uel aliquid loco fructuũ: addunt
aliqñ oluscula cocta uel cruda. ¶ Quando u. ro
nõ ieiunam⁹ dat ferculũ aut olusculũ & pitãtiã &
fruct⁹. ¶ Et Ibi panis libra una: cũ pondus libre
ut habuimus a monasterio nostro Casineñ sit un
ciarũ triginta triũ & semis: ut uix tñ panis un⁹ fra
ter die una mãducare possit: uolumus cõsuetudi
nem nostrã seruari: ut scilicet apponat panis q̃tũ
satis est. ¶ Ibi q̃drupedũ: multomagis uolatiliũ:
quã ꝓhibitionẽ seruare uolum⁹ ẽt in itinere cõsti
tutos. ¶ Vnde ut honestas religiõis arctius cõser
uet: & nulla ꝓximis pp hoc scandali ꝓbeat occa
sio: ordinamus: ac strictius ꝓhibem⁹: ne quis no
stræ congregationis: etiã si hospes fuerit extra ip
sius congregatiõis monasteria carnes ullatenus
manducare p̃sumat: neq; ẽt in locis uel membris
eis annexis: cessante legitimo infirmitatis impedi
mẽto: q̃ forte ei extra dicta monasteria posito su
uenerit: aut si causa infirmitatis ad balnea acces
serit: cui ꝑ sui substentatione eo casu carnes come
dere: stando & redeũdo de indulgentia singulari
concedimus: qđ tñ ita fiat: ut nemini scandalum
præbeat: quã cõstitutionẽ siquis transgressus fue
rit: quot uicibus carnes comederit tot diebus ie
iunet in pane & aqua. ¶ Absolutionem uero ab
huiusmodi peccato: p̃sidenti: aut uni ex uisitatori
bus reseruamus: ubi uero alterius eorum p̃sentiã

cōmode adiri non posset: si Prelatus ab uno ex seni oribus monasterii: si monachus a plato absoluat: hac iniuncta pnia: ut q̄primū cōmode poterit: alteri p̄dictorum se præsentet: quas pœnas incurrere: uolumus etiā illos: qui (qd absit) suadente diabolo in monasteriis uel extra carnes comederint. ℭ Quod si q conuicti fuerint: contra huiusmodi cōstitutionē ītus uel extra carnes sine licētia comedisse: ieiunent tot diebus in pane & aq̄ in refectorio in terra: quotiens cōtrafecerint: & insuper stent per mensem degradati.

ℭ De mensura potus. Cap. xl.

Vnusquisq; pprium habet donū ex deo: alius sic alius uero sic. Et ideo cum aliqua scrupulositate a nobis mensura uictus aliorum constituitur: tamē infirmorum cōtuentes imbecillitatem credimus eminam uini per singulos sufficere per diē. Quibus autem donat Deus tolerantiam abstinentię. Propriam se habituros mercedem sciant. Quot si aut loci necessitas: uel labor: aut ardor æstatis amplius poposcerit in arbitrio prioris consistat: considerans in omnibus: ne surrepat satietas: aut ebrietas: licet legamus uinum omnino monachorum non esse. Sed quia nostris temporibus id monachis persuaderi non potest: saltem uel hoc consentiamus: ut non usque ad

satietatem bibamus: sed parcius: quia uinum apostatare facit etiã sapientes. Vbi autem loci necessitas exposcit: ut nec suprascripta mensura inueniri possit: sed multo minus: aut ex toto nihil: benedicant deum: qui ibi habitant: & non murmurent: Hoc autem omnino admonẽtes: ut absq; murmurationibus sint.

¶ Declaratio.

IBi: Heminam uini. ¶ Quia ut ex monasterio nostro Casinensi percæpimus: hemina uini est multo plus: q̃ cõmuni necessitati unius monachi sufficiat. Ideo de uino damus unicuiq; quantũ sufficit: ita tamen: ut iuxta regulam ebrietas: uel satietas nõ surrepat. Quapropter monemus fratres: ne bibãt uinum purum: nisi infirmitas hoc requireret. Et ut ab actibus sæcularibus nos faciamus alienos: bibimus in scyphis fictilibus: in refectorio: tenentes illos utraq; manu: quando bibim⁹. In aliis uero locis: possumus uti uitreis.

¶ Quibus horis oporteat reficere fratres. Cap. xli.

A Sancto Pascha usque ad Pentecosten ad sextam reficiant fratres: & ad seram cœnent. A Pentecoste autem tota æstate: si labores agrorum non habent monachi: aut nimietas æstatis non pertur-

bat: Quarta & sexta feria ieiunent: usq; ad nonam: reliquis uero diebus ad sextam prandeant: Quæ prandii sexta: si opera in agris habuerint: aut æstatis feruor nimius fuerit: continuanda erit: & in Abbatis sit prouidentia. Et sic omnia temperet: atq; disponat: qualiter & animæ saluentur: & quod faciunt fratres: absq; ulla murmuratione faciant. Ab Idibus autem Septembris: usq; ad caput quadragesimæ ad nonam semper reficiant fratres. In quadragesima uero usq; ad pascha ad uesperam reficiant. Ipsa tamen uespera sic agatur: ut lumine lucernæ non indigeant reficientes. Sed luce adhuc diei omnia consumentur. Sed & omni tempore/ siue cœnæ: siue refectionis hora sic temperetur: ut cum luce fiant omnia.

ℭDeclaratio.

IBi. A Sancto Pascha. ℭHortamur Patres: ut suadeant fratres ieiunare sexta feria: hoc tempore scilicet inter utrunq; pascha: propter reuerentiam diei ipsius: in qua Dominus noster Iesus Christus passus est: ad ædificationem proximorum: & in compensationem aliorum ieiuniorum: in quibus dispensamus aliis temporibus. ℭEt ibi. Ab Idibus Septembris. ℭIntelligitur exclusiue: prout declarabit̄ in capitulo de opere manuum quotidiano super uerbo usq; ad kalendas Octobris.

¶ Et ibi. Vsq; ad caput quadragesimæ ad nonam semper reficiant fratres. ¶ Declaramus secũdum consuetudinem ecclesiæ: hoc ieiunium non esse seruandum in dominicis diebus. ¶ Dispensamus autem in infrascriptis diebus propter reuerẽtiam solennitatum. In festo sancti Matthei Apostoli. Dedicationis sancti Michaelis. Sanctæ Iustinæ de Padua. Sancti Lucæ. Sanctorum Symonis & Iudę. Omnium Sanctorum. Sancti Martini. Sancti Andreæ: quando celebratur extra aduentum: Natiuitatis domini nostri Iesu Christi cũ duobus sequentibus diebus. Circuncisionis ipsius. Epiphaniorum eius. Sancti Antonii abbatis. Purificationis beatæ Mariæ uirginis. Sancti Matthiæ: quãdo extra quadragesimam uenit: & Tituli loci. ¶ Et licet experientia docti: quæ re℞ magistra est aperte cognoscamus: quia nimia recreationũ relaxatio potius distrahat & eneruet: q̃ recreet: & proficiendi materiam subministret: tamen infirmitati humanæ condescendentes: fratribus nostris concedimus: ut ante aduentum Domini: una duntaxat die: ante uero quadragesimam duobus solummodo diebus ieiunium relaxetur: quatenus huiusmodi relaxatione præmissa alacrius postmodum: atq; feruentius debitum suæ seruitutis persoluant: & per monasteria congregationis uniformitas obseruetur. ¶ Sed ne regularis obseruantiæ disciplina confundatur fratres in mo-

nasterio consistentes:conuentualiter tūc tempo-ris extra refectorium pro refectione ordinaria nō manducent. ℭDispensamus autem ab Idibus Septembris usq; ad aduentum: & a festo natiuitatis usq; ad caput quadragesimæ tertia & qnta feria:& Sabbato detur pro collatione serotina in refecto-rio modicum panis duarum uidelicet: uel trium unciarum:prætērq̄ si dies ieiunii fuerit de præcepto. ℭIbi. In quadragesima usq; ad Pascha ad uesperam semper reficiant. ℭHoc quadragesimæ tēpore ita moderētur diuina officia: ut hora nona: quæ est in meridie:completa sint & persoluta: postea reficiant fratres. ℭIbi cum luce fiant omnia. ℭQuia nostris temporibus diuina officia ita aucta sunt & officiorum solennitates. ꝙ quando ipse solennitates occurrunt in diebus:in quibus nō est ieiunium hyemis tempore: quo dies sunt breuissimi:non uidemus cœnam fieri posse cum luce absq; manifesta corpoꝝ læsione: Et si uoluerimus diuinoꝝ celebrationem multum tēpestiue expedire:cum maiore ex parte monasteria nostra habeāt maximum populi cōcursum:eis scandalum gignetur:& malum exemplum caperent:de utraq; tēpestiua refectione. Cōsiderato etiam ꝙ nō deuiat a iustitia: uariare quandoq; antiqua propter rerū & causarum uarietatem & propter nouos ecclesię ritus. Propterea dispēsando ordinamus:ꝙ a festo oium Sctōꝝ: usq; ad diem purificatiōis beatę Ma

riæ incluſiue fratres in ſupradictis diebus cœnẽt exeuntes a completorio cum ſilentio tamen.

Vt poſt completorium nemo loquat̃. Cap. xlii.

OMni tempore ſilentio debent ſtudere monachi: maxime tamen nocturnis horis. Et ideo omni tẽpore ſiue ieiunii ſiue prandii: ſi tempus fuerit prãdii: mox ut ſurrexerint a cœna: ſedeant omnes in unum: & legat unus collationes: uel uitas patrũ: aut certe aliquid: quod ædificet audientes. Non autem heptaticum aut regum: quia infirmis intellectibus non erit utile illa hora hanc ſcripturam audire: aliis uero horis legantur. Si autem ieiunii dies fuerit: dicta ueſpera paruo interuallo: mox accedant ad lectionem: ut diximus. E lectis quatuor aut quinq; foliis: uel quantum hora permittit: omnibus in unum concurrentibus per hanc moram lectionis. ſiquis forte in aſſignato ſibi cõmiſſo fuerit occupatus: occurrat. Omnes ergo in unum poſiti compleant: & exeuntes a completorio: nulla ſit licentia denuo cuiquam loqui aliqd. Q đ ſi inuentus fuerit quiſquam præuaricari hãc taciturnitatis regulam: grauiori uindictæ ſubiaceat. Excepto ſi neceſſitas hoſpitum ſuperuenerit: aut forte Abbas alicui aliquid iuſſerit. Quod tamen & ipſum cum ſumma grauitate & moderatione honeſtiſſime fiat.

Declaratio.

¶Declaratio.

IBi. Mox ut surrexerint a cœna. ¶Intellige mox largo mō: quia plerūq; differūt per horā: uel amplius: ne hmōi lectio ob recentē cœnam sit tediosa: Pro qua lectione pulsat̄ primum cōpletorii signum: & fratres omnes in capitulo cōueniūt ad huiusmodi lectionem. ¶Et ibi. Quantum hora permittit. ¶Aduertimus: prout infra ordinabimus spatia diei: quorum quodlibet opus suū habet: q̄ hora permittit tantum lectiōem unius horæ quarta parte: & nō ultra durare posse.

¶De iis qui ad opus dei uel mēsā tarde occurrūt. Cap. xliii.

AD horam diuini officii: mox ut auditum fuerit signum: relictis omnibus: quælibet fuerint in manibus summa cum festinatiōe curratur: cum grauitate tamen: ut non scurrilitas inueniat fomitē. Ergo nihil operi dei præponatur. q̄ si quis ad nocturnas uigilias post gloriam Psalmi nonagesimi quarti: quem propter hoc omnino ꝓtrahēdo & morose uolum⁹ dici: occurrerit: nō stet in ordine suo in choro: sed ultimus omniū stet: aut in loco: quem talibus negligentibus seorsum cōstituerit Abbas. ut uideatur ab ipso: uel ab omnibus: usq; dum cōpleto opere dei: publica satisfactione pœniteat: Ideo aūt eos in ultimo: aut seorsum iudicauimus debere stare: ut uisi ab oībus: uel ꝑ ipsa ue

recundia sua emendent. Nã si foras oratorium remaneant: erit forte talis: qui se aut recollocet: & dormiat: aut certe sedeat foris: uel fabulis uacet: & dat occasio maligno. Sed ingrediat intro: ut nec totũ perdat: & de reliquo emendet. Diurnis autẽ horis: qui ad opus dei post uersum & gloriã primi Psalmi: Qui post uersum dicitur: occurrerit: lege qua supra diximus in ultimo stet: nec præsumat sociari choro psallẽtium usq; ad satisfactionem: nisi forte Abbas licentiam dederit permissiõe sua: ita tamẽ: ut satisfaciat reus ex hoc.

¶Declaratio.

AD horam diuini officii &c. Quam sollicitos nos uelit esse ad diuina officia beatissimus Pater noster Benedictus in his uerbis ostendit. Ideoq; aliquid strictius suadẽte ratione: ab ipsa tamen regula nõ discedẽtes ordinandum duximus. ¶Vt uidelicet ad nocturnas uigilias seruet ad lrãm regula. Sed qñ dicit officium beatę uirginis: in principio nocturnalis officii: qui uenerit post hymnũ genuflectat: & uadat ad locũ suũ. Qui uero post gloriã primi psalmi genuflectat & se excuset: uel locũ negligentium petat. ¶Ad laudes uero diei: quãdo dicunt segregatæ a nocturnis: post gloriã psalmi. Deus misereat: qui uenerit: genuflectat: et facto signo a superiore surgens uadat ad locũ suũ. Si uero post gloriã sequentis psalmi uenerit: genuflectat: factaq; excusatione & acceptata: ua-

dat ad locū suū: aut cōscius negligētię: stet in ulti
ma chori sede: quā huiuscemodi negligētib⁹ depu
tam⁹. ℂ In diurnis uero horis: qui uenerit post
hymnū qui præmittitur psalmis: genuflectat: ut
supra & uadat ad locum suum: si autem post glo-
riam primi psalmi etiā in horis: in qbus hymnus
nō præmittitur psalmis: occurrerit: genuflectat:
& excuset se: uel pœniteat: ut supra. ℂ Ad lectio-
nem uero quæ dicit̃ ante cōpletoriū: Qui occur-
rerit: postq̃ data benedictione lector incœperit le
gere: genuflectat: & se excuset: aut ultim⁹ sedeat.
ℂ Ad cōpletorium uero: si non interfuerit lectio
ni nec se excusauerit: quādocūq; occurrerit: genu
flectat: & se excuset: aut in ultimo stet. Si uero se
excusauerit: aut interfuerit lectioni: & inde cum
licentia recesserit: et post absolutionem: quæ da-
tur in pricipio completorii uenerit: genuflectat:
& uadat ad locum suum: si uero post gloriam pri-
mi psalmi uenerit: genuflectat: & se excuset: aut
ultimam sedem petat. ℂ Ibi dum completo ope-
re Dei publica satisfactione pœniteat. ℂ Hæc pu
blica satisfactio: actu fiat potius q̃ uerbo propter
silētium: ideo huiusmodi frater completo diuino
officio: in medio chori coram superiore genibus
flexis tamdiu maneat: quousq; superior faciat ipsi
signum.

ℂ Diuisio. Regula.

AD mensam aūt: qui ante uersum non occurrerit:

De his qui ad opus dei uel mẽsam occurrũt.

ut simul omnes dicant uersum: & orẽt: & sub uno omnes accedant ad mensam: qui per negligentiã suam: aut uitium non occurrerit: usq; ad secundã uicem pro hoc corripiatur: si denuo non emendauerit: non permittat̃ ad mensæ communis participationem: sed sequestratus a cõsortio omnium reficiat solus: sublata ei portione sua de uino usq; ad satisfactionem & emendationem. Similiter autem patiat̃: qui ad illum uersum non fuerit p̃sens qui post cibum dicit̃. Nec quisquam presumat ante statutam horam: uel postea quicquam cibi uel potus percipere. Sed & si cui offert̃ aliq̃d a priore: & accipe renuerit: hora qua desiderauerit: hoc q̃d recusauit: aut aliud omnino nõ percipiat: usq; ad emendationem congruam.

¶ Declaratio.

IBi: ut simul omnes dicant uersum. ¶ Declaram⁹ sufficere: q̃ frater sit intra hostium refectorii: anteq̃ fratres incipiant prosequi benedictionem: a maiore ĩcœptam. ¶ Et ibi. Propter id corripiat̃. Ordinamus: q̃ tam negligentes: q̃ etiam qui fuerint iusta causa occupati: ut disciplina & humilitas ostẽdat̃: genuflectant: & facto sibi signo a superiore: surgant: & causam suæ tarditatis ipsi superiori pandant summissa uoce: ut cognoscat̃ negligens a legitime occupato. ¶ Seruitores uero coquinæ licet genuflectant: non tamen se excusent

quia

quia satis liquet eos legitime occupatos. ¶ Siq̃s autem legitime occupatus: non posset ire ad officium: aut exercitium: uel ad mensam: uel quando aliter conuentus congregat̃ excusationem suam per se uel per alium faciat: dicendo superiori causam suæ occupatiõis. ¶ Si uero alicui necesse fuerit discedere ab officio siue ab exercitio: siue a conuentu quomodocunq; cõgregato p̃ paruum temporis spatium: licẽtiam a superiore solo nutu petat. Cui uero necesse esset discedere animo non redeundi dicat causam superiori: & super hoc obtineat licẽtiam particularem. ¶ Prælati uero ad alia euntes monasteria: pro benedictione: aut intrantes chorũ uel refectorium: si tarde eos cõtingat occurrere: non genuflectant: nec etiam licentiam petant: si inde abire uoluerint: nisi fuerit ibi pater Præsidens.

¶ De iis q̃ excõicant̃ quomodo satisfaciant. Cap. xiiii.

QVi p̃ graui culpa ab oratorio & a mensa excõicat̃: hora qua opus dei in oratorio celebrat̃: ante fores oratorii prostratus iaceat: nihil dicens: nisi tm̃ posito in terra capite prostratus: pronus: omnium de oratorio exeuntium pedibus. Et hoc tã diu faciat: usq; dum Abbas iudicauerit satisfactũ esse. Qui dum iussus ab Abbate: uenerit: uoluat se ipsius Abbatis pedibus: deinde omnium

uestigiis fratrum: ut orent ꝑ ipso: & tunc si iusserit Abbas recipiatᷣ in choro: uel ĩ ordine: quo Abbas decreuerit: ita sane: ut psalmũ aut lectionem: uel aliud quid non præsumat in oratorio imponere: nisi iterum Abbas iubeat. Et omnibus horis: dum completᷣ opus dei: ꝓiiciat se in terram in loco: in quo stat: & sic satisfaciat: usqꝫ dum ei iubeat iterum Abbas: ut quiescat iam ab hac satisfactione. Qui uero pro leuibus culpis excõmunicatur tãtum a mensa in oratorio satisfaciat: usqꝫ ad iussionem Abbatis hoc perficiens: usqꝫ dum benedicat: & dicat: sufficit.

¶ De iis qui falluntᷣ in oratorio. Cap. xlv.

SIquis dum ꝓnunciat psalmum: rñsoriũ: aut antiphonam: uel lectionem fallitᷣ: nisi cum satisfactione: ibi coram omnibus humiliatus fuerit maiori uindictæ subiaceat: quippe qui noluit humilitate corrigere: quod negligentia deliquit. Infantes uero pro tali culpa uapulent.

¶ Declaratio.

IBi. Coram omnibus. ¶ Declaramus: ꝙ quãdo error est modicus: sufficiat tangere terram manu. Sed si error fuerit notabilis: ut puta quando suo excessu alios errare fecerit: aut necesse fuerit emẽdari legendo aut cantando; aut magnũ strepitum

fecerit: mox completa lectiõe uel antiphona: aut cantu: si in his fuerit occupatus: genuflectat ante superiorem: donec signum sibi factum fuerit.

De iis qui in aliis quibuslibet rebus fallunt. Cap. xlvi.

SIquis dum in labore quouis: in coquina in cellario: in ministerio: in pistrino: in orto: in arte aliqua dum laborat: uel in quocũq; loco aliquid deliquerit: aut fregerit quippiam: aut perdiderit: uel aliud quid excesserit ubiubi: & non ueniens continuo ante Abbatem uel congregationem ipse ultro satisfecerit: & prodiderit delictum suum: dum per alium cognitum fuerit maiori subiaceat emendationi. Si animæ uero: peccati causa latens fuerit: tantum Abbati: aut spiritualibus senioribus patefaciat. Qui sciant curare sua & aliena uulnera: non detegere: aut publicare.

Declaratio.

IBi. Et non ueniens continuo. Declaramus hoc esse seruandum: quãdo Abbas ibi adesset: aut in loco propinquo: & hoc delinquens scierit: alias satisfaciat ante congregationẽ in sequenti capitulo: quod ob hoc uolumus teneri singulis diebus post primã: præterq̃ in diebus festiuis: ut supradiximus. Cõsiderato tñ: q, si contingeret fratrem cõ

commisisse mortale peccatum: quod absit: & hoc esset notorium: licet dicat culpam suam in capitulo ob satisfactionem fratrum: confiteatur tamẽ & suo confessori: Qui eum in forma ecclesiæ absoluat: alias non esset absolutus. ¶ Ibi. Si animę causa latens fuerit. ¶ Diligenter hic est animaduertẽdum: ꝙ si regula præcipit in fractura rerum insensibilium: & in excessibus: qui palam contra proximum committuntur: mox illos debere manifestari Prælato: & satisfacere: quanto magis credendum est illos occultos: & spirituales defectus: qui deum immediate offendunt: & perimunt ac frangunt animam: debere fratres mox cõfiteri & pro illis satisfacere. ¶ Et quia quasi continue delinquimus: & septies in dies cadit iustus: & ne patres occupati tota die teneantur/statuimus: ut quilibet frater confiteatur saltem in hebdomada: Quod tempore Sãctissimi Patris nostri Benedicti seruabatur: Eo ꝙ in capitulo de hebdomadario lectore dicit: ꝙ lector accipiat mixtum ꝑpter sanctam cõmunionem. Quæ cõmunio fiebat singulis dominicis: & consequenter confessio. Cõtrafaciens dicat suam culpam in capitulo: & comedat in terra in refectorio. ¶ Ordinamus item: ꝙ nullus ex nr̃a congregatione/monachus: cõmissus: uel nouitius: extra sacramentalem confessionẽ legitimis factã sacerdotibus aliquid secreto recipiat sub sigillo cõfessionis ab aliquo de ipsa cõgregatione.

Contrafacientes uero non possint absolui a tali inobedientia nisi a suo Prælato iniuncta eis pnia ieiunandi tribus diebus in pane & aqua intra unius mensis spatium.

¶ De significãda hora opis Dei. Cap. xlvii.

NVntianda hora opis Dei die noctuq; sit cura Abbatis: aut ipse nuntiare: aut tali sollicito fratri iniũgat hanc curam: ut omnia horis competentibus compleantur. Psalmos autẽ uel antiphonas post Abbatem ordine suo quibus iussum fuerit: imponant. Cantare autem & legere non præsumat: nisi qui potest ipsum officium implere: ut ædificentur audientes. Quod cum humilitate & grauitate & tremore faciat: & cui iusserit Abbas.

¶ Declaratio.

NVntiãda hora opis Dei &c. ¶ Imponat̃ hoc officium sacristę. ¶ Ibi cantare: aut legere. ¶ Idcirco debentes legere aut cantare: ꝓuideant lectiones quas debent legere: aut cantare: præparentq; libros tempore congruo: adeo ꝙ scandalum non sequatur. Contrafaciẽtes grauiter puniãtur. ¶ Ibi. Qui possit dictum officium implere. ¶ Ideoq; ordinamus ꝙ patres monasterioꝝ nostræ congregationis cũ consilio suoꝝ senioꝝ fratres: quos ad discendũ idoneos iudicauerint: in grãmatica: & cã

tu plano: & casibus conscientiæ sollicite instrui faciant a fratribus doctis: si cōmode fieri potest: sin autem ab aliis mercede conductis: si possibilitas loci permiserit. ¶ Cum uero impium: & a monastica disciplina alienum sit inertia: ocioq; languescere & ab antiquis patribus: qui ecclesiam militantem omni doctrinæ genere & facultate illustrarūt filios degenerare: ut huiusmodi ignominiam & notam fugiamus: ociumq; & nugas: efficax diaboli uirus euitemus: diuinarūq; scripturarum speculationi efficacius intendere possimus: simul ut coalescenti in dies: auctore Deo congregationi nostræ: hæc etiam inter cætera: sciētiæ gemma nō desit: hac præsenti constitutione decernimus: ut ordinatione antiqua de docenda grammatica: & casibus conscientiæ: quam præsenti statuto renouamus: & pro inserta haberi uolumus: ab omnibus patribus monasteriorum nostrorum seruata Prælati infrascriptorum monasteriorum etiam in iure canonico: in logica quoq; & Theologia magistros conducere procurent. ¶ Et ut fratres nostri ardentius præfatis studiis incumbant: quo maior eis commoditas data fuerit: hortamur Prælatos & superiores monasteriorū per uiscera misericordiæ Dei nostri: ut omnem eis cōmoditatem tribuant: etiam a cōmunibus exercitiis & ab aliquibus horis canonicis: non tamen diebus festis: nec prætermissa oratione mentali: integra etiam pro ui

ribus regulari obseruantia: si opus fuerit eximendo. ¶ Pro fratrum quoq; studio uacantium diligentiori custodia & seueriori disciplina: atq; ut tempus non inutiliter conteratur: unus ex deputatis monasterii qui scholis præsideat: eligatur. Qui cuncta secundum Deum & profectum scholarium exequens pro uiribus semper adesse procuret. ¶ Monasteria uero: in quibus hoc studium erigitur: hæc sunt. ¶ Casinense. ¶ Neapolitanum. ¶ Perusinum. ¶ Florentinum. ¶ Parmense. ¶ Mantuanum. ¶ Patauinum. ¶ Sancti Georgii. ¶ Et sancti Saluatoris. Ad quæ quidem monasteria fratres idonei: cum in monasteriis suis in grammatica prius instructi fuerint: per patres diffinitores in aliis scientiis erudiendi: traducentur.

¶ De opere manuum quotidiano. Cap. xlviii.

Ociositas inimica est animæ: & ideo certis temporibus occupari debent fratres in labore manuum: certis iterum horis in lectione diuina. Ideoq; hac dispositione credimus utraq; tempora ordinari. i. ut a Pascha usq; ad kalendas Octobris mane exeuntes a prima usq; ad horam pene quartã laborent: qđ necessariũ fuerit: ab hora aũt quarta usq; ad horã quasi sextam: lectioni uacent

¶ De opere manuum quotidiano.

Post sextam autem surgentes a mensa: pausent in lectis suis cum omni silentio: aut forte: qui uoluerit sibi legere: sic legat: ut alium non inquietet. Agatur nona temporius mediante octaua hora: & iterum quod faciendum est: operentur usq; ad uesperam. Si autem necessitas loci: aut paupertas exegerit: ut ad fruges colligendas per se occupentur: non contristentur: quia tunc uere monachi sunt: si de labore manuum suarum uiuunt: sicut & patres nostri & Apostoli. Omnia tamē mensurate fiant propter pusillanimes.

¶ Declaratio.

IBi. Credimus utraq; tempora ordinare. ¶ Quia diebus nostris occupationes maiores antiquis tēporibus monachis excreuere: tam in diuinis officiis q̄ circa fraterna obsequia: ideo uidetur nobis difficillimum quodammodo posse regulam seruare secundum diuisiones suas: praecipue hyemali tempore: quo diei breuitas uix sinit monachos diuini officii debitum exsoluere. ¶ Attendentes igitur: ꝙ nec regula ita firmiter ista diuidit tempora: ꝙ omnino uelit illa seruari: sicut uerbum sonat: declaramus per infrascripta tempora horarum tantummodo spatia terminari: pleniori continuatione ipsorum spaciorum: sicut fieri poterit. Ordinando ꝙ Praelati monasteriorum

nostrorum intra illa occupent fratres in lectionibus & exercitiis: prout ipsi cũ suis senioribus melius expedire iudicauerint: pro pace fratrũ & utilitate monasteriorum nostrorum. Ita q in fratribus nulla ociositas notari possit. ¶Igitur a Pascha usq; ad kalendas octobris pro prima pulset in ortu Solis. Et completo capitulo post quartam unius horæ: pulsetur pro tertia missa & sexta. ¶Quibus dictis si missa fuerit cãtata: & dictum officium beatæ Mariæ uirginis fit interuallum dimidiæ horæ. ¶Si uero missa non fuerit cantata: aut non fuerit dictum officium beatæ Mariæ fit interuallum unius horæ. ¶Si autem nec missa fuerit cantata: nec dictum officium beatæ Mariæ: fit interuallum unius horæ & dimidiæ. Posteá fit signũ a sacrista campana per quinq; ictus: & massarius pulsat ad mensam primum signum. Quod durare debet spatio unius Pater/& Aue maria. ¶Et præparet tali tempore: ut pulsato primo signo post modicum interuallum pulset pro secundo: quod durare debet per duo miserere. Et sic seruetur pro pulsatione cœnæ. ¶Prædicta spatia seruantur: quando non est ieiunium. Sed si est ieiunium addatur prædictis spatiis hora una. ¶Ibi. Vsq; ad kalẽdas Octobris. ¶Intellige omnes kalendas: quæ sunt decem & octo: aliter contradiceret ei: quod statuit supra in capitulo. Quibus horis oportet reficere fratres. Vbi dicit: q ab Idib⁹

Septembris usq; ad caput quadragesimæ ad nonam semper reficiāt fratres. ℭ Et sic incipimus ieiunare & cessare a meridiana dormitione: in ipsa die: in qua occurrit festum sanctæ crucis: ℭ Ibi. Lectioni uacent. ℭ Dispensamus: q fratribus nostris: post refectionē primæ mensæ p spatium unius horæ liceat ire per ortum: aut per monasteriū: pro sua recreatione: dum tñ alter alteri se nō coniungat: absq; patris: aut senio℞ licentia. ℭ Prælati uero monasteriorū nostrorum sint benigni ad concedendam licentiam fratribus nostris: pro eorum recreatione: præcipue in solēnitatibus duplicibus: exceptis illis: quæ occurrunt in quadragesima & aduētu. ℭ Elapsa uero una hora post primam mensam: ut supra pulsetur pro dormitione. incipiendo a Pascha: nisi occurrat in mense Aprilis. ℭ Quo casu dispensamus: q prefata dormitio incipiat in festo sanctissimi Patris nostri Benedicti: & dormiant fratres per unius horæ spatium usq; ad medium Aprilis: inde usq; ad mediū Augusti: dua℞. Et inde usq; ad Idus Septembris per unius horæ: ut supra: spatium dormiant. ℭ Quo tēpore dormitionis: qui non uult dormire: seruet silentium in cella: nec illo tempore uaget᷑ per monasteriū: nec in aliis exercitiis occupet᷑. Post dormitionē pulset᷑: & dicatur nona. ℭ Quando non est ieiuniū: uesperę pulsentur: hoc tpe: tali hora: ut iis dictis: usq; ad cœnam sit interuallum unius

horæ. ℭ Cœnæ hora uigesima prima. ℭ Pro completorio omni tempore pulsetur: circa horam uigesimā tertiam: & quartam partem unius horæ: excepto quadragesimali tempore.

ℭ Diuisio prima. Regula.

A kalendis autem Octobris usq; ad caput quadragesimę: usq; ad horam secundam plenam lectioni uacent. Hora secunda agat̄ tertia: & usq; ad nonā omnes in opus suum laborent: quod eis iniungitur. Facto autem primo signo nonæ horæ disiungant se ab opere suo singuli: & sint parati: dum secundum signum pulsauerit. Post refectionem aūt uacent lectionibus suis: aut psalmis.

ℭ Declaratio.

A kalendis autem Octobris. ℭ Intellige inclusiue: uidelicet oēs kalendas illius mensis includendo. ℭ Ibi. usq; ad caput quadragesimæ. ℭ Hoc tēpore pulset̄ pro prima in aurora: & post primam uadunt fratres in capitulum: & trāsacta dimidia hora post primam completam: ante tamen: q̄ accedant fratres ad capitulum: pulsetur statim pro tertia & sexta: in quarum horarum medio cantetur uel dicatur missa: nisi fuerit ieiunium ecclesiæ. ℭ Quo casu dicatur post nonam. ℭ Post sextam uero si missa fuerit cantata: & officium beatæ Mariæ dictum fiat interuallū unius horæ. ℭ Si missa non fuerit cantata: aut officium beatæ Mariæ non fuerit dictum: fiat interuallū unius horæ &

dimidiæ. ¶Si uero neq; missa fuerit cantata: neq; dictum fuerit officium beatæ Mariæ: fiat interuallum duarum horarum. Post quæ interualla dicatur nona: & reficiant fratres. ¶Aduertendum tamē omni tempore anni: quando est ieiunium de pcepto ecclesiæ: ut ita moderent interualla temporū q fratres hora nonæ uel circa reficiant: ut uolunt doctores. ¶Post primā mensam hēant frēs horā unā ad sui recreationē: ut supra in æstate: postea uacent lectioni uel exercitio: sicut fuerit ordinatū ¶Vesperæ hoc tempore pulsentur tali hora: q his dictis usq; ad completorium sit spacium unius horæ. Pro completorio pulsetur: ut supra.

¶Diuisio secunda. Regula.

IN quadragesimæ uero diebus a mane usq; ad tertiam plenam uacent lectionibus suis. & usq; ad decimam plenam operentur quod eis iniungitur in quibus diebus quadragesimæ accipiāt omnes singulos codices de bybliotheca: quos p ordinē ex integro legant. Qui codices in capite quadragesimæ dandi sunt. Ante omnia sane deputentur unus: aut duo seniores: qui circumeant monasterium: horis qbus uacant frēs lectioni: & uideant: ne forte inueniatur frater acidiosus: qui uacet ocio: aut fabulis: & non sit intentus lectioni: & non solum sibi inutilis sit: sed etiam alios extollit: hic talis: si quod absit repertus fuerit: corripiatur

tur semel: & secundo: Si non emendauerit: correptioni regulari subiaceat/taliter: ut cæteri timeāt. Neq; frater ad fratrem iungatur horis incompetentibus. Dominico die lectioni uacēt omnes exceptis iis: qui uariis officiis deputati sunt. Siquis uero ita negligens & desidiosus fuerit: ut non uelit: aut non possit meditari: aut legere: iniungatur ei opus: quod faciat: ut non uacet. Fratribus infirmis aut delicatis talis opera aut ars iniungatur: ut nec ociosi sint: nec uiolentia laboris opprimant: ut effugentur: Quorum imbecillitas ab Abbate consideranda est.

¶ Declaratio.

IN quadragesimæ uero diebus. ¶ Hoc tēpore prima pulsetur circa ortum Solis. Qua dicta immediate dicantur psalmi pœnitentiales cum litaniis: quando fit de feria. ¶ Spatia uero aliarum horarum scilicet tertię: sextæ: & nonę & missæ & uesperarum: Prælati monasteriorum nostrorum sic moderentur: ut in diebus hoꝝ ieiunioꝝ: hora nona: quæ est in meridie: completa sint & persoluta: postea reficiant fratres. ¶ Sed aduertendum est: quando occurrit festum duodecim lectionum in quadragesima: post tertiā cantari debet missa de festo: & post nonam dicat missa de feria. ¶ Item post Agnus dei: pulsetur signum pro uesperis pri

mum: & quando sacerdos dicit orationes in fine missæ: pulsetur secundũ signum. ¶ Si uero sequẽti die erit festum duodecim lectionum: primum signum pulsetur statim post eleuationem dominici sanguinis: alia uero duo signa: ut supra. ¶ Dictis uesperis fratres cœnent. ¶ Post primam mensam: transacta una hora: fratres uacent lectioni: aut exercitio manuali: prout fuerit ordinatũ: usqꝫ ad completorium. ¶ Completorium hoc tempore pulsetur paulo ante horam uigesimam tertiam. ¶ Et notandũ: ꝙ qñ fratres debent ire ad exercitiũ: pulsetur cãpana capituli per ictus distinctos: per spatiũ unius Pater & Aue maria. ¶ Et si monasterium fuerit ita magnum: ꝙ hæc campana audiri nequeat: dentur prius quinqꝫ ictus campana campanilis. Et tunc fratres se congregent in locũ ad id deputatum: ut audiant a superiore: qui ibi fuerit: quale exercitium sit faciendũ. ¶ Et in principio cuiuslibet exercitii: unusquisqꝫ genibus flexis dicat Aue maria &c. ut deuotius opus perficiatur. ¶ Quando autem ire debent ad cellas: ut uacent oratiõi uel lectioni: campana capituli pulsetur extense: per spatium unius Pater/& Aue maria. ¶ Item hortamur: ꝙ quando fit exercitium in loco quieto pro ædificatione legatur aliquid: si autem exercitium fuerit in motu: fiat cum silentio: aut loquantur summissa uoce: ubi occurrerit loquendi necessitas. ¶ Ibi. Nec frater iungatur ad

fratrem horis incompetentibus. ℂ Declaramus horas incompetentes esse totum tempus: quod superest ultra canonicas horas. Et refectionem & exercitii tempus: & aliud tempus: in quo qualitas negocii exigerit plures fratres in unũ conuenire.

ℂ De quadragesimæ obseruatione. Cap. xlix.

LIcet omni tempore uita monachi quadragesimæ debeat obseruationem habere: tamen quia paucorum est ista uirtus: ideo suademus istis diebus quadragesimæ omni puritate uitam suam custodire: omnes pariter negligentias aliorum temporum his diebus sanctis diluere: Quod tũc digne fit: si ab omnibus uitiis temperemus. Orationi cum fletibus: lectioni: & compunctioni cordis: atq; abstinentiæ operam demus. Ergo his diebus augeamus nobis aliquid ad solitum pensum seruitutis nostræ: Orationes peculiares: ciborũ & potus abstinentiam: ut unusquisq; super mensuram sibi indictam aliquid propria uoluntate: cum gaudio sctĩ spiritus offerat Deo: id est subtrahat corpori suo de cibo & potu: de somno: de loquacitate: de scurrilitate: & cum spiritualis desiderii gaudio sanctum Pascha expectet. Hoc ipsum tamen quod unusquisq; offert: Abbati suo suggerat: & cum eius fiat oratione & uoluntate: quia quod sine permissione patris spiritualis fit: præsumptioni

deputabit̃ & uanægloriæ: non mercedi. Ergo cũ uoluntate Abbatis omnia agenda sunt.

¶Declaratio.

IBi. Istis dieb⁹ q̃dragesimę. ¶Hãc quadragesimã declaramus incipere: quo ad abstinẽtiã huiusmo di: scđa feria post qnquagesimã. ¶Et ut iuxta regulam augeamus aliqd ad solitũ pẽsum seruitutis nostrę: ultra psalmos pniales & officiũ mortuoꝝ disciplina: q̃ fit omni tpe feria sexta: fiat tota quadragesima quarta & sexta feria. In hebdomada scã addat̃ feria qnta. ¶Silr̃ a prima dñica de aduentu inclusiue incipimus abstinere a lacticiniis: & secunda feria ieiunare continuando usq; ad festum sacratissimæ natiuitatis domini.

¶De fratribus qui lõge ab oratorio laborãt: aut in uia sunt. Cap. l.

FRatres: qui omnino longe sunt in labore: & non possunt occurrere hora cõpetenti ad oratoriũ: & Abbas hoc ppendit: quia ita est: agant ibidẽ op⁹ dei: ubi operant̃: cum tremore dño flectentes genua. Similiter: qui in itinere directi sunt: nõ eos prætereant horæ constitutæ: sed ut põt: agãt sibi & seruitutis pensum non negligant.

¶Declaratio.

IBi. Flectentes genua. ¶Intelligimus: quãdo dicit̃

pate.

pater noster: & collecta temporibus: quibus ab ecclesia est ordinatum: ꝙ tunc dicentes officium genuflectant.

¶ De fratribus qui nõ satis longe ꝓficiscunt. Cap. li.

F Ratres: qui pro quouis responso dirigunt: & ea die sperant reuerti ad monasterium: nõ p̄sumant foris manducare: etiam si a quo uis rogent: nisi forte eis ab Abbate suo præcipiat: ꝙ si aliter fecerint: excommunicent.

¶ Declaratio.

I Bi. Non præsumant foras manducare. ¶ Declarando ordinamus: ꝙ nullus nostræ cõgregatiõis q̃tũcũq; rogatus: p̄sumat manducare in domibus possessionibus uel locis q̃buslibet sęculariũ in ciuitatibus aut locis: in quibus habent monasteria uel loca nostra etiam si sit in itinere constitutus: qui autem contrafecerit: comedat in terra in refectorio in pane & aqua ꝓ qualibet uice.

¶ De oratorio monasterii. Cap. lii.

O Ratorium hoc sit: quod dicit: nec ibi qcq̃ aliud gerat: aut condat. Expleto opere dei omnes cum summo silentio exeant: & agat reuerentia deo: ut frater: qui forte sibi peculiariter uult orare: nõ im

pediatur alterius improbitate. Sed si alter uult sibi forte secretius orare: simpliciter intret: & oret: nõ in clamosa uoce: sed in lachrymis & intẽtiõe cordis. Ergo qui simile opus non facit: non pmittatur expleto ope dei remorari in oratorio: sicut dictũ est: ne alius impedimentum patiatur.

¶Declaratio.

IBi. Expleto opere dei omnes cum summo silentio exeant. ¶Nisi qui remanere uoluerint: ut oratio ni uacent: nam si quis orare uolens: compelleretur exire: distraheretur forte a deuotione: aut alio diuertens non rediret ad orationem. ¶Facimus tamẽ completo opere dei breuem morulam in chõro: ut frẽs possint deo satisfacere: si quid omiserint de diuino officio. ¶Orationem uero mentalem singulis diebus per dimidiæ saltem horę spacium facimus post nonam a resurrectione domini usq; ad festum sanctæ Crucis de mense Septẽbris: nisi dies ieiunii fuerit: quo tempore fit post uesperas. ¶A pdicto autem festo usq; ad pascha: post matutinũ. ¶Volumus item: q̄ scdm dispositionem iuris cõmunis: seruetur semper silentium in choro in dormitorio: ut prædictum est: & in refectorio etiam extra horam refectionis. Et in quadam parte claustri circa caplm: excepto si in dictis locis oporteret aliqua loqui breuiter: & summissa uoce. ¶Huiusmodi etiam silentium seruetur ad ignẽ

communem fratrum.

ℭDe hospitibus suscipiendis. Cap. liii.

OMnes superuenientes hospites tanq̄ Christus suscipiantur quia ipse dicturus est. Hospes fui: & suscepistis me. Et omnibus cōgruus honor exhibeatur: maxime tamē domesticis fidei: & peregrinis. Vt ergo nunciatus fuerit hospes: occurratur ei a priore: uel a fratribus cum omni officio charitatis: & primitus orent pariter: & sic sibi socientur in pace. Quod pacis osculum non prius offerat: nisi oratione præmissa propter illusiones diabolicas. In ipsa autem salutatione omnis exhibeatur humilitas. Omnibus uenientibus siue discedentibus hospitibus inclinato capite: uel prostrato omni corpore in terra Christus in eis adoret: qui & suscipitur.

ℭDeclaratio.

OMnes superueniētes hospites. ℭ Et si modernis tpībus frequētia hospitum difficultatem generet adimplendi oīa: quæ textus regulæ cōtinet: habita tamē discretione: & temporum ac personarum cōsideratione facile saltem utiliora implebuntur. ℭIbi. Vbi nunciatus fuerit hospes. ℭPortinari⁹ uiso hospite: iuxta qualitatē personæ: & temporū conditionem: aut extra expectare eum faciat: aut

monaſterii portam introducat: notumq; faciat ſu periori: ſi hoſpitandi conditio requiret: & prælatus ordinauerit: a quib tūc ſiue ab uno ſuperiorz: aut hoſtiariorum: uel curam hoſpitum habētium uel ab alio: cui iuſſum fuerit: ſeu pluribus: ipſi occurratur. Et ad orationem & pacis oſculum: inclinato capite: uel proſtrato corpore: ſiue genib⁹ flexis: ſi fuerit Prælatus uel aliquis Dei ſeruus: aut religioſæ uitę: recipiat officioſiſſime. Quæ omnia: ut commodiūs fieri ualeant: ſit ſacellum: quātum poſſibilitas permittit iuxta portam monaſterii: qđ ad orationem huiuſmodi hoſpites: introducātur. ℂ Ibi. Adoretur Chriſtus. ℂ Mentali ſcilicet oratione & deuotione. ℂ Conſuetudo tamen omniū pene religioſorum eſt: quando eis occurritur: in oſculo recipi: poſtmodum duci ad orationem. ℂ Quod quia ita cōmuniter fit inhumanū uidetur: maxime ſi fuerint noti: primo occurſu non exhibere eis oſculum: ſed poſt orationem: propter communem conſuetudinem: tutius tamen eſſet ſeruare regulā. ℂ Credimus tamen hoc reſpectu: ſi in principio oſculum obtulerimus: præmiſſa tamen oratione mentali: & etiam dicto exterius aliquo: quod ad oratiōem: uel Dei laudē pertineat: & hoſpitem ſimilia proferre fecerimus: puta Deo gratias. Benedictus Dominus noſter Ieſus Chriſtus: & huiuſmodi/non diſcedere ab effectu iuſtitiæ: dummodo poſtea ad orationem ducatur ho-

spes. ℂOsculum dicimus amplexum: quem præsertim religiosis & deuotis personis exhibemus. ℂSi uero ob multitudinem aliquãdo ita integre huiusmodi cerimoniæ fieri nõ poterunt: fiãt animo & mente: aliter seruetur regula.

ℂDiuisio prima. Regula.

SVscepti autem hospites ducantur ad orationem: & postea sedeat cum eis prior: aut cui iusserit ipse legat̃ coram hospite lex diuina: ut ædificetur. Et post hæc omnis eis exhibeat̃ humanitas. Ieiuniũ a priore frangat̃ propter hospitem: nisi forte præcipu⁹ sit dies ieiunii: q̃ non possit uiolari. Fratres autẽ cõsuetudines ieiunioꝝ prosequant̃. Aquam in manibus Abbas hospitibus det: pedes hospitibus oĩbus tam Abbas: q̃ cũcta cõgregatio lauet: quibus lotis: hunc uersum dicat. Suscepimus de⁹ misericordiam tuam: in medio tẽpli tui. Pauperũ aũt & peregrinoꝝ maxime susceptionum cura sollicite exhibeat̃: quia in ipsis magis Christus suscipit̃. Nam diuitũ terror ipse sibi exigit honorem.

ℂDeclaratio.

IBi, Legatur coram hospite lex diuina. ℂMaxime laudam⁹ hoc fieri: si cõmode possit: & tẽpus hoc permiserit: ut dum refectio paratur: aliquid hospiti legatur: uel spũalia dicant̃: unde ædificetur ha-

bito reſpectu ad perſonæ qualitatem & neceſſitatem: ſaltem non omittatur: quin ad mẽſam hoſpiti aliquid legatur iuxta conditionem perſonæ: ut ædificetur. ¶ Ibi A quam in manibus Abbas hoſpitibus det. Intellige ſi eſt præſens: alias prior: uel alius ſuperior: aut ipſi curam hoſpitum habẽtes. ¶ Hoſpitibus autem præterq̃ infirmis: in infirmitorio: aut alio loco ſeorſum eſus carniũ non concedatur iuxta cõditionem perſonarum. ¶ Ibi. Pedes hoſpitibus &c. ¶ Hæc ſolemnis lotio pedum præcipue exhibetur iis: qui conuerſionis deſiderio ad monaſteria noſtra ueniunt. ¶ Aliquando iis etiam qui deuotionis gratia longo itinere monaſteria noſtra uiſitant: aut aliis honeſtis cauſis ſicut patribus monaſterii uiſum fuerit. ¶ Laudamus etiam hanc lotionem fieri maxime perſonis: unde magis ædificatio ſequi poſſit & augmentum deuotionis erga religionem. Nam ſæpe huiuſmodi actibus humilibus fit: ut mens aliena a Chriſto concepto ſancto deſiderio Chriſtum cordis hoſpitio ſuſcipiat: meliuſque tunc in eis Chriſtus ſuſcipiatur: q̃ in menſa hoſpes. ¶ Ipſa autem lotio ita fit: Conuenientibus fratribus in capitulo: aut in alio loco: ſicut decet: Prælatus: & ĩ eius abſentia Prior clauſtralis & nõ titularis: genibus flexis ante hoſpitẽ: pedes eius lauet: quos dum incipit lauare: mox duo fratres in medio loco genuflexi incipiant aliquid cantare: quod de-

uotionem excitet. Et dicto primo uerſu: cæteri fratres diuiſis choris genuflexi uerſus hoſpitem eundem uerſum cantando reſpondent. Quem etiam poſt ſingulos uerſus: quos illi duo fratres cantando proſequuntur: repetunt. Cum uero ſuperior ambos pedes lauerit: tergat primo pedem ſiniſtrum: deinde dextrum: quo terſo cooperiat linteo excepta parte quadam: quam ipſe primo oſculatur. Et ſic ſucceſſiue omnes fratres hoſpiti pedem oſculantur incipiẽdo a ſuperiore: & ſubſequẽdo per ordinem utriuſq; chori. ¶Hoc quoq; modo dicuntur fratres omnes lauare pedes hoſpitis: cum ibi eius cauſa aſſiſtant. Nam nimis abſurdum eſſet: ꝙ omnes fratres: qui forte erunt ſexaginta actualiter lauarent pedes unius hoſpitis. ¶Completa deoſculatione: calciatiſq; pedibus hoſpitis: ſtatim ſurgit: & ſimul cum hoſpite genuflectens omiſſo a fratribus cantu: incipit uerſum. Ver. Suſcepimus deus. &c. Rñ. in medio &c. Pr̃ noſter. Ver. Et ne nos. Rñ. Sed libera. Ver. Saluum fac. Rñ. Deus meus. Ver. Mitte ei. Rñ. Et de ſyon. Ver. Eſto ei. Rñ. A facie inimici. Ver. Dñe nõ ſcdm. Rñ. Neq; ſcdm. Ver. Dñs. uob̃. rñ. Et cũ ſpũ tuo. Orõ. Actiões nr̃as q̃s dñe. Oratio. Famulorum tuoꝝ. Orõ. Interceſſio nos q̃ſumus domine beatiſſimi patris noſtri Benedicti Abba.
¶Poſtea mandet breuem orationem fieri pro hoſpite: & facto ſigno: dataq; benedictione: omnes

exceptis habentibus curam hospitum: si quos retinere uoluerit Prælatus: pro cõsolatione aut obsequio hospitis: uadant cum silẽtio ad cellas suas. ¶ Cæteris autem hospitibus: maxime qui de longe uenerint: uel qui alias in ipso monasterio non fuerint hospitati: sicut opus fuerit: habentes curam hospitum pedes lauent. ¶ Quod si multitudo non sineret lotionem fieri: aut alia causa: urgẽtior impediret: faciant quomodo possunt: sciẽtes se multam retributionem a domino recæpturos: si iuxta regulam fecerint: & e contrario pœnam: si ex negligentia omiserint. ¶ Fratres autem nostri ad monasteria nostra: quauis causa euntes: ut disciplina regularis: quantum fieri potest: ubiq; seruetur: ordinamus: post duas ad plus in hospitio refectiones communem uitã sequi debeant: Diuinisq; intersint officiis: & capitulo culparum haud secus: ac si ibi conuentuales essent. Nisi forte sint debiles: & ĩfirmi aut in negotiis occupati. Quod Prælatorum discretioni relinquimus. ¶ In ipsis autem diuinis officiis poterũt se cum illius monasterii fratribus consomare. ¶ Qui fratres non mittantur a prælatis suis ad alia monasteria: iuxta regulam: sine litteris comẽdatitiis. ¶ Cõferantq; cum illius monasterii superiore de negotiis: quorum causa illuc aduenerint. Et sub illius obedientia sint: & correptiõe. ¶ Caueant autẽ: ne in diebus festis negocientur: aut equitent propter scan

dalum. ℭ Et modeſte ut decet religioſos: ſe habe ant in hoſpitiis ſæcularium: ne ipſis ſcandalum præbeāt: Et contentiōes omnino deuitēt. ℭ Propter grauamina uero monaſteriis noſtris incumbētia: monemus Patres: & fratres: ne pro hoſpitibus ad monaſteria noſtra accedere uolentibus: literas comendatitias ſcribant. Sed honeſte & prudenter quantū fieri poteſt: ſe excuſent. ℭ Et ne cōuerſatione ſæcularium hominum pacem & quietem fratrum noſtrorum perturbari contingat: cū non deceat in eodem monaſterio diuerſorum morum: & habitus homines cōmorari: Statuimus: ꝙ nullus ſæcularis cuiuſlibet ſtatus: aut conditionis exiſtat: etiam ſi aliqua parentela & affinitate alicui ex noſtris monachis fuerit coniunctus ad habitandum longo tempore in monaſteriis noſtris: ut ſæcularis ſuſcipiatur: etiam ſub prætextu cuiuſcunq; donationis: Teſtamenti: legati: uel aliquaquauis occaſione commodi temporalis ſine licētia capituli generalis: uel regiminis. ℭ Quod tamen non intelligimus de factoribus: procuratoribus: & aliis famulis ſæcularibus monaſteriorum noſtrorum. ℭ Mulieres uero ſiue laicas: ſiue religioſas: cuiuſcunq; ætatis: gradus: ſtatus: & conditionis ſint: prohibemus diſtrictius intra ſepta monaſteriorum noſtrorum: quauis occaſione: duci: ingredi: aut morari. Quod ſi cōtraſcienter: fuerit attentatum: ſecundum priuilegium Domi

ni Eugenii Papæ Quarti: tam ipse mulieres: q̃ earum ductores: & recæptores: si uoluntarie hoc fecerint: ipso facto sententiam excommunicationis incurrunt: a qua personæ congregationis: per Præsidentem & uisitatores absolui poterunt.

¶ Diuisio secunda. Regula.

COquina Abbatis & hospitum super se sit: ut incertis horis superuenientes hospites: Qui nunq̃ desunt monasterio: nō inquietent fratres. In quam Coquinam ingrediantur duo fratres ad annum: qui ipsum officium bene impleant. Quibus: ut indigent: solatia administrentur: ut absque murmuratione seruiant: Et iterum quando occupationem minorem habent: exeant: ubi eis imperatur in opere: & non solum in ipsis: sed & in omnibus officiis monasterii ista sit consideratio: ut quando indigent solatia: accomodentur eis. Et iterum quando uacāt: obediant imperanti. Item & cellam hospitum habeat assignatam frater: Cuius animā timor Dei possideat: ubi sint lecti strati sufficienter: & domus Dei a sapientibus sapienter administretur. Hospitibus autem cui non præcipitur nullatenus societur: neq; colloquat̃: Sed si obuiauerit: aut uiderit: salutatis humiliter: ut dictum est: & petita benedictione pertranseat: dicens sibi non licere colloqui cum hospite.

¶Si debeat monachus litteras uel Eulogia suscipere. Cap. liiii.

NVllatenus liceat monacho: nec a parētibus suis: nec a quoq̄ hominum: nec sibi inuicem litteras: aut Eulogia: uel quęlibet munuscula accipere: aut dare sine præcepto Abbatis: q̄ si etiam a parentibus suis ei quicquam directum fuerit: non præsumat suscipere illud: nisi prius indicatum fuerit Abbati. q̄ si iusserit suscipi: in Abbatis sit potestate: cui illud iubeat dari: Et non contristetur frater, cui forte directum fuerat: ut non detur occasio diabolo. Qui autem aliter præsumpserit: disciplinæ regulari subiaceat.

¶Declaratio.

IBi. Quælibet munuscula. ¶Temerariam præsumptionem monachorum nostrorum: qui cum nihil habeant: nec habere debeant: munere accipere: & dare non metuunt: regulæ & professioni nostræ aduersantes: tanquam seminarium Diaboli: & mortale uirus penitus interdicentes: quia sæpe ex huiusmodi munerum collatione & recæptione: inordinata oritur affectio seu complacentia: nolumus q̄ inuicem sibi fratres dent: nullatenus munuscula iuxta regulam: neque etiam aliis quibuscūq;. ¶Sed nec ipsi pręlati fratribus aliorū monasteriorum munuscula mittant: nisi forte a

Si debeat mōachus lr̄as uel eulogia suscipe.
patribus dictorum fratrum fuerint reqsiti. ℂ Ibi. Lr̄as. Si qua utili & honesta causa uolunt fratres scribere lr̄as: habita prius scribendi licentia: scribant: deinde lr̄as apertas deferant Prælatis quas mandamus: ab ipsis Prælatis legi & signari: similiter & qui ipsas recipiunt: ante q̄ ipsas legant clausas præsentent Prælato suo: quas uolumus omnino: & iubemus Prælatum legere: uel eo absente uicem eius gerentē: & si uidebit sibi fratribus quibus directæ sunt: reddat. ℂ Nisi forte cōgregationis sigillo: uidelicet. Pax. essent signatæ: quas nec a Prælato: nec a conuisitatore: nec a Præsidente: nec ab aliquo alio aperiri permittimus: nisi ab iis dūtaxat: quibus diriguntᷣ; uel de eoꝝ uoluntate. Qui autem contrafecerit: tribus primis diebus mercurii sequentibus ieiunet in pane & aqua: nec ab aliquo dispensari possit: nisi casu grauissimæ infirmitatis. ℂ Sub eadē quoq; pœna districte ꝓhibemus: ꝙ nemo lr̄as Pręsidenti: diffinitorib⁹: aut uisitatori cuilibet uel regimini itra annū directas: nisi de eoꝝ uolūtate: ad quos diriguntᷣ: aperire ꝑsumat. ꝙ si quis de huiusmodi errore cōuictus fuerit: siquidem lr̄æ sunt munitæ sigillo pax: ultra ꝑdictā pœnā: stet degradatus ꝑ mensem: ꝙ si Prælat⁹ fuerit: dicat ex ordine totum psalteriū: & ieiunet ter in pane & aqua secreto: si aūt non fuerint munite sigillo Pax: stet degradatus per quindecim dies. Et si pręlatus fuerit dicat psalmos pœnitentia-

les & ieiunet ut ſupra. ℭ Eidem quoq; pœnæ Prę latos & fratres nr̃os quoſcũq;: qui lr̃as etiã priuatis ſigillis munitas/ uł fratribus qbuſcũq; directas intercipe ſeu aperire p̃ſumpſerint/ ſubiacere decernimus. ℭ Præter caſus aũt p̃dictos: fratres: qui ſine licẽtia prælati ſui ſcripſerint: aut lr̃as ad ſe directas legerint: abſolui non poſſint: niſi a Prælato ſuo. Et p̃ter hoc totiens ieiunent in pane & aqua quotiẽs cõtrauenerint: nec aliter abſolui poſſint. ℭ Quicunq; uero ex noſtra cõgregatione: etiam ſi fuerint hoſtiarii: uel hoſpites portãtes litteras: uel munuſcula: Prælato ea ſtatim præſentent: & nihil dicant: nec quibus diriguntur: nec aliis. ℭ Contrafacientes dicant ſuam culpam in capitulo & comedant in terra in refectorio.

ℭ De ueſtimentis & calciamentis fratrũ. Cap. lv.

VEſtimenta fratribus ſm locoꝝ qualitatẽ ubi habitant: uel aerum temperiẽ dentur: q̃a in frigidis regionibus amplius indiget: in calidis uero minus. Hæc ergo cõſideratio penes Abbatẽ eſt. Nos tñ mediocribus locis ſufficere credimus monachis p ſingulos cucullã: & tunicam. Cucullã in hyeme uilloſam: in æſtate uero purã: aut uetuſtam: & ſcapulare ꝑpter opa: Indumẽta pedũ pedules & caligas. De quarũ reꝝ oĩum colore: aut groſſitudine non cauſent monachi: ſed quales inueniri p̃nt: in

ꝓuincia qua habitant: aut qđ uilius cõparari põt.

¶ Declaratio.

IBi. De quaꝝ reꝝ omniũ colore. ¶ Propter hanc cãm in statu monastico uarius inoleuit mos: & uestium color. Nos aũt assumpsimus colorẽ nigrũ: beatissimũ Patrẽ nostrũ sectantes. Qui (ut legimus) nigro usus est colore. ¶ Idcirco ordinamꝰ: ꝗ oẽs cõgregationis nostræ monachi: uniformiter eadẽ qualitate pannoꝝ nigroꝝ: q̃tũ possibile fuerit: uestiant̃. ¶ Et hoc intelligimus de cucullis: scapularibus: tunicis: mãtellis & biretis. ¶ De aliis uẽstimẽtis interioribus statuimus: ꝗ sint alba uel nigra uel beretina. ¶ Caligas aũt & pedules albi uolumus esse coloris. ¶ Fratres uero nostri amodo nulla rõne utant̃ rascia: seu sargia Flandrensi: sed ſm nostrã antiquã cõsuetudinẽ grossiore. ¶ Ibi. Quod uilius cõpari põt. ¶ Diligẽter attendatur hæc particula regulæ. Nã cũ dicit: quod uilius: oẽm mollitiem: & pretiositatẽ: habitumq̃ delicatum excludit. Quod ꝓculdubio non modo ꝓ uestibus: sed pro oĩbus rebus: quibus: tum ad necessitatem: tum commodum corporis apparenter utimur: est accipiendum. ¶ Ideo tam salubribus regulæ monitis adhærẽtes: inuiolabiliter statuimus: ut nullus de cõgregatione nostra: cuiuscunq̃ dignitatis uel conditionis existat ꝓ usu suo uel cuiusuis de ipsa congregatione audeat expendere ꝓ iumento ad equitandum ultra ducatos ui

gintiquinq; computata sella: freno: & aliis fulcimentis: aut etiam uti iumento: cuius ualor cōmuni loco idem precium ducato⁊ uigintiquinq; excedat. ¶ Fulcimenta et ipsa; iuxta clementinam Ne in agro: nō modo auro & argēto: aut ęre non pmittimus esse ornata: sed nec clauis ferreis: aut stānatis: aut ornamētis coloratis: nisi q̄tum necessitas exposcit: cōcedimus adornari. ¶ Clamydes uero siue de pāno: siue de rascia sint cū rugis ꝑpe collarium more antiquo: & clausæ circū circa iuxta dictum Clementinæ: Ne in agro. & cum aperturis a lateribꝰ. Pilei siue de lana siue de palea nō excedāt cōmuniter preciū Bohoniorum uiginti. ¶ Vitet curiositas & preciositas in gladiis: tabulis: calcaribus: stiualibus: & omnibus rebus: qbꝰ utimur: Considerato: q̄ ex regula monetur monachus: qualibet uilitate: & extremitate esse contentus. ¶ In brachio autem cuiuscūq; panni: qui sit longitudinis trium palmorum: altitudinis: uel latitudinis sex uel circa ultra dimidium Ducati non expendatur. ¶ Contra uero prædicta facientes ipsis rebus careant: & arbitrio uisitatorum: uel capituli generalis puniantur. ¶ Et quoniam sæpissime in mutationibus fratrum cōtingit subori ri ambiguitates de pretio ipsorum uestimentorū: Præsenti ordinatione statuimus: q̄ p precio unius cucullæ: duo ducati cū dimidio: pro tunica nigra tres: pro tunica de rascia: si aliquibus erit

danda: duo: pro gunella nigra duo: ꝑ gunella alba: unus cum dimidio: & totidē: ꝑ gunella beretina: pro coretto unus: ꝑ mātello beretino tres: pro tunica beretina: duo cum dimidio: pro scapulari libræ quinq;: pro tunicella totidem: monetæ uenetæ exsoluant. ¶ Vestes uero monachis nr̄is necessarias: p annos quatuor ita diuidim⁹: ut uno anno dent tunica pānea & caligę. altero tunica de rascia: & gunella alba. Tertio cuculla & caligę. q̄rto gunella nigra: & corettū: Et quolibet anno tunicella & scapulare. Idem quoq; de cōmissis statuimus: ut uidelicet uno āno det mātellū: altero tunica. Tertio gunella beretina & corettum. Quarto gunella alba: & quolibet anno tunicella.

¶ Quas quidem uestes ita distinctas & distributas possunt frēs hr̄e quolibet anno si uoluerit: q̄ si non acceperint: ultra deinde petere non ualeant: ¶ Quod si cōtingat aliquem ex p̄dictis mutari ad aliud monasterium: non possit petere: nisi quantum eo anno: si non fuisset mutatus: erat habiturus. ¶ Ex gratia tamen in arbitrio fratris mutati sit: quam ex quatuor partibus habere maluerit: aut qua magis indiguerit. ¶ Q̄d si loco dictarum sic distinctarum uestium pecunia erit danda non teneatur monasterium: a quo discedit: dare monacho nisi ducatos quinq;: commisso quatuor computata tunicella & scapulari. ¶ Qui uero pellicia propter aliquam infirmitatem seu necessitatem

sitatem indiguerit: careat rata uenstimentorũ illo anno: sibi contingente. ℂ Fratribus autem intra annum mutatis prouideat utrunq; monasterium a quo & ad quod pro rata uestimentorum & temporis. Qui fratres non possunt neque tenere ad usum suum: neq; ferre secum ultra tres tunicellas & tria scapularia.

Diuisio prima. Regula.

ABbas autem de mẽsura prouideat: ut nõ sint curta ipsa uestimenta utentibus ea: sed mẽsurata. Accipientes noua: uetera semper reddant in præsenti reponenda in uestiario propter paupes. sufficit enim monachis duas tunicas: & duas cucullas habere propter noctes: & propter lauare ipsas res. Iam qđ supra fuerit: supfluum est: & amputari debet: & pedules: & quodcunq; est uetustum: reddant dum accipiunt nouum. Femoralia ii qui diriguntˀ in uia de uestiario accipiant: que reuertentes lota ibi restituant. Et cucullæ & tunicæ sint aliquanto iis: quas habere soliti sunt modice meliores. Quas exeũtes in uiam accipiant de uestiario & reuertentes restituant.

ℂ Declaratio.

IBi de mensura. ℂ In mensura uestium seruetˀ consuetudo nostra non de parua: sed de notabili dis-

¶Si debeat monachus litteras uel Eulogia ferentia curantes. ¶Itaq; cucullæ sint sine rugis hoc est sine faldis: longæ uno digito super terram: manicæ longę ultra manum extensam per dimidium brachii: largæ uero per tres quartas cum dimidio. ¶Tunicæ monachorum super collū pedis: quæ iuxta clementinā debent esse circumquaq; clausæ. Manicæ tunicarum ita largæ: ut possint capere alterum pugillum. ¶Scapularia monachorum sint longa super tunicam p dimidium quartæ: lataq; secundum latitudinem rasciæ. ¶Scapularia nouitiorum sint stricta & curta: & protendantur usq; ad genua. ¶Gunnellæ & tunicellæ per unam quartam super terram: quarum manicæ sint strictæ: sine bottonis. ¶Ordinamus autem: ne fratres nostri ullo tempore ad chorum refectorium & capitulum conuentualiter sine tunica accedant: ut disciplina & grauitas monasticha seruetur. ¶De caputiis autem ordinamus: ꝙ in quolibet monasterio habeatur forma a capitulo constituta quam sequantur. ¶Sed caputia scapularium sint aliquanto minora: ꝗ caputiis cucullarum. ¶Sine quibus casu grauissimæ infirmitatis cum hasta tantum siue patientia credimus absq; periculo excommunicationis posse fratres nostros stare. ¶Tunicæ commissorum sint super terram per quartam partem unius brachii: & similiter mantella: quæ circumclusæ sint cum aperturis a lateribus unde possint manus ex

trahere. ¶ Caputium cum hasta lata quatuor di-
gitis: & longa quantum possit caput circumire se
mel: quod portare eos omnino uolumus: cum
per ciuitates uel ad processiones ire necnõ ad cõ-
muniõem sanctam accedere contigerit. ¶ Color
autem omnium uestium extrinsecarum eorum sit
berretinus obscurus: quantum haberi possit. Mã
tella quoq; ipsorum & tunicæ non sint de rascia:
sed de panno. ¶ Accipientes autem noua: intra
octo dies: lota & munda omnino restituant uete
ra secundum regulam. Contrafacientes dicant su
am culpam in capitulo: & comedant semel in pa-
ne & aqua in refectorio: & priuẽtur rebus nouis
quousq; restituant uetera. ¶ Ibi: duas tunicas.
Ordinamus ꝙ fratres nostri habeant singuli tuni
cam unam de panno: possint etiam alteram habe
re pro æstate de panno uetusto: seu de rascia: ha-
beant & cucullam: quæ secundum clementinã:
Ne in agro: uocatur floccus: & scapulare: quod
habet quasi formam cucullæ. De interioribus
uero uestibus Prælatorũ discretioni relinqmus.

Diuisio secunda. Regula.

STramenta autem lectorum sufficiant matta: sa
gum: lena: & capitale: quæ tamen lecta frequen-
ter ab Abbate scrutanda sunt propter opus pecu
liare; ne inueniatur; & si cui inuentum fuerit;

Quod ab Abbate non accæperit: grauissimæ disciplinæ subiaceat. Et ut hoc uitium peculiare radicitus amputet: dentur ab Abbate omnia: quę sunt necessaria: idest cuculla: tunica: pedules: caligæ: bracile: cultellus: graphium: acus: mappula: tabulę: ut omnis auferatur necessitatis excusatio: a quo tñ Abbate semper cõsideret illa snia actuũ Apostolorũ: quia dabat singulis: ꝓut cuiq; opus erat. Ita ergo/ & Abbas cõsideret infirmitatẽ indigentiũ: non malã uoluntatẽ inuidentiũ. In oibus tñ iudiciis suis Dei retributionem cogitet.

¶ Declaratio.

Ibi. Qui tamen lecti &c. ¶ Pro obseruantia huius textus: Prælati: uel quibus ipsi mandauerint: bis aut ter in anno scrupulose omnes cellas uisitent: aut uisitari faciant: nec permittant in dictis cellis teneri poma: odoramenta cuiuslibet generis: specula: aut alia statui religiosorum non competentia: Et superflua omnia amputent iuxta regulam. ¶ Et cum monachis: usus lineoꝝ interdicat: hoc præcipue in stramentis lectorum seruari debet: Quod etiã de caligis intelligit. ¶ Licet tñ super saccum aut mattam pannũ laneum habere aut lineum grossiorem: qui possit remoueri/ & ablui.

¶ De mensa Abbatis. Cap. lvi.

Mensa Abbatis cũ hospitib⁹ & peregrinis sit sem-

per quotiēs tamē minus sunt hospites: quos uult de fratribus uocar̄: in ipsius sit potestate. Seniorē autem unū aut duos: semp cum fratribus dimittē dum procuret propter disciplinam.

¶Declaratio.

IBi. Quotiens minus sunt hospites: quos uult &c. ¶Vel si eligit esse in refectorio cum fratribus magis laudamus.

¶De Artificibus mo nasterii. Cap. lvii.

ARtifices si sunt in monasterio: cum omni humilitate & reuerentia faciant ipsas artes: tamen si permiserit Abbas. ꝙ si aliquis ex eis extollitur ꝑ scīa artis suę: eo ꝙ uideatur aliquid conferre monasterio: hic talis euellatur ab ipsa arte: & denuo ꝑ eā non transeat: nisi humiliato ei iterum Abbas iubeat. Siquid uero ex operibus artificum uenundandum est uideant ipsi: ꝑ quorum manus transigenda sunt: ne aliquam fraudem præsumāt inferre. Memorent̄ Ananię: & Saphiræ: ne forte mortem: quam illi in corpore pertulerūt: hāc isti: uel omnes: qui aliquam fraudem de rebus monasterii fecerint: in anima patiant̄: in ipsis autem preciis: nō surripiat auaritię malum: sed semp aliquantulum uilius det̄: q̄ a sæcularibus dat̄: ut in omnibus glorificetur deus.

¶ Declaratio.

ARtifices si sunt in monasterio &c. ¶ Hortamur Prælatos: ne faciliter eximant fratres propter eorum artes a diuino officio/a communibus exercitiis/& aliorum fratrum obseruantia nisi animæ uel corporis saluti necessariū esse censuerint: uel aliqua incubuerit necessitas: ob quam sic expedire iudicauerint. ¶ Artem uero archimię nullū cōgregationis nostræ p se/uel p alium quoquomodo exercere uolum⁹: & hoc in uirtute sanctę obedientiæ pcipiendo mādamus. ¶ Siqs aūt: qd deus auertat: huic curioso uitio se implicuerit/ cōuictus/stet degradatus p mensem: & qualibet hebdomada comedat una die pane & aqua in terra in refectorio. ¶ Nullus autē audeat imprimere/uel imprimi facere noua opa sua: uel alterius sine capituli generalis cōsensu. Qui cōtrauenerit dicat suā culpam in caplo: & totum ex integro psalteriū Et prętere a ipsa opera omnia sine fraude Prælato cōsignet: & illis priuetur.

¶ De disciplina suscipiendorum fratrum. Cap. lviii.

NOuiter ueniens quis ad conuersionem/nō ei facilis tribuat igressus: sed sicut ait apostolus. Probate spiritus: si ex deo sunt. Ergo si ueniens perseuerauerit pulsans: & illatas sibi iniurias & difficul

tatem ingressus: post quatuor aut quinque dies uisus fuerit patienter portare/ & persistere petitioni suæ/annuatur ei ingressus: & sit in cella hospitum paucis diebus. Postea sit in cella nouitiorum: ubi meditetur/ & manducet: & dormiat. Et senior ei talis deputetur: qui aptus sit ad lucrandas animas: & qui super eum omnino curiose intendat: & sollicitus sit: si reuera deum quærit: & si sollicitus est ad opus dei / ad obedientiam ad opprobria. Prædicentur ei omnia dura & aspera per quæ itur ad deum: & si promiserit de stabilitatis suæ perseuerantia: post duorum mensium circulum legatur ei hæc regula per ordinem: & dicatur ei. Ecce lex/ sub qua militare uis. Si potes obseruare/ ingredere: si uero non potes liber discede: si adhuc steterit: tunc ducatur in supradictam cellam nouitiorum: & iterum probetur in omni patientia. Et post sex mensium circulum/ relegatur ei regula: ut sciat ad quod ingrediatur. Et si adhuc stat. Post quatuor menses iterum relegatur ei eadem regula. Et si habita secum deliberatione promiserit se omnia custodire/ & cuncta sibi imperata seruare: tunc suscipiatur in congregatione: sciens se sub lege regulæ constitutum: ꝙ ei ex illa die non liceat egredi de monasterio / nec collum excutere de sub iugo regulæ: quam sub iam morosa deliberatione licuit ei excusare aut suscipere.

De disciplina suscipiendo℞ fratrū.

¶Declaratio.

NOuiter ueniens &c. ¶Ideo ordinamus: ꝙ nullus ueniens recipiatᷣ ad ingressum religionis: sine cōsensu maioris partis senio℞ computata uoce Prælati. ¶Ibi. Post quatuor aut qnq; dies. ¶Declaramus ꝙ nouitius stet his diebus cū suis uestibus sæcularibus. ¶Ibi manducet & dormiat. Quia in nostris monasteriis nō habemus loca apta ad hoc cōsueuimus: ꝙ nouitii in refectorio comedant simul cum monachis: sed in mēsa segregata ab eis: ubi cōmode uideri possint a patribus & dormiāt in dormitorio. ¶Et ibi. Ad opus dei. ¶Aduertant Patres: ꝙ si nouiter ueniens sit ita litteratus: ꝙ officium diuinum possit dicere: aut uerisimiliter addiscere: eū recipiāt in clericū: alias in cōmissum. ¶Ibi. Liber discede. ¶Qui nouiti⁹ si discesserit: aut fuerit expulsus: in alio monasterio nō recipiatur: absq; participatione Prælati: a quo repudiatus fuerit: necnō capituli generalis licentia: siue regiminis intra annum. Et tunc per annū ꝓbetur: anteq̄: profiteatᷣ. ¶Quando uero aliquis nouitius est repudiatus a cōuentu: ultra in monasterio permanere non permittatur. ¶Determinata itaq; per prælatum & seniores nouitii receptione. Fiat ei in sero mandatum: in capitulo per patrem monasterii astantibus fratribus: ut dictū est in capitulo de hospitibus suscipiendis: & induatᷣ uestimentis religiosis: in loco: quo iusserit Abbas.

¶ Sequẽti mane ad missam statim post cõionem sacerdotis: & conuentus: quando fit cõmunio generalis: ad altare maius ab ipso Abbate det' ei habitus nouitialis: Chlamys/ uidelicet & scapulare strictum: nisi fuerit professus alicuius monasterii uel ordinis: cui tunc detur scapulare professorũ cum dicta chlamyde: facta tamen ex utraq; parte protestatione: ut ex hoc non intelligatur nostræ congregationis professus: donec transacto anno recipiatur ad stabilitatem. ¶ Debet autem a patre & patribus monasterii recipi: & lecta in ecclesia petitione sua post offertorium: detur illi cuculla: et prætermissis aliis solemnitatibus ad pacis osculum recipiatur. ¶ Ibi. Suscipiatur in congregatione. ¶ Ita tamen: ut prius habeatur licentia a capitulo generali: uel uisitatoribus suis in actu uisitationis: ac consensus maioris partis seniorum computata uoce Prelati: qui hoc casu quatuor ad minus uocentur: supplendo ex maturioribus: antequam proponatur conuentui: si recipi debeat. Nec etiam habita licentia & consensu: præfatis: recipiatur: nisi duæ partes conuentus consentiãt: secundum priuilegia nostra. ¶ Hoc stricte mandãtes: ut nullus ea: quæ in capitulo dicta de nouitio fuerint: quæ maxime scandalum generare possent: ipsi/ nec aliis audeat reuelare. Siquis uero cõtrafecerit: dicat suam culpam in capitulo: & comedat in pane & aqua in terra in refectorio. ¶ Et ut

liberius & cum pacis conseruatione omnia procedant. Volumus/ꝙ si fuerit in cōuentu/aliquis dicti nouitii cōsanguineus: etiam si ipsius monasterii Prælat⁹ fuerit: tempore eiusmodi discussionis capitulum exeat: ut liberius fratres: quid de ipso nouitio sentiāt: loqui possint. ¶ In danda autem uoce Ballottę suæ: sicut & cæteri fratres capitulo intersit. ¶ Eadem quoq; ratione de Magistro nouitiorum idem censemus. Vt uidelicet non intersit: tam cū congregatis superioribus: q̄ in conuentu: quādo de nouitio tractabitur. Sed dicta prius simpliciter opinione sua: exeat: donec huiusmodi tractatus ineatur: postea uero ballottationi ubiq; intersit.

¶ Diuisio. Regula.

SVscipiendus autem in oratorio coram omnibus promittat de stabilitate sua: & conuersione morū suorum: & obediētia: coram Deo & sanctis eius: ut si aliquādo aliter fecerit: ab eo se damnandum sciat: quem irridet. De qua promissione sua faciat petitionem ad nomen sanctorum: quo℞ reliquiæ ibi sunt: & Abbatis præsentis. Quam petitiōem manu sua scribat: aut certe si nō scit lr̄as: alter ab eo rogatus scribat. Et ille nouitius signum faciat: & manu sua eam super altare ponat. Quam dum posuerit: incipiat ipse nouiti⁹ mox hunc uersum. Suscipe me domine sm̄ eloquium tuum: & uiuā:

& non confundas me ab expectatione mea. Quē uersum omnis congregatio tertio respondeat: adiungentes/ Gloria patri. Tūc ipse frater nouitius prosternat' singulorum pedibus: ut orent pro eo: & iam ex illa hora in congregatione reputet': Res/ si quas habet: aut eroget prius pauperib⁹: aut facta solemniter donatione conferat monasterio: nihil sibi reseruans ex omnibus. Quippe qui & illo die nec ꝓprii corporis pātē se habiturū sciat. Mox ergo in oratorio exuat' rebus ꝓpriis: qb⁹ uestit⁹ est: & induat' rebus monasterii. Illa aūt uestimenta: quibus exutus est. Reponantur in uestiario conseruanda: ut si aliquando suadente diabolo cōsenserit: ut egrediatur de monasterio: quod absit: tūc exutus rebus monasterii proiiciat'. Illam tñ petitiōem eius: quam super altare Abbas tulit: nō recipiat: sed in monasterio reseruetur.

¶ Declaratio.

Bi. Faciat petitionē. ¶ Forma petitionis erit hęc. Videlicet. In nomine domini nostri Iesu Christi. Anno a natiuitate eiusdem. M. D. XX. Die. N. Mensis N. Ego Domnus N. De tali loco promitto stabilitatem meam & conuersionem morum meorum: & obedientiam: sm regulam sancti Benedicti: Corā deo: & omnibus sanctis: quorum reliquiæ habentur in hoc monasterio N. N.

De disciplina suscipiendo℞ fratrũ de. N. in præsentia uenerandi Patris domni N. eiusdem monasterii Abbatis uel prioris: & monachorum eiusdem monasterii: sub congregatione Casinensi: alias sanctæ Iustinæ de Padua. Ad cuius rei fidem / hanc petitionem manu propria scripsi. Si nescit scribere / dicat: scribi feci: die / quo supra. Et propria manu faciat crucem in chartula petitionis. ¶ Deinde post orationes / uestium benedictionem / ac susceptionem: sanctiq; spiritus inuocationem: & cæteras regulæ & congregationis consuetas solemnitates / recipiatur ab omnibus ad osculum pacis. ¶ Declaram⁹ etiam & firmiter statuim⁹ commissos nostros fratrum nostrorum nomine censeri: & in eorum numero computari debere. Qui nostris priuilegiis inscripti & specialiter nominati: gratiis: indulgentiis & immunitatibus sicut cæteri monachi / plenissime gaudent. ¶ Et ut tranquillioribus animis propositi sui domino exhibeant famulatum: & actiuæ uitæ: cui maxime inseruire noscuntur: operam feruentius impendant: omnium bonorum tam spiritualium q̃ temporalium: quæ in nostra congregatione fiunt: & fient in posterũ: ipsos commissos tanq̃ cęteros fratres cõparticipes esse cẽsemus. Prouideat᷑ etiã eo℞ necessitatibus tam spũalibus q̃ corporalibus omni charitate & sollicitudine. Fiantq; orationes & missę post mortẽ: sicut proprie pro monachis.

¶ Qui

¶ Qui commissi post completum biennium probationis: & non ante: quando Prælato cũ senioribus suis uisum fuerit: ac de concordia: & cõsensu omnium ipsorũ: quos quatuor saltem ultra uocem prælati esse uolumus: aut duarum partiũ cõuentus: si ipsi non cõuenerint: ad stabilitatem recipiantur. Quæ receptio fiat in capitulo: datoq; illis a Prælato mantello & caputio in signum receptionis & stabilitatis: ab ipso & ab omnibus fratribus recipiantur ad osculum pacis. ¶ Et donec nobiscum perseuerauerint: teneantur seruare castitatem: paupertatem: & obedientiam. ¶ Qui tamen debent & ipsi aliqd' pensum seruitutis Deo psoluere. Videlicet in nocturnis & matutinis trigintatres Pater/& Aue maria. Ad primã: tertiã: sextam: & nonam: & Completorium per quamlibet horam. Septem. Ad uesperas autem duodecim. ¶ Præterea ultimi secundum suos ordines stent ubiq; post monachos. ¶ In refectorio autẽ comedant ad quandam mensam: a monachis separatam. ¶ Attendatur etiam: ne diebus festis uacent ocio. ¶ Siquis uero eorum uitiosus aut scandalosus post receptiõem repertus fuerit: Seruetur circa eum forma regulæ: secũdum meritum culpæ usq; ad expulsionem. ¶ Ad quam tamen nolumus quenquam Prælatorum procedere: nisi seruatis: quæ supra in susceptione eorum statuimus: uidelicet cum consensu omnium seniorum:

aut duarum partium conuentus: si non conuene-rint. ¶ Ordinamus preterea ꝙ de cætero nulli cõ missorum nostrorum permittatur litteras addisce re: neq; in clericum recipi possint: Qui uero lege re sciunt: cum lnia superiorũ suoꝝ: seorsum: & ita legant: ꝙ cæteri non prouocentur: et oriat̃ scan-dalum. ¶ Præfigimus etiam oblatis nostris termi num cõfitendi saltem semel in mense: & commu-nicandi in solennitatibus præcipuis. ¶ Ipsi obla-ti: si sunt litterati: dicant officium de Domina: & officium mortuorum: nec non aliquando septem Psalmos pœnitentiales cum litaniis: secundum suam deuotionem. ¶ Si autem sunt idiotæ: dicãt officium: sicut commissi: uel saltem quotidie co-ronam de Domina maiorem.

¶ De filiis nobilium uel pauperum: qui offe-runtur. Cap. lix.

Siquis forte de nobilibus offert filium suum Deo in monasterio: si ipse puer minor ætate est: Paren tes eius faciant petitionem: quam supra diximus. Et cum oblatione ipsam petitionem & manum pueri inuoluant in palla altaris: et sic eum offe-rant. De rebus autem suis: aut in præsenti petitio ne promittant sub iureiurando: quia nunquam per se: neq; per suspectam personam: nec quoli-bet modo ei aliquãdo aliquid dent: aut tribuant

occasionem habendi. Vel certe si hoc facere noluerint: in elemosyna monasterio pro mercede sua faciant ex rebus: quas dare uolunt monasterio: donationem: reseruato sibi: si ita uoluerint usufructuano. Atq; ita omnia obstruātur: ut nulla suspitio remaneat puero: per quam deceptus perire possit: quod absit: quod experimento didicimus. Similiter autem & pauperiores faciant. Qui uero ex toto nihil habēt: simpliciter petitionem faciant: & cum oblatiōe offerant filium suū coram testibus.

¶ Declaratio.

IBi. Si puer minor ętate. ¶ Huius modi pueros minoris ætatis nullatenus in congregatione recipimus: ut supra in capitulo trigesimo. de pueris minori ætate.

¶ De sacerdotibus: qui uoluerint in monasterio habitare. Cap. lx.

SIquis de ordine sacerdotum in monasterio se suscipi rogauerit: non quidem ei citius assentiatur. Tamen si omnino perstiterit in hac petitione: sciat se omnem regulæ disciplinam seruaturum: nec aliquid ei relaxabitur: ut sit: sicut scriptum est. Amice ad quid uenisti? ¶ Concedatur ei tamen post Abbatem stare: & benedicere: aut missas tenere: si tamen iusserit ei Abbas. Sin

alias nullatenus aliqua psumat: sciens se disciplinæ regulari subditum: & magis humilitatis exempla omnibus det. Si forte ordinationis: aut alicuius rei causa fuerit in monasterio: illum locum attendat: quando ingressus est in monasteriũ: nõ illum: qui ei pro reuerentia sacerdotii cõcessus est. Clericorum autem: siquis eodem desiderio monasterio sociari uoluerit: loco mediocri collocetur. Et ipse tamen si promittit de obseruatione regulæ uel propria stabilitate.

¶Declaratio.

SIquis de ordine sacerdotũ &c. ¶In sacerdotibus & clericis congregationem nostram ingredietib⁹ obseruamus ordinem pfessionis. ¶Verum præsbyteros ppter sacerdotii reuerentiam sup alios nouitios collocamus. Idem quoq; potest facere Prælatus de aliis: si sibi uidebit: aliqua rõnabili causa. Quibus tamen propter hoc nõ intendim⁹ piudicare: quo ad tempus pfessionis. ¶Inhibemus et plerunq; psatis sacerdotibus celebrationẽ missarũ ad tẽpus: ut ex hoc eo℞ humilitas cõprobet: & ut eam etiam melius addiscant.

¶De monachis peregrinis: qualiter suscipiãt Cap. lxi.

Siquis monachus peregrinus de longinquis puinciis superuenerit: si pro hospite uoluerit habitare in mona-

in monaſterio:& contentus fuerit cõſuetudine lo
ci:quam inuenerit:& non forte ſuperfluitate ſua
perturbat monaſterium: ſed ſimpliciter cõtẽtus
eſt: quod inuenerit:ſuſcipiatur quanto tempore
cupit. Siqua tamen rationabiliter & cum humili-
tate charitatis reprehendit aut oſtẽdit:tractet Ab
bas prudenter:ne forte per hoc ipſum dominus di
rexerit. Si uero poſtea uoluerit ſtabilitatem ſuam
firmare:non renuatur talis uoluntas:& maxime:
quia tempore hoſpitalitatis potuit uita dignoſci.
Quod ſi ſuperfluus aut uitioſus inuentus fuerit
tempore hoſpitalitatis:non ſolũ debet ſociari cor-
pori monaſterii:uerum etiam dicatur ei honeſte:
ut diſcedat: ne eius miſeria etiam alii uitientur.
Quod ſi non fuerit talis:qui mereat̃ proiici: non
ſolum ſi petierit:ſuſcipiatur congregationi ſocian
dus:ueꝝ etiam ſuadeat̃:ut ſtet:ut eius exẽplo alii
erudiant̃:& quia in omni loco uni domino ſerui-
tur:& uni regi militat̃. Quem etiam ſi talem eſſe
perſpexerit abbas:liceat eum in ſuperiori aliquan
tulum conſtituere loco:Non ſolum autem Mona
chum:ſed etiã de ſupradictis gradibus Sacerdotũ
uel clericorũ: ſtabilire poteſt Abbas in maiori: q̃
ingreditur loco:ſi eius talem proſpexerit uitam.
Caueat autem Abbas:ne aliquando de alio noto
monaſterio:Monachum ad habitandum ſuſcipi-
at ſine conſenſu Abbatis eius:aut litteris cõmen-
datitiis, quia ſcriptum eſt, Quod tibi non uis fie

ri: alteri ne feceris.

℄ Declaratio.

IBi. Congregatiõi sociãdus. ℄ Pater noster in Regula uidetur concedere monachos alterius monasterii suscipi posse: si tñ litteras cõmendatitias habuerunt. Verum cum temporibus nostris multæ succreuerint religiones: uariiq; sint eo℞ mores: & ex his plerique leuitate potiusq̃ sanctitatis zelo propria deserentes loca ad nostraq; accedentes difficillime iam assumptos ualeant depõere mores: ita ut suã uarietate uel murmuratiõibus seu detractionibus eo℞: quæ uident: uel instabilitate sua sæpissime gregem cõturbent: & cum longa experientia didicerimus: raro tales ad profectum dictis causis peruenisse. ℄ Propterea ut eorum stabilitati: et nostræ congregationis paci utiliter consulamus: ordinamus primo q̃ nullus de ordine mendicantiũ suscipiatur ad monachatum in congregatione nostra. Quia ex constitutione domini Martini Papę quinti: recipientes essent ipso facto excõmunicati & ipse receptus cogeretur redire ad suũ ordinem. ℄ Ordinamus etiam q̃ professi in congregatione nostra: si alibi stabilitatem suam firmauerint: amplius in congregatione nõ recipiantur: sine cõsensu capituli generalis. ℄ Item de aliis ordinibus: in quibus aliquod monasterium fuerit in obseruantia nõ recipiant̃ uniendi corpori congregationis: Sed moneant̃: ut pseuerent ea uocatione: qua uo

cati sunt: nisi esset persona adeo notabilis & tantę maturitatis: q̄ dubitari non posset: quin nisi zelo sanctioris uitæ uelit mutare statum. ¶ Si uero nullū monasterium fuerit in obseruātia in suo ordine: aut constiterit eum nunq̄ fuisse in obseruantia regulari: talis suscipi possit: quia in his cessant causæ prædictæ. ¶ In supradictis tñ ꝓhibitionibus: exceptis de mendicantibus dispensationē generali capitulo reseruamus.

¶ De Sacerdotibus monasterii. Cap. lxii.

SIquis Abbas sibi Prębyterum: uel Diaconē ordinare petierit: de suis eligat: q dignus sit sacerdotio fungi. Ordinatus aūt caueat elationē aut supbiam: Nec quicq̄ præsumat: nisi quod ei ab Abbate præcipit: Sciens se multo magis disciplinæ regulari subditū. Nec occasione sacerdotii obliuiscatur regulæ obedientiam & disciplinam: sed magis ac magis in domino proficiat. Locum uero illum semper attendat: quo ingressus est in monasteriū præter officium altaris: aut si forte electio congregationis & uoluntas Abbatis pro uitæ merito cū promouere uoluerit. Qui tamen regulam a Decanis uel Præpositis cōstitutam sibi seruare sciat. q̄ si aliter præsumpserit non sacerdos: sed rebellio iudicetur. Et sæpe admonitus si non correxerit: etiam episcopus adducatur in testimonium.

Quod si non emendauerit clarescentibus culpis: proiiciatur de Monasterio: si tamē talis fuerit eius contumacia: ut subdi: aut obedire regulę nolit.

¶ Declaratio.

I Bi. Eligat Abbas. ¶ Cum consilio & consensu maioris partis seniorū suorū computata uoce Prelati. ¶ Et ibi. Qui dignus sit. ¶ Ideo uolumus q̄ patres mōasteriorū: una cum senioribus prius diligēter: ad sacros ordines: maxime uero ad sacerdotiū promouendos examinent super sufficientia & literatura: moresq; & uitam attentius considerent. Et si humana tamē fragilitate considerata: fuerint iudicati idonei officium implere: ad quod assumū tur: Considerato q̄ in monachis: qui curam nō hābent animarū: non exigit̄ tanta sufficientia quanta in aliis: qui hanc curam habent: non prius ordinent̄ q̄ obtenta licētia a capitulo generali: aut saltem a suis uisitatoribus: etiam si alter actu: & non officio uisitator esset. ¶ Quam tamen licentiam dare non possint: nisi cum in actu uisitationis sūt: ut si opus fuerit pręsentialiter eos examinare possint: ac uitam & mores intelligere. ¶ Casu tamen magnæ necessitatis: puta pro morte aliorum sacerdotum uel amotione: ita q̄ scandalum esset expectare tempus capituli: uel uisitationis: sufficiat licentia Præsidentis: uel unius uisitatoris. ¶ Vel si.

artior necessitas urgeret Prælati & seniorum. Præmissa ut diximus examinatiōe & discussione circa ordinandos. ℂ Hoc sane ante omnia attendentes ꝙ nullus etiam his stantibus necessitatibus ad aliquem ordinem promoueatur: nisi de triennio in triennium a die ingressus Religionis. ℂ Visitatores tamen possint ex legitima causa dispensare ꝑ duos aut tres tantum menses: cum huiusmodi ordinandis. ℂ Mandantes uniuersis prælatis nostrę Congregationis quatenus pro missis nouis celebrandis nō ꝑmittant solemnes inuitationes: aut oblationes fieri: sed pure ac simpliciter fiat: pro ut nostræ consuetudinis est. ℂ Si quos aūt capitulū proxime p̄teritum ad prę̄fatos ordines eoꝝ ī̄sufficientia: uel alia causa nō admiserit: nullatenus eis licentiam dare possint præfati: nec ad ordines ꝓmoueri facere: nec promoueri poterūt: nisi rursus petita & obtenta licentia a Capitulo generali.

ℂ Si autem quæ supradiximus seruata nō fuerint: aut ordinatus nō fuerit idoneus repertus suspendatur ab ordinis illius administratione: donec iudicetur idoneus. Et Pater qui causa eius ordinationis fuit: puniat̄ iudicio Capituli generalis. ℂ Caueant tamen patres ne primo anno: quo quis Frater in aliquo monasterio deputat̄ eundem ad ordines sacros promoueri faciant: nisi seruatis supradictis omnibus: Et insuper habito consensu Prælati & senioꝝ monasterii: in quo prius idem frater

morabatur: & licentia patris Præsidentis. ℂ Ordinati uero sacerdotes: si celebrare noluerint: dicāt antiphonas: nisi aliqua legitima cā maioris partis seniorꝝ arbitrio approbanda excusent. ℂ Et quia ad sacerdotis officiū pertinet: ligare & soluere: ubi auctoritas & scientia requirit: iniungimus Prælatis: ut ad audiendas cōfessiones sæcularium eligāt fratres ad id idoneos: uel qui probabiliter apti sūt esse idonei: Quas tñ prius dicere faciant: uel a fratribus doctis: uel ab aliis si cōmode fieri poterit: saltem ad hoc officium in genere necessaria: & prius examinent: an idonei sint: uel probabiliter præsumi possit: exercendo actum cōfessionis futuros idoneos. ℂ Et hoc diligentius attendi uolumus. Ne: quod absit: in præiudicium animarum: & confusionem religionis ipsum officium exerceri cōtingat. ℂ Fratres uero sic electi studeant diligenter huic tam cōmēdabili opi se aptos reddere: oēmq; industriam adhibeāt & curā ob dei honorē & salutē animaꝝ: qua nihil est Deo acceptius: ut quā melius possunt: tam piū opus utiliter exequant: quod ut dignius impleri queāt: etiam uisitatores: si opus fuerit: Prælato ea sollicite seruare mandabunt. ℂ Et licet ex priuilegiis nostris fratres electi ad audiendas sæcularium confessiones olim ꝑ priuilegium Eugenii quarti haberēt casus Episcopales: hodie tamē per indultum Leonis decimi: per simplicem deputationem non intelligunt habere

dictos casus: nisi a prælato expresse concessi fuerint. ℂ Vñ ne faciliter eis abutant̃. Declaret Prælatus specifice: quando eos instituit ad audiendas confessiones: quos casus sibi reseruat: & a quibus permittit eos absoluere posse. ℂ Consueuerũt tamen Prælati sibi reseruare uotoꝝ permutationes: incertoꝝ dispensationes: excõmunicationem propter sententias ab homine latas: homicidium uoluntarium & huiusmodi etiam benefacient reseruando: si sibi uidebitur. ℂ Interdicat etiam Prælatus iis: quos ad audiendas confessiones instituit: ne qua uis occasione: seu prætextu pietatis: & elemosynæ faciendæ pauperibus: neq; etiam promissis celebrandis aliquam pecuniam petant: aut oblatam accipiant a confitentibus: quo uis quæsito colore: sibi hunc casum: si quis cõtrafecerit reseruando: & pro qualitate excessus: si sibi uidebitur: etiam usq; ad priuationem dicti officii puniendo. ℂ Quod si qs ex cõfitentibus ptinacius insisteret aliqd dare: ad sacristam monasterii dirigat̃. ℂ Licet aũt in nostris monasteriis oẽs uenĩetes ad nos possint cõmunicare iuxta priuilegia nostra: tamen declarauit Dominus Eugenius quartus: non esse intelligendum de die Pasche: quo tempore non licet Ciues locorum: ubi sita sunt monasteria absque suorum superiorum licentia communicare: sed forenses possint sine licentia. ℂ Tamen dominus Pius secũdus cõcessit oraculo uiuę uocis toti

congregationi nostræ: ut omnia sacramenta ẽt in die Paschæ cõferri possint per monachos: Peregrinis famulis & hospitibus: quos in monasteriis nostris contigerit infirmari. ℭ Inhibemus p̄terea ne Prælati aut monachi nostræ cõgregatiõis occasione uisitationis: aut custodię infirmoꝝ extra monasteria dormiant. ℭ Ad sepulturas uero: & mortuorũ exequias nulli accedere liceat. ℭ Ad p̄cauẽdos aũt casus suspectos: pro cõseruatione bonæ famę: q̄ sæpius mulierũ cõuersatiõe maculari solet: edicto ꝑpetuo: & irrefragabili cõstitutiõe ꝓhibemus & districte p̄cipiendo mandamus: ne sub cura nr̃a monasteria Monialium ullatenus acceptẽtur: nec earũ: aut aliarum mulierum cuiuscunqꝫ status: gradus: ætatis aut conditionis existant confessiones audiant̃ intra uel extra monasteria nostra: nisi forte dũtaxat in illis monasteriis: quæ curam habent animarum: & earũ tantũ: quæ subsunt Parrochiæ monasteriorum. Et hoc superueniente ineuitabili necessitate. ℭ Nec quis de Congregatione nostra audeat instruere: uel informare quempiam de modo: quo patres Congregationis induci possint ad huiusmodi monasteria recipienda: dando eis formam et modũ: quem circa hoc seruare debeant: grauissime si contrafecerit puniẽdus. ℭ Accessus quoqꝫ ad ea monasteria: acceptiõem munusculoꝝ litterarum: uel nuntiorum monialium pari lege ꝓhibemus. Sitqꝫ casus Prælato reseruatus: a quo:

nisi ab ipo: nullus poterit absolui: Fratres uero nostri fugitiui: uel qui extra obedietiã nostram ad sacros ordines promouentur: si redierint non pmittant in eis ministrare: nisi per capitulum generale cum eis dispēset: & ex nouem diffinitoribus octo consentiāt: Prætereq̄ si in apostasia ordines recepissent. ¶ Expulsos aūt ultra nō recipimus: ut supra dictum est in Capitulo. xxix.

¶ De ordine cōgregationis. Cap. lxiii.

ORdines suos in monasterio ita cōseruent: ut conuersionis tempus: & uitæ meritum discernit: uel ut Abbas constituerit: qui Abbas non cōturbet gregem sibi cōmissum: nec quasi libera utens potestate: iniuste disponat aliquid: sed cogitet semp quia de omnibus iudiciis & operibus suis redditurus est Deo rationem. Ergo secundum ordines: quos cōstituerit: uel quos habuerit ipsi fratres: sic accedant ad pacem: ad cōmunionem: ad Psalmū imponendum: in Choro standum. Et in omnibus omnino locis: ætas non discernat: in ordine nec præiudicet. Quia Samuel & Daniel pueri Presbyteros iudicauerūt. Ergo exceptis iis: quos ut diximus altiori consilio Abbas prætulerit uel degradauerit certis ex causis: reliqui omnes: ut conuertuntur: ita sint. Vt uerbi gratia: qui secūda diei hora uenerit in monasteriū iuniorem se nouerit esse

illo: Qui prima hora diei uenerit: cuiuslibet ætatis aut dignitatis sit.

ℭDeclaratio.

IBi. Secundum ordines: quos constituerit. ℭDeclaramus secũdum morem nostrũ antiquũ: ꝙ post Abbates: Priores Claustrales: siue ubi eẽt titulus Prioratus: Primus decanus locum habeãt post ꝑdictos Decani: post Decanos magistri nouitiorum: postea Cellerarii: si locum superiorẽ tenuerint: post Præfatos sequantur cæteri secundũ ordinem suæ professionis: prçterq̃: qui aliqua causa degradati fuerint. ℭNon prohibemus tamẽ ꝑpter hoc: quin rationabili causa Prælatus iuxtam regulam de dictis aliter disponere possit. ℭVt autem prædictus ordo melius seruari possit: habeat in singulis monasteriis matricula omnium fratrũ: nostræ congregationis professoꝝ: in qua singulis annis scribantur Fratres. Qui professionem emiserint: ponendo diem & annum. ℭIbi exceptis iis quos ut diximus &c. Ad omnẽ ambiguitatẽ tollẽdam in nostra cõgregatione circa illos: quos altiori consilio duximus præferendos: ordinamus. Quod pater Præsidens omni tempore teneat primum locum inter Patres congregationis. Sedem etiam Abbatis in Choro: si ibi præsens fuerit: teneat: quo a Choro absente: liceat Abbati tenere

sedem suam. Benedictionem & omnia signa tam particularia q̃ generalia faciat ubiq; : incipiat Te deum laudamus : cantet Euangelium ad matutinum & antiphonas duplices. ℂ Id ipsum faciant etiam uisitatores cum in actu uisitationis absente Præsidente fuerint: & teneant primam secundi Chori sedem. Quo tempore uel si forte Præsidens adsit in signum reuerentiæ: Prælatus loci et si esset uisitator teneat secundam sedẽ primi Chori. ℂ Quod si uisitatores fuerint in aliquo monasterio: & non causa uisitationis teneãt quidẽ semper locum super Prelatum: sed signa dũtaxat præeminentiæ faciant principalia sibiinuicem deferẽdo: secundum ordinem professionis suę: nisi forte Prælatus loci esset & ipse uisitator: quia tunc in monasterio suo tantum: etiam super antiquiores uisitatores locum tenebit: ratione particularis regiminis. ℂ Visitator autem actu: & non officio: si Prælatus extiterit : tempore uisitationis tantum præcedet Prælatum loci: nisi qui uisitatur esset & ipse uisitator officio: quo casu immediate post ipsum locum teneat: Et eo absente omnia signa faciat. Sicut & cæteri uisitatores. ℂ Idem seruetur in uisitatore actu: qui non esset Prelatus: ut uidelicet omnia signa faciat: absente Prælato : sicut cæteri uisitatores Prælati. ℂ Reliq. uero Prælati faciant ubique in absentia Prælati & uisitatorum signa præeminentiæ : sibi inuicem deferen-

do secundum professionis tempus. ℭ Prælatus au
tem loci: si affuerit præcedet etiam antiquiores.
ℭ Titulares uero imediate post alios prælatos se-
quantur: secundum professionis suę temp⁹ sibi in
uicem deferendo. Quibus locũ assignamus: Post
primam sedem primi Chori. Qui sint per omnia
Prælatis cum quibus degunt subditi: sicut cæteri
monachi: teneantq; loca suę professionis: cum in
capitulo generali: cæteri Prelati fuerint absoluti.
ℭ Seniores uero: sic sibi inuicem deferant. Vt Pri
ores claustrales: & primi Decani monasterioꝝ ha
bentium titulum Prioratus ex suo monasterio ad
aliud euntes teneant loca post Priorem claustra-
lem monasterii in quo fuerint: uel post primũ De
canum: si esset titulus Prioratus. Similiter Deca-
ni post Decanos. Magistri nouitiorum post habẽ
tes idem officium: Cellerarii post Cellerarios secũ
dum professionem sibi inuicem deferẽtes. Et ab-
sentibus superioribus monasterii faciant signa et
particularia. ℭ Similiter qui non sunt superiores:
absentibus supioribus suis & dignitate & profes-
sione: idem faciant. ℭ Administratores uero mo-
nasteriorum nullum habentes titulum: in mona-
steriis administrationis suę omnes Priores Clau-
strales præcedant: in aliis uero sequantur.
ℭ Abbatem uero Casinensem propter dignita-
tem loci ac reuerentiam: merito ab hac genera
litate excipientes: statuimus. Vt uisitatoribus &

Prælato loci: citra Romam inclusiue dumtaxat exceptis cunctos congregationis nostræ Prælatos p̃cedat. ❡ In monasterio aũt Casinensi & locis suis etiam uisitatores: excepto uisitationis tempore. ❡ Prior quoq; Casinensis uniuersos Priores claustrales ubiq; locoꝝ præcedat. ❡ Abbatẽ uero sancti Pauli de urbe: propter temporale dominium: in monasterio & locis suis tantũ: locum super uisitatores: excepto uisitatiõis tp̃e tenere decernim⁹. ❡ Constituta uero p̃ uisitatores uel Prælatos monasterioꝝ in monasteriis suis durant post officiũ suum: nisi a successoribus suis fuerint reuocata. ❡ De licentiis aũt particularibus dandis: aut dispensationibus: quæ ultra uisitationis tẽpus sunt duraturæ: Pręsidens siue uisitatores: se nullatenus intromittant: ne forte confusionem potius q̃ pacẽ in monasteriis relinquant: sed illas particularibus prælatis: qui animarũ sibi cõmissarum clariorẽ habent notitiam relinquant: nisi in casibus: quos ad se pertinere iudicarent. ❡ Et tunc in scriptis dent præfatas licentias cum appositione parui sigilli cõgregationis: aliter non credat̃ eis: nec ipsis uti ualeant.

❡ Diuisio. Regula.

PVeris uero per omnia ab omnibus disciplina teneat̃: Iuniores ergo priores suos honorent. Priores uero iuniores suos diligant. In ipsa autem appellatione nominum nulli liceat alium puro ap;

pellare noĩe: sed Priores iuniores suos fratres nominẽt iuniores aũt Priores suos Nonnos uocẽt: qđ intelligitur paterna reuerẽtia. Abbas aũt. quia uices Christi agere uidetur: domnus & Abbas uocetur non sua assumptione: sed honore & amore christi: ipse autem cogitet: & sic se exhibeat: ut dignus sit tali honore. Vbicunq; autem sibi obuiãt fratres iunior a Priore benedictionem petat: transeunte maiore iunior surgat: & det ei locum sedendi: nec præsumat iunior consedere: nisi ei præcipiat senior suus: ut fiat quod scriptum est. Honore inuicem præuenientes. Pueri parui uel adolescẽtes in oratorio uel ad mensam cum disciplina ordines suos cõsequantur: foris aũt: uel ubi ubi custodiam habeant & disciplinam: usq; dum ad intelligibilem ætatem perueniant.

ℭDeclaratio.

IBi. Priores iuniores suos fratres uocent. ℭEx nostra antiqua consuetudine ad differentiam mẽdicãtiũ: monachos nostros appellamus Domnos: sed affectu fratres: iuniores seniores suos patres uocent. Abbas uero iuxta regulam: Domnus & Abbas: non dominus appelletur. ℭEt ibi benedictionem petat. ℭHanc benedictionis petitionem intelligimus signo magis q̃ uerbo: ideo per inclinationem capitis fiat.

De ordinando Abbate. Cap. lxiiii.

IN Abbatis ordinatione illa semper consideret ratio: ut hic constituatur: quem sibi omnis concors congregatio secūdū timorem dei: siue etiam pars quāuis parua congregationis saniori consilio elegerit. Vitæ autem merito: & sapiētiæ doctrina eligatur: qui ordinandus est: etiam si ultimus fuerit in ordine congregationis: quod si etiā omnis congregatio uitiis suis: quod qdem absit: consentientem psonā pari cōsilio elegerit: & uitia ipsa aliquatenus in notitiā epī ad cuius Diocesim ptinet loc⁹ ipse: uel Abbatibus: aut christianis uicinis claruerint: phibeāt puoꝝ pualere cōsensum: sed domui dei dignū cōstituant dispēsatorē scientes p hoc se recepturos mercedē bonam: si illud caste: & zelo dei faciant: sicut econtrario peccatū: si negligant.

℃ Declaratio.

IN Abbatis ordinatione &c. ℃ Hodie secundum priuilegia nostra eligunt prælati per capitulū generale: aut intra annum per Præsidentem & Visitatores ad eoꝝ beneplacitū. Qui Abbates habēt omnia Priuilegia & insigna & iurisdictionē: quā perpetui & benedicti habere consueuerunt: Possunt benedicere corporalia: uestes cæteraq; ecclesiastica ornamenta: etiā eis undecunq; delata tam a nostris: q̄ ab aliis. ℃ Idē priores: ubi titulus est

Prioratus: & non Abbatiæ. ℭ Qui Prælati cõgregationis nostræ sine conuentu habẽt potestatem erigendi altare in monasteriis & locis suis: nec nõ altare portatile: in itinere constituti. ℭ Cætera uero omnia: quæ ad episcopi iurisdictionem ptinent simul cum conuentu expedire poterunt. ℭ Membra quoq; monasterioꝝ suorum: & beneficia sibi subiecta uisitare procurẽt. ℭ Missas autem uel diuina officia in pontificalibus: non nisi capituli generalis siue regiminis licentia celebrent: præterq̃ si casus repentinus occurreret: ob infestationem dominoꝝ temporalium: ex quo scandalum seq ueri similiter posset: priusq̃ licẽtiam habere possent. ℭ Inhibemus etiam ipsis prælatis accessum ad curiam: nisi accedente consensu Patris Præsidentis & utriusq; uisitatoris suæ Prouinciæ. ℭ Prohibemus etiam eis executionem ultimarũ uolũtatum: ut uidelicet neq; ipsi id exercere: neq; Monachos suos ad huiusmodi habilitare ualeant sine licẽtia Patris Pręsidentis: aut uisitatoꝝ: nisi in casu alicuius imminentis necessitatis. ℭ Damus etiam eis liberam potestatem regendi & gubernandi monasteria eis per capitulum generale uel regimẽ commissa: monachosq; accõmissos & nouitios: cæterosq; ad monasteria sibi credita spectantes tam in spiritualibus q̃ in temporalibus: secundum sanctissimi Patris nostri Benedicti regulam & constitutiones nostras. ℭ Audiendi etiam confessiones

sæcularium scđm priuilegia nostra. ¶ Eligendi ẽt sibi de congregatione nostra confessores: q eos absoluãt: & salutarẽ eis pñiam iniungant. ¶ Aut si in itinere constituti fratrum nostrorum copiã non habuerint/confiteanť/ut melius possunt. ¶ Authoritatem etiam audiendi confessiones omniũ Prælatorum & fratrum nostræ cõgregatiõis ad se uenientium. ¶ Alia etiã sacramenta cõferẽdi: uel alteri suo monacho pđicta cõmittẽdi. ¶ Habeãt præterea authoritatem corrigendi excessus prędictorum fratrũ. Et p qualitate delicti imponẽdi eis pñias/ac si essent pprie sibi subditi. ¶ Ipsi ẽt fratres sint prædictis Prælatis obedientes & subiecti in omnibus. ¶ Prętereã eis conferimus potestatem examinandi licentias fratrum nostrorum. Et quos repperẽrint non implesse conditiones suarum licentiarum/uel aliter deprehẽderint esse fugitiuos/gyrouagos/uel apostatas capi faciendi: & in custodia retinẽdi impetrato ẽt si opus fuerit/auxilio brachii sęcularis. ¶ Ibi ad notitiam ẽpi. ¶ Hodie ex indulto aplico/tota nostra congregatio/& monasteria exempta sunt ab omni ordinariorum iurisditione: & immediate apostolicæ sedi subiecta: quam ob rem nullo modo recurrẽdum ẽst ad præfatos ordinarios.

¶ Diuisio. Regula.

ORdinatus autem Abbas cogitet semper quale

onus suscepit: & cui redditurus est rationem uillicationis suę sciatq; sibi oportere prodesse magis q̄ præesse. Oportet ergo eum esse doctum in lege diuina: ut sciat: unde proferat noua & uetera: castum: sobrium: misericordem: & semper superexaltet misericordiam iudicio: ut idem ipse consequatur. Oderit uitia: diligat fratres. In ipsa autem correptione prudenter agat: & nequid nimis. Ne dum nimis eradere cupit eruginem frangatur uas. suamq; fragilitatem semper suspectus sit: memineritq; calamum quassatum non conterendum: in quibus non dicimus ut permittat nutriri uitia: sed prudenter & cum charitate ea amputet: prout uiderit cuiq; expedire: sicut iam diximus: & studeat plus amari q̄ timeri. Non sit turbulentus: & anxius: non sit nimis obstinatus: nō sit zelotypus/ & nimis suspitiosus: quia nunquā requiescet: In ipsis imperiis suis sit prouidus & cōsideratus: siue secundum deum / siue secundum sæculum sit. Opera/ quæ iniungit/ discernat & temperet: cogitans discretionem sancti Iacob dicentis. Si greges meos plus in ambulando fecero laborare/ morientur cuncti uno die. Hęc ergo aliaq; testimonia discretionis matris uirtutum sumēs sic omnia temperet: ut sit: quod & fortes cupiant & infirmi non refugiant. Et præcipue ut præsentem regulam in omnibus cōseruet: ut dum bene ministrauerit/ audiat a domino: quod seruus bo-

nus: qui erogauit triticum cum seruis suis in tempore suo. Amen dico uobis/ait. super omnia bona sua constituet eum.

De Præposito monasterii. Cap. lxv.

SAepius quidem contingit: ut per ordinationem Præpositi scandala grauia in monasteriis orian tur: dum sint: qui maligno spiritu superbiæ inflati: & æstimantes se secundos Abbates esse: assumentes sibi tyrannidem/scandala nutriunt: & dissensiones in congregatione faciunt: & maxime in illis locis: ubi ab eodem sacerdote: uel ab eisdem abbatibus: qui Abbatem ordinant: ab ipsis etiam & Præpositus ordinatur: quod q̃ sit absurdum/facile aduertit̃: quia ab ipo initio ordinationis materia ei datur superbiendi: dum ei suggeritur a cogitationibus suis/exutum eum esse a potestate Abbatis sui: quia ab ipsis est ordinatus/ a quibus & Abbas: hinc suscitantur inuidiæ/rixæ/ detractiones/ęmulationes/dissensiones & inordinationes. Et dum contraria sibi inuicem Abbas Præpositusq; sentiunt: & ipsorum necesse est sub hac dissensione animas periclitari: & ii qui sub ipsis sunt. dum adulantur partibus: eunt in perditionem: cuius periculi malum illos respicit in capite: qui talibus in ordinatione se fecerunt auctores.

ℭ Diuifio. Regula.

IDeo præuidemus expedire propter pacis charitatisq; cuftodiam: in Abbatis pendere arbitrio ordinatiōem monafterii fui. Et fi poteft fieri: per Decanos ordinetur: ut antea difpofuimus: omnis utilitas mōafterii: prout Abbas difpofuerit: ut dum pluribus committitur: unus non fuperbiat. ꝙ fi aut locus expetit: aut congregatio petierit rationabiliter: cum humilitate: & Abbas iudicauerit expedire. Quemcunq; elegerit Abbas cum confilio fratrum timentium deum: ordinet ipfe fibi Prępofitum: qui tamen Præpofitus illa agat cum reuerentia: quæ ab Abbate fuo ei iniuncta fuerint: nihil contra Abbatis uoluntatem aut ordinatiōem faciens: quia quantum prælatus eft cæteris: tantū eum oportet follicite obferuare præcepta regulæ: qui Præpofitus/fi reptus fuerit uitiofus: aut elatione deceptus fuperbię: aut cōtemptor fanctæ regulæ fuerit cōprobatus: admoneatur uerbis ufq; quater. Si nō emendauerit: adhibeat̃ ei correptio difciplinæ regularis: ꝙ fi neq; fic correxerit: tunc deiiciatur de ordine Præpofituræ: & alius: qui dignus eft: in loco eius fubrogetur. ꝙ & fi poftea in congregatione quietus & obediens non fuerit: etiam de monafterio expellatur. Cogitet tamen Abbas fe de omnibus iudiciis fuis Deo redditurꝫ rationem: ne forte inuidiæ aut zeli flamma urat animam.

ℭDeclaratio.

IBi. Ordinationem monasterii sui. ℭSicut nobis est curæ/ne Prælati existant ppetui:sed quolibet anno a sua Prælatione absoluant:ita diligenter intẽdimus:ne Præpositus monasterii:q scdm morem nostrum Prior Claustralis uocat: senioresq; ac cęteri officiales monasteriorum ppetui uideãt. ℭIdcirco statuimus: q post absolutionem capl'i generalis intra octo dies:postq̃ uenerit Prælatus ad monasteriũ sibi assignatũ. Couocatis oibus fratribus in capl'o omnes habẽtes officiũ aliqđ uel administrationem in ipso monasterio effectualiter absoluat:ipsiq; in signum assensus pdictæ absolutiõis inclinato capite reuerẽter assurgãt:accusantesq; se de excessib9 suis/in huiusmodi officiis cõmissis/ueniam pstrati corã oibus postulẽt: clauesq; ad ipsa officia ptinentes/si quas habẽt/ Prælato consignẽt:cæteraq; oĩa ut supra in cap. xxxiii si debent monachi pprium aliqd habere:ac locũ pfessionis teneant:nec ipsis officiis ulterius se intromittant:nisi Prælatus aliter disposuerit:& eorum curam ipsis interim cõmiserit. ℭOẽs ẽt: qui occasione alicuius officii in supiori erant loco cõstituti/p tres saltẽ dies loca suæ pfessiõis teneãt. ℭPrælatus uero/q ad generale capl'm nõ accesserit:si cõfirmatus in eodẽ loco fuerit: idipm faciat intra octo dies:postq̃ de ipsa confirmatione certior factus fuerit. ℭItaq; nutu prælati:iuxra te-

norem regulæ Prępositus cæteriq; officiales insti tuant̃: & inde rursus amoueant̃: cum consilio tamen seniorum suorum. ¶ In noua aũt officialiũ uel depositione/uel publicatione. Prælatus legat in conuentu ordinationes & admonitiões factas in capitulo generali: quæ ter in anno legẽdæ sunt ne quis de ignorãtia se excuset: cũ uidelicet Pręlatus redierit a capl̃o: circa festum omnium sanctorum: & circa quadragesimam. ¶ Cõstituimus etiã ut casu/quo Prælatus moreret̃: aut ad capl̃m generale proficisceret̃: omnis eius in spiritualibus auctoritas remaneat penes Priorem: siue eũ: qui ipsius esset uice Prælati. ¶ Quæ auctoritas pmaneat: donec ad monasterium ueniat nouus Prælatus: uel pristinus reuertat̃: etiam si Prælati loco relictus alteri monasterio interea fuisset assignatus. ¶ Volumus autem q in ipso tempore id obseruet̃: quod Prælatus constituerit/ anteq̃ moreret̃: uel iret ad capitulum. ¶ Similiter/si cõtigerit Prælatum non ire ad capl̃m/cessante causa manifestæ infirmitatis: aut aliqua legitima causa/iudicio patris Præsidentis aut uisitatoꝝ approbanda ipso facto ut cæteri Prælati in capl̃o fuerint absoluti: ipse quoq; absolutus intelligat̃: & in priorẽ claustralẽ in hoc casu omnis tam in spũalibus q̃ in tpalibus transferet̃ potestas: usq; ad nouam prouisionem monasterii. ¶ Secus autem/si cum licentia p̃latorum/aut iusto infirmitatis impedimento

remanserit. Tunc enim continuatam ei omnem potestatem usq; ad nouum Prælatum: uel suā cōfirmationem declaramus. ¶ In supradictis casib⁹ cellerarii & alii fratres/qui temporalia curāt/interim recurrant ad pdictum loco Prælati cōstitutū: ipsiq; pareant: & eius consilio oia faciant. ¶ Sed præter casus prædictos/in loco sui remanentibus Prælati declarēt/quā authoritatem relinquāt/dū abesse contingat/tam circa casus reseruatos/q̄ circa reliqua occurrentia. ¶ Caueant autem diligenter Priores Claustrales: ne Prelatis suis absentib⁹ æstimātes se secūdos Abbates esse/fratribusq; gratificari cupiētes: nouitates facere: & pter ordinationum tenorem/seu rationabilem cōsuetudinē dispensare uel recreationes concedere ullo pacto de cætero præsumant: si secus fecerint/præter alias pœnas/periculum quoq; depositionis subituri. ¶ Quapropter ordinamus/ ne amodo in eo monasterio: in quo quis Prior fuerit/possit in Prælatum deputari: et si ad gradū plationis alias fuerit habilitatus: qui si pmouendus fuerit: in alio monasterio promoueatur.

¶ De Hostiario monasterii. Cap. lxvi.

AD portam monasterii ponat̄ senex sapiens: qui sciat accipere responsum & reddere: cuius maturitas eum non sinat uagari. Qui portarius cellam

debet habere iuxta portam: ut uenientes semper præsentem inueniant: a quo responsum accipiāt. Et mox ut aliquis pulsauerit: aut pauper clamauerit: Deo gratias/respondeat: aut benedicat. Et cū omni mansuetudine timoris Dei reddat responsum festinanter cum feruore charitatis. Qui portarius si indiget solatio: iuniorem fratrē accipiat. Monasterium autem: si possit fieri: ita debet constitui: ut omnia necessaria: id est/aqua/molendinum/ortus/Pistrinum/uel artes diuersæ intra monasterium exerceantur: ut non sit necessitas monachis uagandi foras: quia omnino non expedit animab⁹ eorum. Hanc autem regulam sæpius uolumus in congregatione legi: ne quis fratrum de ignorantia se excuset.

¶Declaratio.

IBi. Senex. ¶Non tam ætate q̄ moribus. ¶Ibi. Vagandi foras. ¶Ideo uolumus negocia monasteriorum temporalia potius per sæculares aut cōmissos: q̄ per mōachos tractari. ¶Presertim hoc statuimus: in emptione rerum monasterii necessariarum seruari sicut supra in capitulo. xxxi. de celerario monasterii dictum est. ¶Ibi. Monasterium: si fieri potest ita debet construi &c. ¶Quia sæpe ex multa auiditate ædificandi magnæ iacturæ monasteriis inferuntur: & plerunq; ipsa ædi-

ficia: regulariter uiuentibus: minus congrua cõ-
struũtur: dum pro libito quisq; ædificare satagit:
icc irco ordinamus & cõstituimus: ut ædificia mo-
nasteriorum: non faciliter aut præcipitanter per
Prælatos nostræ congregationis aut construant:
aut destruant. ¶ In ipsis igit ædificiis: si res exti-
terit parui sumptus: & modicæ nouitatis: fiat per
Prelatos. ¶ Si uero aliqtulũ maioris sumpt⁹ & no
uitatis: faciant consensu senioꝝ suoꝝ. ¶ Quod si
ædificia ipsa grãdis sumptus essent: aut notabilis
nouitatis: non fiant sine consensu prædictoꝝ Præ
latorum & seniorum: addita etiam licentia seu cõ
sensu regiminis: aut saltem unius ex uisitatoribus
eiusdem monasterii. ¶ Et hæc ipsa notabilitas cõ
sideretur secundum cõditiones monasteriorum:
habito respectu ad expensas: seu nouitates: siue
aliam rem nota dignam. Quia sæpe continget par
uam rem: puta scalam: hostium & huiusmodi ma-
ioris esse nouitatis q̃ fabricã unius cameræ. ¶ Si
autem contigerit fabricam aliquam notabilem fie
ri debere in monasterio: ubi Prælatus fuerit Præ
sidens: aut uisitator: aduocetur alter uisitator: qui
si accedere non posset: aduocentur duo patres ui
ciniores. ¶ Cũ uero euenerit uisitatorem discor-
dare a sensu Patris monasterii & deputatorũ: aut
aliter simul concordare non posse: tunc differa-
tur ad capitulum: aut recurratur ad regimen: &
audita sentẽtia uisitatorum: aut duorum patrum

uicinorum: nec non prælati & seniorum stetur iudicio maioris partis eorum. ¶ Et prædicta intelligantur non solum de actu fabricãdi: sed etiam de modo: qualiter scilicet fabricari debeat. ¶ Vnde in omnibus congregationis nostræ monasteriis: si iuxta prædictum ordinem fabricari contigerit: prius designa fiant. Quibus diligenter consideratis postea fiant Modelli arbitrio tamen Præsidentis & uisitatorum: adiunctis aliis duobus Prælatis. ¶ Nullus uero Prælatorum audeat mutare ipsos modellos: aut fabricas per alios inceptas: nisi capituli generalis uel saltem uisitatorum: addito etiam peritorum consilio. ¶ In quibus quidẽ ædificiis ubiq; uitetur Tarsia: præterquam in ecclesiis rebusq; ecclesiasticis. ¶ Preterea ordinamus & in uirtute sanctæ obedientiæ pręcipimus: nequis cõgregatiõis nostræ Prælatus: Rector: aut Cellerarius: propter huiusmodi ædificia cõstruenda: monasteria debitis grauent: neq; ultra monasterii sui possibilitatem: hoc est: annuum prouentum: pecuniis alienis: sine patris Præsidentis: aut duorũ uisitatorum ad minus licentia: quæ non est concedenda: nisi casu necessitatis: fabricare uel emere bona immobilia audeat. ¶ Constitutioni huic nostræ siquis contrafacere ausus fuerit: pœnę priuationis dignitatis: regiminis & officii in proximo futuro capitulo subiacebit. ¶ Cellerarii uero sine expressa Prælati licentia: nihil penitus fabri-

care præsumant. ¶ Ibi. Hanc regulam. ¶ Legatur singulis dieb⁹ lectio de regula in capitulo post pretiosa: præterquam in Dominicis & festis: ut supra in capitulo decimooctauo. Quot psalmi &c.

¶ De Fratribus in uia directis. Cap. lxvii.

DIrigendi fratres in uia omnium fratrum uel Abbatis orationi se commendent: & semper ad orationem ultimam operis Dei commemoratio omnium absentium fiat: reuertētes autem de uia fratres ipso die: quo redeunt: per omnes canonicas horas: dum expletur opus Dei: prostrati solo oratorii ab omnibus petant oratiōem propter excessus: nequid forte surripuerit in uia uisus: aut auditus malæ rei: aut ociosi sermonis. Nec præsumat quisq̄ aliis referre: quæcūq; foris monasterium uiderit aut audierit: quia plurima destructio est: q̄d siquis præsumpserit uindictæ regulari subiaceat. Similiter & qui præsumpserit claustra monasterii egredi: uel quocunq; ire: uel quippiam quamuis paruum: sine Abbatis iussione facere.

¶ Declaratio.

IBi. Ad orationem ultimam. ¶ Ob hoc addimus in fine orationis: quam dicimus in memoriam

beatæ Mariæ Virginis: quæ est ultima oratio. Et famulos tuos ab omni aduersitate custodi. ℭIbi Per omnes horas. ℭIntelligimus de horis sequẽtibus eorum aduẽtum: & cum uenerint ex longo itinere & diu: puta per mensem/ & ultra steterint extra monasterium. ℭCum uero ultra tres dies: & minus q̃ per mẽsem extra diocesim fuerint morati: sufficiat petere orationem in una horarum canonicarum illius diei. ℭQ đ si post completorium uenerint: quia amplius nullæ sunt horæ illius diei: petant hanc orationem a Prælato. ℭIbi Referre. ℭHanc partem regulę studeant patres obseruari facere: & transgressores grauiter punire quia plurima destructio est. ℭQuapropter/ siqs in hoc notabiliter excesserit: dicat suam culpam in capitulo: & comedat in terra in pane & aqua arbitrio Prælati/ totiens quotiens contrauenerit. ℭIbi sine iussione Abbatis. ℭHæc iussio accipitur aliquando pro licentia. ℭIdeoq; nostra antiqua consuetudine/ nemo fratrum congregationis nostræ/ sine iussione uel licentia Abbatis/ uel eius/ qui ipso absente eius uices gerit/ monasterium egredi permittitur. ℭHabita uero licentia/ genibus flexis benedictionem petit: propter periculum tam animæ q̃ corporis: quod etiam strictius seruari mandamus: & transgressores: sicut in grauibus culpis puniri: pariterque postea reuertendo/ similem benedictionem petat.

Quia

quia sicut piscis extra aquam : ita monachus extra monasterium. ¶ Et q nullus fratrum possit accedere ad Præsidentem seu uisitatores existentes in alio monasterio: nisi habita licentia a Prȩlato suo: siue ab ipsis uisitatoribus & Præsidente. ¶ Siquis autem frater mutatus: habuerit sindicatum aut procuratoriam in personam suã a monasterio: a quo recedit: penitus interdicimus : ut nõ præsumat amplius eo uti: arbitrio capituli generalis uel regiminis : si aliter præsumpserit : puniendus. ¶ Et ad cautelam hortamur patres monasteriorum : ut in talium mutatione: reuocentur huiusmodi sindicatus. ¶ Statuimus etiam/ q licentia eundi ad affines uel consanguineos uisitandos: uel ad alia loca recreatiõis causa ultra unius diei iter a monasterio: in quo frater petens licentiam deputatus fuerit: a nemine possit concedi: præterquam a capitulo generali. ¶ Si uero intra annum necessitas accideret: tunc Pater Præsidens : uel primus uisitator illius Prouinciæ in qua non fuerit Pater Præsidens: possit prædictã licentiam cõcedere: hoc tamen addito: q cum ad beneficium dictorum cõsanguineorum ire petierint: de cætero illorum expensis & sumptibus uadant: ne monasteria nostra grauentur. ¶ Euntes autem fratres ultra unius diei iter: portent secum lr̃as testimoniales Prælati sui. ¶ Curantes quoq; iuxta regulam omne periculum proprietatis ex-

tirpare/uolumus: quod fratres mutati: cum primũ ad loca mutationis suæ peruenerint: pecuniam resque omnes superiori consignent intra triduum: aliter in pane & aqua ieiunent. Quam pœnitẽtiam totiens iterent: quot diebus id facere distulerint. ¶ Quod si quæ pecuniæ ex gratia ob aliquam necessitatem concederentur: intra unius mensis spatium illas expendant: aliter monasterio applicentur. ¶ Et quoniam ex uagatione monachorum multa oriuntur scandala: ordinamus: ut fratres nostri mutati/recta uia proficiscantur: nullibi declinantes: et notent seriatim omnes expensas: quas in itinere fecerint. ¶ Quod si pecuniam pro uestibus accæptam præter necessarias itineris expensas: in aliis superfluis sine licentia Prælati sui expenderint: ut in eo in quo deliquerint/puniantur: non teneatur Prælatus eis cõcedere ipsas uestes. Et ad euitandas fraudes scriptum habeant a superiore monasterii unde recesserint: continens omnia: quæ secum deferunt tam in pecunia quam etiam in libris: quos tãtum tres esse uolumus: & uestibus & cæteris omnibus: Et qui contrafecerit ieiunet in pane & aqua: & nihilominus supradicta facere teneatur. ¶ Nec possit monachus mutuo accipere pecunias ab aliis monasteriis: nisi de licentia sui Prælati: aut cellerarii. Quæ licẽtia detur in scriptis: & remaneat apud monasterium: quod mutuo dedit. ¶ Quod si contrafactum fuerit: nõ

possit monasterium illas repetere: nec audiat a iudicibus: nisi litteras: aut apodixam huiusmodi: in fidem rite mutuatæ pecuniæ ostenderit. ¶ Ad cõseruandam aũt famã congregationis/ordinamus: q̃ nullus fratrum/præter Prælatos & cellerarios: præsumat accedere Venetias sine licẽtia Prælati sui: & suoꝝ deputatoꝝ & uni⁹ uisitatoris/neq; soli sed cum socio oĩno incedant. Et siquis cõtrafecerit comedat in pane & aqua in terra in refectorio: ꝓ qualibet uice: nec a quoq̃ dispensari possit.

¶ Si Fratri impossibilia iniungant. Cap. lxviii.

SIcui fratri aliqua forte grauia: aut impossibilia iniunguntur: suscipiat quidem iubentis imperium: cum omni mãsuetudine & obedientia: q̃ si oĩno uirium suarum mensuram uiderit pondus excedere: impossibilitatis suæ causas ei: qui sibi præest: patienter & opportune suggerat: nõ superbiẽdo: aut resistendo: uel cõtradicendo: q̃ si post suggestionẽ suã: in sua sententia Prioris imperium perdurauerit: sciat iunior ita sibi expedire: & ex charitate confidens: de adiutorio Dei obediat.

Vt in mõasterio nõ ꝑsumat alter alteꝝ defendere. Cap. lxix.

SVmmopere præcauendũ est: ne quauis occasione: præsumat alius alium defendere monachum

V t non p̄ſumat q̄ſq̄ aliquē paſſim &c.
in monaſterio/aut quaſi tueri: etiā ſi qualibet conſanguinitatis ꝓpinquitate iungat̄. Nec quolibet modo id a monachis p̄ſumat̄: qa exinde grauiſſima occaſio ſcandaloꝝ oriri poteſt ꝙ ſiqs hęc trāſgreſſus fuerit acrius coherceatur.

¶ Vt non præſumat quiſquam aliquem paſſim cędere/aut excommunicare.

V itet̄ in monaſterio omnis præſumptionis occaſio. ¶ Ordinamus atq; conſtituimus: ut nulli liceat quenq̄ fratrum ſuorum excōicare aut cædere: niſi cui poteſtas ab Abbate data fuerit: peccantes autem coram omnibus arguant̄: ut cæteri metū habeant: infantibus uero uſq; ad quintum decimum annum ætatis / diſciplinæ diligentia adhibeat̄: & cuſtodia ſit ab omnibus: ſed & hoc cum omni menſura & ratione. Nam in fortiori ætate/ qui præſumpſerit aliquatenus ſine præcepto Abbatis: uel in ipſis infantibus ſine diſcretiōe exarſerit/diſciplinæ regulari ſubiaceat: qa ſcriptum eſt. quod tibi non uis fieri: alii ne feceris.

¶ Declaratio.

I Bi. Cædere. ¶ Sed nec etiam ꝓclamare/aut increpare ſiue corripere tam profeſſum/ q̄ nouitium: ſeu commiſſum: nec alio q̄ proprio nomine appellare uel

lare: uel aliter indecẽter & derisorie nõiare. ¶ Si/quis contrafecerit: teneatur dicere suam culpã in capitulo grauiter pro excessus qualitate puniẽdus ¶ Sed siquis aliquid correctione dignũ in aliquo cognouerit: studeat Prælato: aut Senioribus inti/mare: ad quos huiusmodi correctiões spectare de cernimus. ¶ Possit tamen frater fratrẽ delinquẽ/tem charitatiue: humanis uerbis: & cum humilita te admonere. ¶ Et ut pax: & charitas inter fratres illibata seruetur: & cunctis transgrediẽdi materia pręcidatur: ordinamus: ꝙ siquis ex fratribus no/stris suadẽte diabolo: ausus fuerit in aliquẽ uti uer bis comminatoriis/turpibus: aut iniuriosis: dicat suam culpã in capitulo: comedat in pane & aqua in terra in refectorio: cũ zona ad collũ. ¶ Quod si in personam superiorem deliquerit: ultra dictas pœnas: diebus octo maneat degradatus: si in præ latum quindecim. ¶ Siquis uero superiorũ infra Prælatum: modo quo supra in fratrem deliquerit ieiunet semel pane & aqua in refectorio comedẽs in terra cum zona ad collum. ¶ Siquis uero ali/quem fratrem percusserit: præterq̃ ꝙ est ipso iure excommunicatus & a solo Prælato absoluendus ilico etiam carcerali custodiæ mancipetur arbitrio Prælati & Visitatorum: etiam extra uisitatio/nis tempus pro circunstantiis & qualitate casus extrahendus.

Ut obedientes sint inuicem fratres. Cap. lxxi.

Obedientiæ bonum non solum Abbati exhibē dum est ab omnibus: sed etiam sibi inuicē ita obediant fratres scientes se per hanc obedientiæ uiam ituros ad Deum: Præmisso ergo Abbatis aut præpositorum: qui ab eo constituuntur: imperio: cui non permittimus priuata imperia præponi: De cætero omnes iuniores Prioribus suis omni charitate & sollicitudine obediant: quod si quis contentiosus reperitur corripiatur. Si quis autem frater pro quauis minima causa ab Abbate: uel a quocunq; priore suo corripitur quolibet modo: uel si leuiter senserit animum prioris cuiuscunque contra se iratum uel commotum: quamuis modice: mox sine mora tam diu prostratus in terra ante pedes eius iaceat satisfaciens: usq; dum benedictione sanetur illa commotio. Quod qui contempserit facere: aut corporali uindictæ subiaceat: aut si contumax fuerit: de monasterio expellatur.

Declaratio.

Ibi. Vel si leuiter senserit animum prioris iratū uel cōmotum. Hanc iram uel commotionem maxime ex iniusta causa: quantum fieri potest superiores euitent: qui tamen si cōmouebuntur: & ut regula præcipit eorum inferiores prostrati satisfece-

rint benignissime ignoscant: ac eis benedicant: sicut regula dicit. ¶ Si tamen eorum excessus pœnitentiam merebit: nullus eam: nisi Prælatus: aut aliquis superiorum: ad quos spectat iniungere pœnitentias: imponat.

¶ De zelo bono: quem debet habere Monachi. Cap. lxxii.

SIcut ē zelus amaritudinis malus: q̄ separat a Deo: & ducit ad infernum: ita est et zelus bonus: qui separat a uitiis: & ducit ad deum & ad uitam æternā. Hunc ergo zelum feruentissimo amore exerceant monachi: id est: ut honore se inuicem præueniant: Infirmitates suas siue corporum: siue morum patientissime tolerent: obedientiam sibi certatim impendant. Nullus quod sibi utile iudicat sequatur: sed quod magis alii claritatem fraternitatis casto impendant amore. Deum timeant. Abbatem suū sincera & humili charitate diligant. Christo omnino nihil præponāt; qui nos pariter ad uitam æternam perducat.

¶ De eo q̄ omnis obseruatio iustitiæ in hac sit regula constituta. Cap. lxxiii.

REgulam autem hanc descripsimus: ut eam obseruātes in monasteriis aliquatenus uel honestatem

morum: aut initium conuersationis nos demonstremus habere cæterum ad perfectionem conuersationis qui festinant: sunt doctrinæ sanctorum patrum. Quarum obseruatio perducit hominem ad celsitudinem perfectionis: quæ enim pagina: aut quis sermo diuinæ auctoritatis ueteris: ac noui testamenti non est rectissima norma uitæ humanæ? Aut quis liber sanctorum catholicorum Patrum hoc non resonat ut recto cursu perueniamus ad creatorem nostrum? Nec nos etiam collationes patrum & instituta & uita eorum: Sed & regula sancti Patris nostri Basilii quid aliud sunt: nisi bene uiuentium & obedientium monachorum exempla & instrumenta uirtutum. Nobis autem desidiosis: & male uiuentibus atq; negligentibus rubor confusionis est. Quisqs ergo ad patriã cœlestem festinas: hanc minimam inchoationis regulam descriptã: adiuuante Christo perfice: & tunc demum ad maiora quæ supra commemorauimus doctrinæ uirtutumq; culmina Deo protegẽte peruenies. Facientibus hæc regna patebunt superna.

Declaratio.

QVia tã sanctissimus Pater noster Bñdictus hãc regulã scribendo: q̃ etiam nos locis congruis et opportunis declarando nihil aliud: q̃ mo⁊ emendationem & religiosæ uitæ sanctimoniã: atq; eam

animæ puritatem & innocentiam monachis: dum in hac peregrinatione uersantur: persuadere intendimus: qua postq̄ ab huius exilii erūnis absoluti fuerint: mox sine purgatorii pœnis: quantum possibile est: ad authorem suum læti reuertātur. Quia tamen humana fragilitate obstante: nō semper assequimur: quod intēdimus: &qā in multis offendimus omnes: et septies in die cadit iustus: æquum & pium est: ut curam & sedulitatem: quam uiuentibus: ut proficerent: exhibuimus: ita quoq; functis: ut q̄ citius purgentur: exhibeamus. Et si quas: a p̄dicti beati p̄ris: & nostris paternis monitis deuiādo maculas contraxerūt: huiusmodi piis & fraternis suffragiis expiati: ad fœlicem illam requiem & authoris sui beatissimam uisionem ocyus: trāsferantur. Cum itaq; aliquis monachus: cōmissus: uel nouitius peracto cursu huius labilis & erumnosę uitæ spiritum domino creatori suo reddiderit: ut charitas uiuenti exhibita etiam defuncto seruetur: uolumus: ut in loco: ubi frater in domino requiuerit: uel sepulturæ traditus fuerit: officium totum persoluatur secundum rubricam romanæ curiæ in die funeris: celebretur etiam missa solemniter: si fieri potest: & tempus permiserit: alias sequenti die: die quoq; septimo & trigesimo: & anniuersario depositiōis semel

tm̄ missa cōuentualiter cantet̄ cū R. ñ. Libera me dñe. cū uersibus suis et orone sicut moris est. Pr̄ uero monasterii ipsius in quo defunctus ē frater: scribat cæteris patribus Cōgregatiōis notificādo diē dormitiōis ī dño: & nomē fr̄is defuncti oino: nec p̄termittat̄ ex negligētia prout nōnulli faciūt in detrimētū aīæ suę & p̄ximi defuncti. Qui pr̄es habita notitia: fratribus denūciēt arctius eis aīam fratris ipsius defuncti cōmendando: Et q̄ primū fieri poterit singuli in suis monasteriis conuentualiter celebrari faciāt missam p̄ defuncto fratre aut pluribus: sicut nūciatum eis fuerit. ¶ Et qa olim sacerdotes triginta missas pro quolibet defuncto fratre dicere tenebātur: quia nunc Deo propitio tantum creuit Congregatio nostra: & consequenter quolibet anno numerus defunctorum: ad tollendum scrupulum de mentibus fratrum declarātes ordinamus: ut singuli sacerdotes ī triginta missis ad participationem tantum: huiusmodi defunctos admittant: memoriamq̄ faciant expresse uel secrete ubi solēnitas dici non pateretur huiusmodi commemorationem fieri. Cęteri autem Monachi & Commissi in suis officiis mortuorum usq̄ ad trigintā dies idem faciant. In monasterio tamē in quo aliquis requieuerit frater dicantur triginta missæ pro animæ eius remedio: quarum distribuendarum cura sit sacristæ eiusdem monasterii.

¶ Et quia post pc̄um emissionē ad extinguendos purgatorii cruciatus multum confert elemosina: ordinamus q̄ in mōasterio in quo frater decessit: ponant̄ quotidie in loco: ubi sedere solit⁹ erat ad mensam in refectorio: oēs cibi & uinum: sicut singulis fratribus dat̄: ac si uiueret: quę postmodum dent̄ in elemosina alicui pauperi uel pluribus p̄ aīa ipsius defuncti: aut tantūdē: sicut supior ordinauerit usq; ad. xxx. dies: Nullusq; sedeat in loco illo: sed uacuo remanente apponat̄ Crux parua lignea sup mēsām iuxta locū uacuū in memoriā fratris defuncti: ut fratres memoria mortis cōpuncti & pro fratre feruentius orent: & ad pfectius uiuēdum excitent̄. ¶ Ordinamus insup: q̄ singulis annis imponant̄ xxx. missę pro quolibet monasteriorum nostro℞ in solutione capituli generalis p̄ habentibus lr̄as gratiosas: qui illo forte anno decesserint: Quas q̄dem missas pro unoquoq; monasterio℞ nostro℞ sufficere uolum⁹ ad debiti nr̄i & dictarū littera℞ gratiosarum satisfactionē. ¶ Charitatis et affectū erga fratres cōgregationis nr̄ę exercere uolētes: uniuersos parētes: fratres & sorores fratrū nostro℞ p̄sentiū & futuro℞ ad participationem omnium bonorū: quę in nostra fiunt & fient Congregatione: sicut fit illis: quibus litterę gratiosę conceduntur admittimus: prohibentes nequis de cętero pro prędictis litteras gratiosas requirat.

¶ Et ſciẽdũ ꝙ ſanctiſſimus Dominus noſter Leo Decimus cõceſſit: ꝙ omnes ſacerdotes congregationis noſtræ: qui ſuper altare ſanctiſſimi Patris noſtri Benedicti in monaſterio Caſinenſi: uel ſuper altare ſanctæ Iuſtinæ in monaſterio ſuo pad duano: celebrauerint tres miſſas pro anima cuiuſq; fratris defuncti: ſiue patris: matris: fratris uel ſororis alicuius ipſorum fratrum: impetrabunt & obtinebunt illis plenam remiſſionem omnium pœnarum eis in purgatorio debitarum: Et hæc gratia durat in perpetuum: quæ data fuit ut ſupra uiuæ uocis oraculo: & quantum ſe plenitudo Apoſtolicæ poteſtatis extendit. Quam gratiã poſtea idem ſummus Pontifex ad affines noſtros: & ad omnes benefactores cõgregationis deuotos & beniuolos prorogauit. ¶ Idem quoq; ſummus Pontifex conceſſit: ut quiſquis ex monachis dictę congregationis in altari ſancti Seuerini de Neapoli: uel in altari: quod dedicatum eſt ſanctiſſimo patri noſtro Benedicto in monaſterio ſancti Saluatoris Papiẽſis: unam miſſam pro defuncto monacho: uel commiſſo: uel oblato: & pro affine monachorum dictæ congregationis uſq; ad ſecundũ gradũ incluſiue celebrauerit liberationẽ illius aïæ a purgatorio ꝓ qua miſſa celebrata fuerit: cõſequi mereatur: in omnibus & per omnia: perinde ac ſi

in altaribus sanctorum Georgii : uel Sebastiani: quæ sunt Romæ celebrasset: omniaque illa fecisset: quæ ad liberationem huiusmodi essent opportuna. Et hoc uiuæ uocis oraculo.

Deo Gratias.

Florentiæ Anno Dñi. M. D. XX.